

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körut 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felolvasó szerkesztő: **BRÁUN SÁNDOR.**
Kiadja: **SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Árnyalatok.

Budapest, október 1.

(v.) Árnyalataik mindig voltak s kétség-telenül lesznek ezután is a magyar szabadelvűségnek s ama pártnak, amely immár csaknem harminc esztendő óta a liberális zászló alá csoportosul. Mégis csak legujabban vált divattá a magyar szabadelvűség s a magyar szabadelvűpárt ölében jelentkező árnyalatok miatt való sopánkodás. Vajjon honnan kerekedett és mit jelent ez a divat? Van-e őszinteség a sopánkodásban, avagy e panaszban csupán spanyolfalat kell-e látnunk, amely mögött ma még a nyilvánosság elé lépni nem merő gyanus szándékok ólálkodnak?

Vizsgáljuk meg e kérdést valahára. Épp most, a döntő ütközet előestéjén, nagyon is érdemes vele foglalkozni.

A szabadelvűpártnak elvi tartalma is, módszere is, jellege is, fiziognomiája is más-más volt a váltakozó kormányzatok alatt. Tisza Kálmán tizenhét esztendőn át az opportunizmus sekély vizeiben evezett. Politikájának iránya szabadelvű volt ugyan, de e szabadelvűségnek sem alkotó ereje, sem heroizmusa nem volt. A pénzügyi helyzet orvoslásában merült ki minden találgatásának és minden becsülgatásának. Egyebekben arról holnapra élt, nyílt csatába a retrográd áramlatokkal nem bocsátkozott, az utját álló akadályok elől óvatosan kitért s a legszebb diadaloknál többre becsülte a legfakóbb kompromisszumokat. A pénzügyek rendbe jötték, a modern államigazgatás gazdasági szervezete a maga erejéből kialakult, de mélyreható liberális reformok nem jöttek létre. A kormányzatban akkora mértéke működött a szabadelvűségnek, amekkorát a viszonyok megengedték. Ez a liberalizmus simulékony és rugalmas volt, szinte fáztott a hajthatatlan elvűségtől, amelyet gunyosan

merev doktrinár-égnék nevezett. Jött aztán a Szapáry-féle szabadelvű kormányzatnak rövid epizódja. Ez még csak opportunisták sem volt. Az ember zavarba jő, ha választ kell adnia arra a kérdésre, mi volt hát ebben a liberalizmusban a jellegzetes. Talán csak az, hogy stagnált. Út a piros bársonyszéken s élvezte kéjesen a hatalmat. Sejtette nyilván, hogy akármibe fog, kudarc vár rá. Tehát jó ideig nem fogott semmibe, hanem csak vegetált szánalmasan. Aztán valahára neki durálta magát egy feladatnak. Államosítani akarta a közigazgatást. Végzeté beteljesült: belétörött szerencsésen a bicskájá. Egyetlen érdeme ennek a korszaknak az volt, hogy tétlenül vesztegelt. Nem mertte előbbre vinni a szabadelvű fejlődést, de a reakciót sem mertte kezdeményezni. Szerepe a semmittevéssé maradt mindvégig. Fakó és sivar módon záródott le a szabadelvű kormánypolitikanak e fakó és sivar epizódja. A Wekerle-kabinet, amely Szapáryt felváltotta, a heroikus alkotókévd, a dogmatikus elvszilárdás jegyében született és működött. Ha Tisza a dszentire és Szapáry az arisztokráciára támaszkodott, a Wekerle-féle szabadelvűség a polgári közeposztály energiájából merítette becsülgatást és munkabírását. Ez a korszak se nem tengődött, mint a Tiszáé, se nem sztagnált, mint a Szapáryé, hanem harcolt és dolgozott. Harca és munkája pedig — kimondjuk nyíltan a szót — a szabadelvűséget a radikális irányzatba sodorta. Jött erre a negyedik korszak: a nemzeti szabadságjogok rovasára is feltétlen fogantatra törekvő kormány-diktatura korszaka, mely vagy lefegyverezte, vagy lekenyerezte a közvéleményt, a parlamentet pedig kioldozta a nemzeti akarattal való kapcsolattól.

Ime Tisza Kálmántól Széll Kálmánig, ahány kormány, annyiféle liberalizmus. Megannyi

árnyalat, de valamennyije élesen különbözik egymástól. Ahol parlamenti váltógazdaság van, ott az egymást felváltó kisebbség és többség közt se mutatkozhatnak világosabban kitapintható politikai ellentétek, mint amilyenek a magyar szabadelvűség e különböző korszakait egymáshoz képest jellemezték. S az emberek még sem ütköztek meg e jelen-ségen. Sőt természetesnek találták, hogy a vezér egyénisége nyomja rá a maga egyéniséget a pártra s hogy tehát a párt fiziognomiája, jellege, a kormányzati módszer s az elvi tartalom a mindenkorai miniszterelnökhöz simul hozzá.

Ilyen előzmények után köszöntött be a Széll Kálmán liberalizmusának korszaka, mely új árnyalatot vitt bele a magyar szabadelvűség színskálájába. A kormányzat módszerében mostanság a nemzeti szabadságjogok tiszteltben tartása, a polgárok jogérzetének fel-frissítése s a hatalom kezeliében a felelősség tudatának felébresztése járja. S egyben hatalmas reformok hívtak életbe, amelyek enyhítik a partikormányzatnak eddig tapasztalt merevségét, megoldják a nemzeti akarat bilincseit s a parlamentet a nemzeti akarat önzéletes szervévé avatják. És akik eddig észre sem vették, hogy a szabadelvűpárt mint támogatta végsévéig az eddig felmerült különböző árnyalatokat, azok most csodálatosképpen megrémülnek attól a gondolatától, hogy magában a mai szabadelvűpártban egyes árnyalatok mutatkoznak. Nagy következtelenség van ebben az elszörnnyűködésben. Ha csakugyan baj az egyöntetűség hiánya, mért törődtek bele ezek az urak abba, hogy minden új kormány egyúttal új politikát is hozott? Ha pedig csupán azért nem sopánkodtak a multban, mivelhogy természetesnek találták, hogy a párt hozzá-simul mindenkorai vezéréhez, mért von-

TÁRCA.

Mac Kinley.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Székely Bóta.

Buffalo, szeptember 19.

Három ízben volt személyes találkozásom Mac Kinleyvel, az Egyesült Államok mártírhalált szenvedett elnökével. Először tavaly decemberben Washingtonban, ahol magánkiallakatán fogadtott. Pár hónappal később, nagy amerikai körutazása alkalmával San Franciscóban, ahol a párisi *Matin*ben róla írt cikkemet megköszönte. Utoljára most itt Buffalóban láttam — koporsóban fekvő.

Amikor dolgozó szobájába léptünk, mosolygva jött elélem majdnem egészen az ajtóig. Társam, *Dunnell* ur, a washingtoni sajtóegyesület elnöke, aki a privátaudienciára elkísért, az elnöknek régi jó ismerőse volt. *Mac Kinley* melegen kezet szorított velem, mire *Dunnell* bemutatott az elnöknek.

— Nagyon örülök, — mondotta *Mac Kinley*, — hogy eljött a Fehér Háza. Hallom, Amerikát tanulmányozza. Nehéz dolog ez. Sokan megtekinték már ön előtt, sikerrel azonban csak kevesen; kíváncsi, hogy önnek sikere legyen.

Azután leültetett széles, kényelmes bőrfotelbe, amilyenek csak Amerikában vannak, a munkának, de egyben a kényelemnek is ebben a nagy országában.

— És mondja csak — szölt az elnök — voltaképpen mit jött ide keresni? Mit szeretne

megtalálni? Van-e a tanulmányútjának valami speciális célja?

— Az amerikai lelket szeretném megtalálni — mondtam. Az amerikai lelket, amely a heiven milliónyi nép minden tagjában, öntudatlanul bár, de benne él. Az amerikai lelket, amely a multban előkészítette a jelent samely a jelenben megteremtí a jövőt. Az alatt a rövid idő alatt, hogy az Egyesült Államokban vagyok, valami újnak, valami még meg nem értett nagyknak a lehetelle csapat meg. Mindenütt gigászi munkát látok. Kereskedelem és ipar terén meg nem sejtett arányok elkábitják a képzeletemet. Olyan hatalmas kulturális élet pezsgését tapasztalom, hogy az itélőképességem nem tudja elég gyorsan megemészteni az érzékeimmel látottakat. Hová, merre fog ez az ország fejlődni? Es mivé? A nemzeti génius, vagy amit én amerikai léleknek nevezek, szakadatlanul, titkosan, de erővel, de ösztönyszerűen, de hatalmasan dolgozik. Mint a fajfenntartási ösztön az egyedben a szerelem gyönyörűségei révén teljesíti célját, a nemzeti génius az individuum önzését használja eszközül. Onmagának dolgozik mindenki, de az egyedek külön munkásságának összessége teremti meg a nemzet nagyságát. Ezt a minden egyes amerikai embert inspiráló „köz-lelket“ szeretném megtalálni, megismerni, színeire bontani, felrészletezni, amint az politikában, társaságban, kereskedelemben, iparban, irodalomban, művészetben megnyilatkozik. Azaz, nem is annyira azt az Amerikát akarnám megismerni, *ami van*, de azt, *ami készül, ami lesz*. *Ami van*, az kevésbé érdekel. *Ami van*, az már a múlté. *Ami jönni fog*, — ez a nagy probléma.

Mac Kinley nyugodtan, látható érdeklődéssel hallgatott végig.

— Sajnálom, — mondotta, — hogy az Egyesült Államok elnöke vagyok.

Dunnell és én meglepődve, csudálkozással tekintettünk rá.

— Miért, elnök ur? — kérdeztük egyszerre.

— Mert ha nem volnék elnök, sok mindent mondanék önnek, ami talán hasznára válnék. Így a hivatalom korlátoz a beszédben. De nagyon szeretném, ha ön célt érne. Es reményem, hogy fog is. Az amerikai lélek — ez ugyan érdekes probléma. *Ami jönni fog* — ez izgató titok. De ne feledje, hogy a jövő megsejtéséhez csakis a jelen alapos ismerete révén juthatunk el. A jelent jól megértvén, észrevehetjük a jövőnek előrevetett árnyékait...

Kedvesem, őszintén beszélt, szinte apai jóindulattal. Egyenest a szemem közé néztem. Szép, nyílt, fényes szemek voltak ezek, tele melegséggel, szívvel, jószággal. Akíre egyszer ránézett, az a barátja lett. Varázslat volt ezekben a bársonyos szemekben. A tekintetük megkapott, meghódított, rokonszenvet parancsolt. A szemem közé nézvén, én is megszerettem ezt az embert lelkes szeretettel...

Es volt még valami az egyéniségében, ami nagyon hatott reám. Egy meglegedett, egy boldog embert láttam magam előtt. Arcának nemes, arányos vonásain — azt mondják, I. Napoleonra hasonlított — valami különös nyugalom honolt. Szívdobogásai viharai soha nem tomboltak az ő lelkében. *Köztanból* hazája első emberévé lett — emésztő ambiciónak is legméltóbb jutalma ez, hogyne töltötte volna el e tudat édes érzéssel a *Mac Kinley* egyszerű egyéniségét? *Ó* meg volt elégedve a sorsával és ez a benső boldogság kigugargzott az areából és kifejezést kapott ajkának örökös mosolyában. Egy boldog ember! Olyan jól esik a közelében lenni ennek a ritka tüne-ménynek! Az emberiség milliói teszt-lelket emésztő izgalommal hajszoják a boldogság fantomját s

ják éppen most kétségbe, hogy ez az alkalmaszkodás ezáltal is éppen úgy végbe fog menni, mint a múltban is minden alkalommal végbement?

Az árnyalatok jelentkezése csakis akkor támadhatná meg a párt egységét, ha Széll Kálmán módszere nem bizonyult volna alkalmasnak az elvi alapon való ö-szefoglalásra, a szenvedélyek leszerelésére, a viharok megelőzésére, az ellentétek kiegyenlítésére. De a miniszterelnök egyéniségét éppen az jellemzi, hogy bárha hajthatatlanul ragaszkodik a szó legnemesebb és legteljesebb értelmében vett szabadelvűséghez, a liberális elv minden sérelme nélkül ért a tömörítéshez, az engedtelenséghez, az összeegyeztetéshez. Széll Kálmán szabadelvűségét nem meri immár senki kétségbe vonni. Akik eleinte ravaszul gyanúsítottak, vagy őszintén féltették, ma már azok is lobogótt hajtanak e minden ízében liberális államférfiú feltétlen elvszilárdsága előtt. Bátran rábizhatjuk tehát az árnyalatoknak a kiegyenlítés útján való elenyésztetését. Annyi bizonyos, hogy ő nem fog behódolni senkinek, a mult pedig azzal biztat, hogy neki fognak behódolni mindenkinek. Miért féltünk tehát a párt egységét éppen most, amikor olyan államférfiú áll az élén, akinek liberális elvszilárdságához épp oly kevéssé fér szó, mint csudálatos kiegyenlítő és összeegyeztető talentumához? A sopánkodás tehát, ha őszinte, akkor alaptalan. Ha pedig nem őszinte, hanem csupán spanyolfal, nos akkor majd megváltik nem sokára — mi rejlik mögötte.

BELFÖLD.

Minisztertanács. Ma délután 5 órakor minisztertanács volt, mely a folyó ügyekkel foglalkozott.

A fumei podeszta lemondása. A fumei rappresentanza, mint nekünk jelentik, ma délután tartotta rendkívüli ülését, melyen az alpolgármester bejelentette *Mayländer* lemondását. A városatyák közül 32-en jelentek meg. *Mayländer* hívei távol maradtak, mert, mint mondták, nem akarnak belépni abba a terembe, ahol a tulzó autonomisták egybegyűlnek. *Mayländer* levelének felolvasása után *Korosac* azt indítványozta, hogy a lemondást vegyék tudomásul. Egy másik városatyá, *Sirola* ezzel szemben azt ajánlotta, hogy kérjék föl *Mayländer* lemondásának visszavonására. Erre a karzaton, ahová *Mayländer* régi ellenfele, *Ossoinack* Lajos leitatott faszínokat rendelt, óriási láma támadt és az elnöklő

ime itt van egy ember, aki elérte egészen a célját. Egy ember, aki egészen boldog. Egy ember, aki a boldogság maga ...

Amikor Washingtonban voltam, ez a város százéves fordulóját ünnepelte annak, hogy az Egyesült Államok fővárosa lett. Ünnepre gyűltek Washingtonban az Unio államainak kormányzóit, akiknek tiszteletére a *Corcoran*-palotában (a washingtoni kép-muzeum) estélyt rendeztek. Pompás palota ez, Amerika egyik legszebb középülete és ideális keret egy nagyszabású esti ünnep számára.

A földszinti nagy márványesernokban — a márványnak ezt a pazar orgiáját csak a dollárok honában engedhetik meg maguknak az emberek — közel kétezeren sűrűgtek-forgotak: Washington társaságának az előkelősége. Tíz óra tájban megérkezett az elnök. A zenekar hangjai fogadták, de minden zenénél szebben hangozhatott fülében a jelenlevő kétezer ember éljenzése. Tiszteletlejesen utat nyitottak számára és ő a lelkesületen hurrázók előfala között haladt a nyílt lépcsőházhhoz s onnét fel az emeletre, amelyen a földszinti csarnokot körülfutó karzat volt. Ott hamarjában egy elnöki páholyt rögtönöztek és *Mac Kinley* helyet foglalt, miközben a katonazenekar rázendített még egyszer a nemzeti dalra. Aztán megint kintört a lelkesedés vihára. Férfiak kalapjukat lengették, a nők zsebkendőjüket lobogtatták, percekig, hosszú percekig tartott ez a tünemény. Látni való volt, hogy itt mindenki szereti az elnököt, látni való volt, hogy *Mac Kinley* mindenkinek közel áll a szívéhez. És ő lehajolt a karzatról, nézte a tömeg lelkesedését, amint az alulról, a csarnokból, felfelé tört ő hozzá, hogy hírlí vizye neki a népe szeretetét. Nézte, nézte, mosolygott boldogan és boldogan kipirult arcával köszöntögetett lefelé a frakkos uraknak, a selyem-toilettes uri dámaoknak ...

Fönt a karzaton, éppen a rögtönzött elnöki

Vio alpolgármester csak pereek multán rendelhetette el a szavazást. A megjelent városatyák többsége, 28-an, *Korosac* indítványát fogadta el, vagyis a polgármester lemondását tudomásul vette.

A városban nagyban készülnek a választásra, mely egyuttal erőpróba lesz a *Mayländer*-párti mersékel autonómisták és a tulzó között. Nagy megbotránkozást kelt, hogy *Ossoinack* pénzzel, etetéssel és itatással dolgozik volt írnoke, *Zanella* mellett. Az autonomisták lapja hevesen támadja *Mayländer*-t, ki a *Bilanciában* kijelenti, hogy először győzelemre segíti a *Batthyányi*-pártot, azután leszámol ellenségeivel. A kereskedők délutáni nagygyűlése egyhangulag kimondta, hogy *Batthyányira* szavaznak. *Batthyányi* holnap délelben érkezik *Fiuméba* és délután tartja programbeszédét. Az alközségiek tömegesen pártolnak el a *Zanella*-párttól.

A választások.

Budapest, október 1.

Kedzódik a nagy színjáték — fel a függöny. Holnap virradóra tul vagyunk minden előkészületen s megindul a nagy választási harc. Már ezen a legelső napon háromszázharminc kerület fogja megválasztani képviselőjét, tehát a kerületek tulnyomó többsége. S ami ezen az első napon eredményül jelentkezni fog, azt úgy vehetjük, mint az egész harc eredményét. Az már jelentékenyen nem változik, legalább az arányokban nem. Erdemes tehát ennek az első és döntő napnak esélyeit, biztosra vehető eredményeit, várható küzdelmeit s figyelmet követelő részleteit még egyszer végignézni.

Vegyük először a biztosra vehető eredményeket.

Biztos:

1. hogy a miniszterek valamennyien komolyabb küzdelem nélkül kapják meg a mandátumukat. *Széll Kálmán* miniszterelnököt *Szent-Gothard*, *Lukács László* pénzügyminisztert *Körmezbánya*, *Wlassics Gyula* kultuszminisztert *Csáktornya* s báró *Fejérváry Géza* honvédelmi minisztert *Temesvár* egyhangulag fogja megválasztani, míg *Darányi Ignác*, *Hegedüs Sándor* és *Plósz Sándor* színe küzdeni kénytelenek ugyan, mert ellenjelöltjük is van, de abszolút bizonyosság, hogy komoly küzdelme egyiknek sem lesz s délig meg lesz választva mind a három.

2. Biztos, hogy egyhangú választással nyerik el a mandátumot: *Gróf Andrássy Gyula*, *Horánszky Nándor*, *Perczel Dezső*, *Tallán Béla*, *Daniel Gábor*, *Szentiványi Árpád*, *Hieronymi Károly*, *gróf Károlyi Sándor*, *Bekics Gusztáv*, *Szöts Pál* szabadelvűpártiak, azonfelül az ellenzék részéről *Kossuth Ferenc* Czeglédén, *Ugron Gábor* Szilágy-

páholy közelében egy olasz-csinálta remek márványszobor állott: *A haladókö Napoleon*. Karoszkékben ül a nagy császár, beesett arcán a közeledő halál fagyos merevsége van. Térdei Európá térképe fekszik és ő rándz szomoruan, fájdalomosan. Az elveszett diésőség minden kínja benne ég a fagyos areból kisugárzó szemek lázas tüzeben. Amikor a halál angalya bontogatni kezdi fölötté fekete szárnyait, még egyszer megnézi Európá térképét: keresve ott, ki tudja mit? Találva ott, ki tudja mit? Hatalmas mestermunka ez a szobormű, az érzés hurjainak egész skáláját rezgésbe hozó.

Amikor a washingtoni társaság éljenzése zenitjén volt, én éppen szembe kerültem a karzaton *Mac Kinley*-vel és a márványszoborral. Es a tekintetem egyszerre ölelte át a *Mac Kinley* boldogságtól piros arcát, meg a *haladókö Napoleon* megtört alakját. Mélyen megrendített ez a látvány: az amerikaiak élő imperátora, diésőségének képességében és mellette a nagy bukott császár képe, amint a halál fagyos lehelletének megérzésekor a mult visszahozhatatlan nagysága fölött kétségbeesik ...

Mac Kinley meghívták *San Franciscoba*, hogy a legnagyobb amerikai hadihajónak, az *Ohio*-nak vízrebocsátásán jelen legyen. Ebből az ötletből *Mac Kinley* a tavaszkor nagy amerikai körútra indult s a Csöndes Océán felé utazva, minden egyes utközben levő államban egy-két napot időzött. Diadaltul volt ez. A szó szoros értelmében virágokat hintettek egész útjára a sinek mentén Washingtontól *San Franciscóig*. Minden állomáson a népek ezrei várták és ünnepelték, mint soha még Amerikában embert nem ünnepeleek. A déli államok, amelyek a polgárháború idején szemben állottak az Északkal, vetélkedtek a lojalitásában és a szeretet nyilvánítaban a többi testvérállammal. Az Egyesült Államok uniója a népszerű elnök személye iránt érzett

Somlyón, Eötvös Károly Nagy-Körösön, Komjátthy Béla Nagy-Kaposton és Madarász József Sár-Keresztúron.

Ezek a biztosra vehető eredmények.

Ami már most a várható küzdelmeket illeti, nézzük rendre a fővárost és a vidéket.

A fővárosban egyhangú választás egyetlen kerületben sem lesz. Mindenütt van legalább két jelölt, olyikban több is. Nem lehet azonban kétséges az eredmény négy kerületben: a II. kerületben, ahol *Darányi Ignác* jászva fog győzni a *Kossuth*-párti *Németh Imre* ellen; a IV. kerületben, ahol báró *Podmaniczky Frigyes* az öreg *Madarász József* nem igen szorongatja; a VII. kerületben, ahol *Morzsányi Károly* könnyen birkózik meg a függetlenségi *Somogyi Lajossal*, a szabadelvű *Hegedüs Gyulával* és a szocialista *Goldner Adolffal*; a VIII. kerületben, ahol *Berezovics Albert*nek még kevesebb dolga lesz az iparos *Csepreghy Jánossal* és a függetlenségi *Vig Viktorral*.

Öt kerület azonban komoly, sőt elkéseredett küzdelemre készül.

Az első kerületben *Falk Miksa* elég komoly küzdelemnek néz elébe, mert az agrárius *Bernáth Istvánnak* hívei erősen dolgoztak s komoly pártot tudtak teremteni. A küzdelem vége azonban aligha kétséges és *Falk Miksa* ezuttal is győztesen kerül ki a választásból.

Elkéseredettebb harc várható a III. kerületben, ahol *Vései József* körül tömörül a választók tulnyomó többsége, de *Nagy Dezső* kisebbségben levő pártja éppen azért olyan terrorizmussal, olyan kvalifikálhatatlan fegyverekkel s a szenvedélyek olyan megengedhetetlen szításával szeretné a diadalt kieroszakolni, hogy e választás során izgalmas események várhatók. S kétségtelen, hogy nagy rendőri erőlkifejtésre lesz szükség, hogy a választás zavartalan lefolyását s a választópolgárok véleményének szabad megnyilatkozását biztosítani lehessen. Az eredmény azonban itt sem kétséges. *Vései József* impozáns többséggel fog győztesnek kikerülni a választásból.

Az V. kerületben lesz a harc leghesebb. *Mezei Mór* is, *Sándor Pál* is a legnagyobb erőlkifejtéssel dolgozik s bár kétségtelen, hogy a városban *Mezei Mór* a tulnyomó többség, azt sem lehet elvitatni, hogy a kültelek inkább *Sándor Pál* mellé látszik húzni. *Mezei Mór* többségét a külteleken elhódított szavazatok fogják kitenni.

A VI. kerületben *Radocza János* győzelme több, mint valószínű. A demokrata *Vászonyi Vilmos* azonban olyan mélyen vette magát a kerület ifjuságának szívébe, hogy ez a kevésbé sza-

zeretetlen kapta meg a végső megpecsételést. A Délen elhangzott beszédek lázba hozták Amerikát és *Mac Kinley*-t úgy ünnepeleek, mint aki ime véglegesen összeforrasztotta az Egyesült Államoknak egykor széttagolt részeit. Persze hogy mentül inkább haladt Nyugatnak, a nép lelkesedése annál jobban nőtt. Mire *San Franciscoba* ért, már a szeretet deliriuma fogadta. Szerették azelőtt is. Négyéves elnöksége gazdag volt sikerekben. Szerencsésen befojzott egy külföldi háborút. Elfoglalta a *Filippini* szigeteket. Az amerikai kereskedelmet és ipart soha nem látott magaslatra emelte. Most pedig az Unió pecsételte meg utójára. Ez több is annál, amennyi ahhoz kell, hogy az amerikai sovinizmus must lángokra szítsa. De *Mac Kinley személyisége még mind ennél többet tett*. Ahol megjelent, ahol beszélt, ahol látták, ahol hallották, a személysége kultuszának prozeliták termettek. Egy ember, aki a szeme nézésével, az ajka mosolyával megnyerte egy nemzet millióinak rajongó szeretetét ...

Az *Ohio* vízrebocsátásához nagyon szükön bántak a meghívókkal. A hajógyár helyiségei nem alkalmasok arra, hogy nagy közönséget fogadjanak be. Mikor az ünnepélynek vége volt, *Mac Kinley* a kevés jelenvöltekkel cerelet tartott. Azaz, hogy a cerele szó nagyon feszes valami ahhoz, amit *Mac Kinley* voltaképpen tett. Inkább azt mondhatnók, hogy elbeszélgetett ismerőseivel és azokkal, akiket ott neki bemutatnak. Mint rendszeren, jó hangulatban volt s vagy egy óra hosszszat diskurálgatott.

— Köszönöm a cikket, amit a *Matin*ben írt, — mondotta nekem és melegen megszorította a kezemet. — De hát igazán olyan nagyon mosolygós vagyok, ahogyan ön engem a francia újságban lefestett?

— Az ön mosolygása, elnök ur — bocsánat, kérdezett, tehát meg kell mondanom, — leírhatatlanul kedves és megnyerő.

— De ön azt írta, hogy rajtam minden mo-

vazó, mint inkább hangulatban dolgozó ifjuság mindenestire zajossá és izgalmassá fogja tenni a választást. Vázsonyinak meglepően nagy pártja van, de még sem elég nagy, hogy Radocza Jánost kivethesse a nyeregéből.

A IX—X. kerületben is heves lesz a mérkőzés *Springer* Ferenc és *Hock* János között. Mind a kettő szenvedélyesen készülődik s az eredmény nem olyan bizonyos, mint az a kilitás, hogy hevesebb összetűzések is lesznek.

A vidéki választások közül a jászberényi áll az országos érdeklődés középpontjában. Ott gróf *Apponyi* Albert nemcsak a kerületnek, de mondhatni az egész nemzetnek jelöltje s köztudomású, hogy *Apponyit* Szilágyi Dezső örökébe, Pozsonyba is mennyi szeretettel és lelkesedéssel invitálták, de ő csak az ő régi választóinál, a jászberényiek-nél akart maradni. S *Apponyival* szemben *Almásy* Géza volt főispán nemcsak fölvette a harcot, de tudván, hogy Jászberényen az ország szeme, szinte kihívóan készül a mérkőzésre. Pártjának terrorizmusáról valóságos legendák járnak s mondják, hogy leghivebb embere, aki egyszerűsmdn a választás elnöke, így nyilatkozott volna:

— Hamarabb leharapom a nyelvemet, sem hogy azt jelentsem ki, hogy gróf *Apponyi* Albert a mi megválasztott képviselőnk!

Képzeltető tehát, micsoda izgalmas napnak néz elébe Jászberény. De azért nehéz elképzelni, hogy a jászberényiek minden ítélőképességüket elvesztették volna éppen az új korszak áldásai közepette. Azért hát úgy lehet, a választási elnök is kénytelen lesz — leharapni a nyelvét.

Izgalmasabb választások várhatók még *Belényesen*, ahol *Gajári* Odón mérkőzik a függetlenségi *Barta* Ferencsel; *Hajdu-Szoboszlón*, ahol két függetlenségi, *Polónyi* Géza és *Kovács* Gyula volt polgármester állnak egymással szemközt; *Eszterházin*, ahol *Molnár* apátot erősen szorongatja a szabadelvű *Haller* József, *Esterházy* herceg jószágigazgatója; *Csornán*, ahol *Rakovszky* István erős ellenfelet kapott *Borsody* Gézában; *Sopronban*, ahol *Kasics* Péter egész vehemenciájával vetette magát *Fabiny* Teofilra; *Kölesden*, ahol *Pichler* Győzőt készül leszorítani a parlamenti mezőről *Bernrieder* János; *Némel-Uyvárott*, ahol *Rosenberg* Gyula ellen megint fanatikusan dolgozik a néppárt. És még több kerületben.

Még néhány érdekes adat a fővárosi készülődésekről.

Fiakker és egyfogatu holnapra már nem kapható. Még a legutolsó rozzant batárt is lefogal-solgy, a cipőmtől kezdve egészen a fejemig minden...

— Nos igen, én boldog ember, elnök ur. Az első igazán boldog ember, akit ismerek. Aki tudatában van a boldogságának és aki kiélvezi ezt a tudatot...

— Nem tudom, mit gondol ön. De tökéletes boldogság nincs. Semmi sincs tökéletes a földön. A tökéletes boldogság vágyélnélkületes jelentene. A vágyélnélküliség nyugalmat, tespedést szül. Az élet, az fejlődés. A fejlődés, az a boldogság... Ah, hogyan szerettem volna akkor a lelkébe belénezní ennek az embernek, hogy megtudjam azt, minő fejlődésre gondol ő még — hová, meddig akar fejlődni?

Vagy talán a hazája fejlődésére gondolt, szeretett nemzetének jövőjééé nagyságára?...

Pár nappal ezelőtt itt *Buffalóban* koporsóban fekvő láttam őt viszont. Beesett, sovány arca most igazán hasonlított *Napoleonra*. És amint néztem őt, ezeket a komoly, méltóságot vonásokat, képeletem visszazállott a *washingtoni* *Corcoran*-palotába, ahol kilenc hónappal ezelőtt dicsőségben uszva láttam a haldokló *Napoleon*-szobor közelében...

Most már *Mac Kinley* is halott. Ma temetik *Cantonban*, a szülővárosában. Egész *Amerika* fekete országgá változott, amely őszintén siratja nagy fiát.

Most, hogy ezeket a sorokat írom, dolgos *Amerikában* szünetel minden üzlet, csukva van minden bolt, a gyárakban nem dolgoznak, gyász jelű útjokban megállnak a robusz expresszvonatok, horgonyt vetnek a hajók, ünnepi esőnd van az *Atlanti* tengertől a *Csendes* *Oceánig*.

Csak a haragok zognak fájdalmasan, csak a templomokban imádkoznak százezrek és énekelnek szomorú zsoltárokat...

ták már a pártok. Kávéház és vendéglő is alig van, mely még szabad volna.

Erdekes a következő statisztikai tabella, mely a főváros kerületeinek választóiról, a szavazatra jogosultak megnövekedéséről s a kivett igazolványokról számol be:

Az 1896. választások alkalmával a választók száma kerületben	Az 1896. választások alkalmával a választók száma kerületben	Most a választók száma	A választók tozát szaporodtak	Október 1-ig kivették igazolványukat:
I.	2344	3155	811	1605
II.	2595	3116	521	1050
III.	1392	1698	306	1300
IV.	3114	3451	337	997
V.	3749	5704	1955	3430
VI.	5425	10.485	5060	5387
VII.	5810	11.552	5742	4200
VIII.	5450	8169	2719	3400
IX—X.	3504	6.92	2588	2400
Összesen	33.383	53.422	20.039	23.749

A választás küszöbén még beérkezett híreket itt csoportosítjuk:

A fővárosban.

A *III-ik kerületi szabadelvű Vészi* József-párt a választás előestéjén elemi erővel és lobogó lelkesedéssel mutatta ki szeretetét és ragaszkodását jelöltjéhez. Este nyolc órák orokra menő tömeg lepte el a párt helyiség előtti utcát, míg a nagyeremben a választók óriás tömege vette körül a szónoki emelvényt. A sok száz főre menő választók elhozták feleségüket és leánykaikat is, úgy hogy a nagyerülés valóságos családi ünnepe volt a kerületnek, melynek komoly elemei evvel a politikai harcban szokatan, de annál kedvesebb tüntetéssel fejezték ki azt hogy *Vészi* József meghódította az elméket és sziveket.

A biztos győzelem előestéjén *Vészi* József melegen érző szívének virágait szórta hivei közé. Gyönyörű beszédével magával ragadta hiveit s percekig tartó tapsot váltott ki belőlük.

A gyűlés után, melynek minden egyes szónoka a biztos győzelmet hirdette, a választók végigkísérték a *Lajos*-utcán *Vészi* József kocsiját, míg nem a kerület határánál a választók így bucsuztak el:

— Viszontlátásra holnap, a győzelem napján!

Oly magasan lobog *Ó-Budán* a választási szenvedély s a terrorizálás a *Nagy* Dezső pártja részéről akkora arányokat öltött, hogy a *Vészi*-párt sűrűsen kérte a belügyminisztériumtól a karhatalom megerősítését. Az este a *Nagy*-párt kortesei *Abcug* zsidók: kiállításokkal járták be az utcákat. Utón-utófény fenyegetik a *Vészi*-pártiakat, hogy holnap vér fog folyni. Egy *Boschán* Márk nevű tisztos, agg kereskedőt boltjának ajtajában megtámadtak a *Nagy*-kortések és tetleg inzultáltak az öreg embert. A rendezvarások egész éjjel folytatódtak. Egy óbudai kávéházba ahol a *Vészi*-pártnak több tagja békésen együtt volt, éltéljában a *Nagy*-párt két embere berontott e felkiáltásokkal: *Kotródjanak ki innét a b... zsidók! Ki velük!* Ebből nagy lármá lett s ha a rendőrség idejekorán közbe nem lép, akkor dulakodás lett volna. Ejjél után a *Nagy*-pártnak két embere behatolt a *Vészi*-párt irodájába, ahol a pártvezetőség még munkával volt elfoglalva. Arra a felszólításba, hogy távozzanak, nem akartak hajtani. szóváltásra elegyedtek, aztán komoly verekezés lett vége a doognak. A *Nagy*-párt a megfélemlítés minden eszközevel dolgozik. Emberei híresztelik, hogy holnap és ma véresre vernek minden *Vészi*-párti választót. Az igazatosság a kerületben mindenfelé igen nagy.

A székesfővárosi I. kerületi szabadelvű *Bernáth*-párt ma falragaszokon tette közzé állítólagos hiveinek névsorát. E névsorban közel négyezer van olyanok, akik a *Falk*-párt hivei, így pl. dr. *Popovics* Sándor, pénzügyminiszteri tanácsos, *Losonczy* György honvédmín. osztálytanácsos, stb. A *Falk*-párt végrehajtóbizottsága ezen az uton kéri választóit, hogy magukat megtévesztene ne engedjék.

Ugyancsak az I. ker. választás ügyében a következő nyilatkozatok közlésére kérték fel bennünket.

I.

A mai reggeli hírlapok egy részében és falragaszokon a székesfővárosi I. kerületi *Bernáth*-párt végrehajtó-bizottsága azt teszi közzé, hogy a miniszterelnök urná I. hó 28-án ellenem tett jelentését és a miniszterelnök ur kijelentése dacára is e hó 29 én alantos hivatalnokaimnál a törvény által titott betovást nyitlan folytattam. Ezen állítás valótanságának kimutatására csak azt tartom szükségesnek kijelenteni, hogy én e hó 27. 28., 29. és 30-án Szegeden időztem, ezen napokon az I. kerület választói közül senkivel sem beszéltem és senkit sem láttam.

Baróti Ede, min. osztálytanácsos.

II.

Utcai falragaszok az I. kerületben azt hirdetik, hogy *Falk* Miksa érdekében alantás tisztviselőimre *Szell* államtitkár ur nevére hivatkozva, beolvást gyakoroltam. Ezzel szemben kijelentem, hogy a vezetésem alatt álló osztály azon két tagjával, akik az I. kerületben választók a választásról nem is beszéltem. A minisztériumbeli többi kollégáimmal és barátaimmal azonban — a tisztviselői szervezeti joga függetlenségének folytonos hangsúlyozása mellett — a végből beszéltem hogy tájékoztass szerezze arról: kire szavaznak? Törvénybe ütközött nem cselekedtem!

De igenis rendületlen hive vag ok *Falk*nak, a szabad eszmék kultuszának és ebben a hiveségben semmiféle meglelemlítési kísérlet megtántorítani nem fog.

Es amit tennem mint választópolgárnak a törvény alapján jogom van: ezt tettem, teszem, tenni fogom.

Szell államtitkár ur nevében nem jártam el és róla beszédközben — különösen az ellenkező híresztelésekkel szemben — csak azt mondtam, hogy *Falk*nak öt félen hive és öt félenül reá szavaz. Ebből ő méltósága soha titkot nem csinált. S hogy én megmondottam abbéli véleményemet: átamtikár ur a polgárjogot ekként fogja gyakorolni, ugyan mi a törvénytelenség?

Bosnyák Zoltán.

A *Belvárosi szabadelvű Podmaniczky*-párt ma este 6 órák rendkívül népes pártgyűlést tartott a belvárosi polgári kör helyiségében. A pártgyűlésen *Emich* Gusztáv udvari tanácsos elnököl, minthogy *Láng* Lajos pártelnök Nagyban tartózkodik választókerületében. A hangulat nagyon lelkes volt több száza ment a megjelent választópolgárok száma. A hivatalnoki karon kívüli számos ügyvéd, orvos, tanár jelent meg, de főleg az ipari és kereskedelmi körök igen szép számmal voltak képviselve legtekintélyesebb tagjaik által.

Emich Gusztáv lelkes szavakkal buzdította a pártot s elhivta polgártársait, hogy holnap tömören sorakozzanak báró *Podmaniczky* Frigyes zászlója alá, akinek a haza körül léi évszázadon keresztül szerzett érdemeit a Belváros csak úgy háahajja meg valójában, ha impozáns többségű győzelmet biztosít számára; óvta a pártot az elbizakodottságtól mert ez a legerősebb pártoknak is sokszor legerősebb bajuk.

Hasonló értelemben szónokolt *Heinrich* Alajos, *Borszély* Soma, dr. *Rácz* Géza, dr. *Pap* József és mások.

Erre dr. *Gergő* Izor titkár közölte a párt állását jelző számadatakat.

A választópolgárok örömmel vették a párt számláját jelző ezen adatokat és annak a hangoztatásait, hogy szerdán reggel 7 órák a belvárosi polgári kör helyiségéből jognak tömegesen vonulni a választás színhelyére, lelkes hangulatban hagyták el a pártgyűlést.

Az *V. kerületi Mezei*-párt végrehajtó-bizottságától közlés végett a következő sorokat kaptuk:

Felelet *Neuhoffer* János urnak: *Neuhoffer* János ur nyilatkozatával szemben és annak jellemzésére, hogy mennyire megbízható *Neuhoffer* ur emlékezőtehetsége, csak arra az egyre utalunk, hogy a „kebelbarát” ur folyó évi szeptember hó 5-ikén a *Mezei*-párt irodájában megjelent és élénken érdekeltőve a párt ügyei iránt, előzővel és sajátkezü aláírásával pártunkhoz csatolkozott. *Neuhoffer* ur nyilatkozata és sajátkezü aláírása betekintés végett pártürodánkban mindenkinek rendelkezésére áll.

A *Mezei* *Mór*-párt végrehajtó-bizottsága.

A *VI. kerületi Radocza*-párt ma délután 6 órák értekezletet tartott *Tenczer* Pál elnöklése mellett.

Gelléri *Mór* királyi tanácsos élesen elítéli a *Vázsonyi*-párt viselkedését, amelylyel szerinte alaptalan grannusításokkal illeti a *Radocza*-pártot, amely pedig mindig a becsület utján járt s tisztességes eszközökkel küzdött. Az ellenfél, a *Vázsonyi*-párt úgy viseli magát, mint a vásott gyermek, amely kiabál, akár van rá szükség, akár nincs.

Radocza kéri a polgárokat, hogy a holnapot szenteljék a küzdelemnek. Nem *Radocza* Jánosról van szó — ugymond — hanem arról, hogy a szabadelvű pártot kell győzelemre vezetni. Kijelenti, hogy ő van olyan szabadelvű és demokrata, mint akárki más. Ezeknek a szent eszméknek éit és ezekkel hal meg. E két fogalmat elkülöníteni nem is lehet. Erőt, győzelmet kíván a pártnak. (Lelkes éljenzés.)

Tenczer Pál tetszéssel fogadott beszéde után a gyűlés véget ért.

A vidéken.

Sepsi-Szt.-Györgyön ma mondotta el *Beksis* Gusztáv beszámoló- és programbeszédét. A választók lelkes ovációja közt fejtette ki álláspontját.

Beszámoló beszédében kifejti a parcelázás és telepítés nagy fontosságát mely szoros kapcsolatban van a nemzet akció sikerével. E tekintetben a társadalom és az állam akciójának egymást ki kell egészítenie, majd magasztalja *Szell* Kálmán kormányzatát, amely magának a közszellemnek és géniuszuának általulása.

A politikai erkölcsök megtisztítására irányított újabb törekvés három évtizeden keresztül meddő volt.

Pedig nemcsak a harctéren kellett és kell megváltoztatni a hadi taktikát hanem a politikai tereken is, ha s változott viszonyok közt eredményt akarunk elérni, vagy ha bezavarunk, hogy a régi taktika nem célszerű. Nemzetünk szerencsése, hogy Széll Kálmán rendszere még remélhetőleg idején éreztet meg. Ez a rendszer arra vállalkozott, hogy megváltoztassa az eddigi magyar politikai taktikát. Egyesült erővel igyekszik megvalósítani nemzeti céljainkat, amelyeket eddig szétforgácsolt erőnkkel a belső ellentétnek mellettel meg nem valósíthattunk. A régi magyar politikai taktikának a már elfodottak szerint változnia kell. De nem szabad változnia a magyar nemzeti politika alapjának, sarkpontjának és vezérgondolatának: a liberalizmusnak. Es szerencsére, döntő momentumot képez ama körülmény, hogy a taktikai változás csak liberális alapon történhetik. A nemzeti erők egyesítése s a nemzet rétegeinek tömörítése csak a szabadelvűség széles, üde lég által járt rónáján lehetséges.

Csakis a liberalizmusnak van elég fegyvere az államiság érvényesítésére. Es fegyverei nemcsak anyagiak hanem egyszerűen eszméik és tudományok is. A liberalizmus tetette ki azon alapvető tant hogy a privilégium nem szerződés az állam és polgárai közt; tehát, hogy az nem visszavonható. A kiváltság alá van rendelve a törvénynek s így szüntette meg a liberalizmus a közpörk számtalan kiváltságát, az államiság az akadályait. Csak a magyar liberalizmusnak nem volt elég bátorsága vagy ereje a közpörk számos akadályát elhárítani államiságunk újabból. Ekképp történik, hogy a nemzetiségi eszme a kiváltságok száncánba dacol a nemzeti eszmével. E körülmény azonban csak arra ok, hogy erősítsük a magyar liberális államot ne pedig gyöngyítsük azt. Erősödünk a liberalizmus politikai hivatalában s ne gyöngyítsük hitünket a magyar nemzeti politika alapjainak. Minden más kormányzati alapelv csak gyöngytené államiságunkat s alkarrészeire bontaná társadalmunkat. A feudális hagyományok megteremték az osztályokat és társada mi ellentéteket s a felekezeti hagyományok a felekezeti harcokat.

A nemzeti politika tehát Magyarországon nem lehet más mint liberális, mert csak ez tudja egyesíteni a társadalmi rétegeket s paralizálni a felekezeti harcokat. A liberális állam a társada om összeségére helyezkedik. A felelés és elekezeti állam eg és osztályokra és felekezetre. Ismer „kedvezményezett” és „megrovított” társada mi csoportokat. Ekképp igazságtalanságon alapszik s ellentét és gyűlöletet szít. Mindez világosan bizonyítja, hogy állami és nemzeti egységünkért tehát legfőbb előnkért s legfőbb eszményünk megvalósításáért csak liberális zászló alatt közdhetünk sikerrel. Sőt a nemzeti politikának anvagi eszközökkel való ellátását is csak a liberalizmus eszközölheti. Ekképp nemcsak a szoros értelemben vett állami, hanem egyszerűen gazdasági politika is csak szabadelvű lehet. Minden más gazdasági politika egyenesen ártalmára lenne a főcélunk.

Széll Kálmán vezérete a att a liberális kormányzati elv tisztán és érintetlenül kerül ki a választóharc zűzavarából. Ragvogni fog az elv az eszmék horizontján s hatalmas gyakorlati értéket fog adni annak a nemzet örösi zöme, mely a Széll Kálmán által jobogtatott liberális zászló mögött sorakozik. Az ekképp egyesített nemzeti erők azután meg fogják választani két főtervezőnként, melyre az összes nemzeti politika redukálható; gazdasági és nemzeti konszolidációkat.

A közigazgatási magyar politika tekintetében kijelenti, hogy csak az a magyar nemzeti politika számíthat biztos sikerre, mely a dualizmus alapján áll, de ezt az a apot érintetlenül megvédelmezi a bármely oldalról kiinduló támadásoktól s követendő zsinór-mértékű Deák hagyományait tartja.

Széll Kálmán nemzeti politikája és programja e tekintetben is hivatásának magasatán áll. A dualisztikus intézmények kezelése sohasem volt oly nemzeti, mint Széll Kálmán kormányzata óta. A nemzeti politika emellett hármasszabályát pedig Széll Kálmán egyenesen megalkotta. Ezen hármasszabály a következő: az állam és társadalmi akció összhangja, a politikai és nemzeti erők tömörítése s a rendíthetetlen liberalizmus.

E hármasszabály szoros betartása mellett a magyar nemzeti politika el fogja érni célját. Névszerint Erdélyben biztos szövetséget kap a székelységben. Es valljuk meg, hogy sokat emlegetett nemzeti konszolidációk értelme tulajdonképp az, hogy a magyar államiság biztos alapot nyerjen Erdélyben és Felső-Magyarországon. A magyar nemzet és állam állt ugyanis teljesen biztos a talaj a széles alföldi rónán és a hatalmas Dunán túl. Konszolidálni nemzünket és államunkat csakis a feleldek egy részében s legfőképp Erdélyben kell. E nemzet- és államisárlárdító munka a nemzeti erők tömörítése után, tehát Széll Kálmán programjának alapján, aránylag gyorsan fog előbbre haladni. Előrahadásában nagy része lesz a székelységnek.

A nagy-tapolcsányi választókerületben örösi nappárti izgatás folyik. Egész káplánsereg szállotta meg a kerületet s annyira fanatizálta a népet, hogy az már gyilkosságra vetemedett. A kerület egyik községében Zavadon, ma éjjel Honda Mihályt zavarásg alkalmával megölték. A vizsgálat a legerélyesebben folyik. A szabadelvűpárti képviselőjelölt, Szulovszky Dezső ellen szeptember 27-ikén éjjel, amidőn körutjáról Hollady Jenő plébánossal hazaléle kocsizott, merényletet kíséreltek meg. Ugyanis az ürmőnczi szőlőkbe elrejtőzött egyen 25 lépés távolságból rálőtt a kocsiban ülőkre, de célt tévesztett. A merénylőknek sikerült az éj homályában eltűnni. A néppárt terrorizmussal törekszik a győzelmet kicsikarni, ami azonban nem

fog sikerülni, mert a kerületi választók örösi többsége győzelemre fogja juttatni a szabadelvűpártot a birhétet panszláv agitátorral, Janda Józseffel szemben.

Dorogról jelentik a Bud. Tud.-nak, hogy Sacellary György, a doroghi kerület szabadelvűpárti képviselőjelöltje, be ejerte körutját, amelynek folyamán az összes községekben nagyhatású programbeszédével lelkésedet keltett. Dorogon, a kerület központján tegnap tartotta programbeszédét Sacellary, akit haligatói a vállukra emelve vittek lakására. A választópolgárok tömören sorakoznak Sacellary mellé, hogy a szabadelvűség zászlaját minél lényesebb diadaira juttassék.

A szini kerületből újabban a következőket jelentik arról a merényletéről amelyről egy Kassai távirat alapján megemlékezünk: A letartóztatott Ragályi Kálmán nem gazdaember, hanem Ragályi szini cseresnek, az ellenpárt főkörtésének huszonegyszázöttes kereskedőségé-fia, aki mostanában otthon tartózkodik. Az eset részletei ezek: Gróf Hadik János, a kerület szabadelvűpárti jelöltje szombaton reggel indult körútra kerületébe. Birtokáról, Nádasról a őször Perkugyára ment ahol beszédet mondott. A bandérium, amely itt fogadta, csatlakozott a több kocsiból álló menet-hez s így értek át Szinbe tizenegy óra tájban. Az utcát kíváncsi nép lepte el s a menetet gyanútanul haladt a templomig amely a lejtőn áll. Ott, az utcának azon a részén hirtelen erős puffogások hangzottak amon a lovak megriadnak, s közbbe a puffogásba, amelyek rakétakébbi erdek, revolverdörrenések vegyültek. A menet megállott, a kocsiról leugrált az emberek s a gróf környezetéből többeknek egy gyanú ak tűnt el, aki a templom alatt élv udvarból térdelő helyzetből leugorva, a lejtőn elütoött. A szomszédokban levő csendőrök, akiket felsőitottak a menekülő üldözésére a gróf és környezetének nagy megbotrakozására csak immelámmal láttak hozzá a nyomozáshoz. Az említett udvarban foglalkoskodó asszonyok a gróf környezetének erőlyes taggatására neveztek meg Ragályi Kálmánt, a gyanuba fogott alakot. A gróf panaszt tett az illetékes hatóságoknál, s másnap érkezett ki szinte Kassáról Nyékhegyi Lóthár ügyész a vizsgálóbíróval. A tanuk kihallgatása után — volt köztük olyan is, aki a golyót egészen közelről érezte — Ragályi Kálmánt vizsgálóba helyezték, s másnap Kassára kísérelték. A revolverűbőcsök tagadja s azt erősíti, hogy csupa kedvtelésből csak rakétákat eredetett. A dolgot nem tartják azonban ilyen ártadannak, s ezt erősíti az a körülmény is, hogy sok kő és tojás is repült a gróf és kísérete felé. A vizsgálat a csendőrség ellen is folyik. Gróf Hadik János szombaton félbehagyta körutját, de másnap folytatta, s a kerület több falujában lekesen, diadalkapuvál, szószárdurrogással és virággal fogadták.

Szepes-Béldről telegrafálják a Budapesti Tudósítónak: Dr. Teóke Béla a késmárki választókerületi szabadelvűpártjának elnökéhez intézett levele szerint a kerület szabadelvűpártjának egysége érdekében Veszter Imre javára visszalépett.

Poroszlóról jelentik, hogy Kovács Kálmán szabadelvűpárti jelölt egyedül áll, mert Malatinszky György visszalépett.

A júgedi választókerületben Hellebranth Ugronpárti jelöltje szemben Baumgarten Nándor budapesti ügyvéd lépett fel szabadelvűpárti programmal. Baumgarten a napokban rándult le a kerületbe. Abonyban nagy kiüldötség várta; a kerület székhelyén pedig bandériummal és bosszu kocsisorra fogadták. Ma tartotta meg programbeszédét, melylyel nagy lelkésedésre ragadta haligatóit. A programbeszéd után üdvözlő sürgönyt menesztett Széll Kálmán miniszterelnökhez és báró Podmaniczky Frigyeshez, mint a szabadelvűpárt elnökéhez. Baumgarten győzelemre valószínű.

A szakesi kerületben Kammerer Ernő szabadelvű jelölt ellenében tegnap felléptették Mészáros Kálmánt Ugronpárti programmal. A kerületben nagy az izgatottság. A választás napjára két század katonaságot rendeltek ki.

Szászkabányáról táviratozzák, hogy Asóth János visszalépett a jelöltségtől. Elhatározását a pártelnökhez intézett levelében azzal okolja meg, hogy a jog, törvény és igazság rendszere még nem hatolt el a krassó-szőrénymegyei periferiákra.

Nagyváradról táviratozzák a Magyar Távirati Irodának Barabás Béla ma este ideérkezett. Tisztelező a lügettelenségi part fályásmenetet rendezett. Barabás beszédet mondott, amelyben elismeréssel emlékezett meg Széll Kálmánról, mint a tiszta választások megalkotójáról. A beszédet után bankett volt.

(Jászberényiek Budapesten.)

A jászberényi igazalmas választási küzdelemnek egy epizódja ma este a fővárosban folyt le. Almásy Géza volt főispán pártja, miután egy esztendő óta vagy még régebben „dolgozik” a kerületben Apponyi megbuktatása végett, ma este vagy hétszáz választót külföldi vonaton küldött fel a fővárosba, hogy itt a választás előestéjén ajánlja föl a jelöltséget a letűnt kormányzati rendszer főispánjának.

A keleti pályaudvaron nagyszámu közönség várta az érdekes deputációt, mely tizenegyet kocsiból álló vonaton érkezett. A rendőrség is meg-

tette a kellő óvintézkedést s Lickl főfelügyelővel Schmidt Ede rendőrfelügyelővel az élen nagyszámu legénység vonult ki. Az apparátusra azonban nem volt szükség, mert a lövésnyetről a publikum már elvonult s így az esetleges várt rendezavarás nem történt. A tömeg hatos sorokban a legnagyobb rendben haadt az Aréna-uton keresztül a városigeti fővárosi pavillonba, hol Almásy programbeszédjét előmondandó. Rendőri segítségére szükség sem volt s a hatalmas emberáradatot egyedül Schmidt Ede rendőrfelügyelő tartotta össze. Az uton igen sok bámulója akadt a vöröstollas sokaságnak és egy-egy Elyen Almásy! Elyen Apponyi! kiáltással igykeztek hangulatot csinálni. A fővárosi pavillon termét teljesen eltele a választók serege, mely zajos éljenzésbe tört ki midőn Almásy Géza, a jelölt megérkezett. A küldöttség vezetője felkérte újból Almásy-t a jelöltség ellogadására és programbeszédének megtartására.

Almásy megköszönte a választók bizalmát és azt mondta, hogy becsületes, üntudatos és következetes politikai ténykedésével fogja ezt a jövőben kiérdemelni.

Cifra beszédet ne várjanak tőle — szerinte — ebben már volt része a kerületnek. O a tettek embere. Szól arról, hogy miért nem volt olyan sok Jászberényben Nem mintha szerete a város iránt eskőkent volna, hanem mivel az amugy is magas fokra hágott viszálat okat nem akarta személyes megjelenésével fokozni. Köszöni ezt az impozáns demonstrációt, mely a szeretet legizabbb megnyilatkozássa. Latta a szeretet akkor is mikor megvált tőük és nem akarván a polgárság az összekötést megszakítani vele, megválasztotta őt a szabadelvűpárt díszelnökévé. Programbeszédet nem mond csak néhány szóval mutat rá arra miként fog dolgozni a jövőben. Eive a tiszta szabadelvűség. Ez soha esorbát ne szenvedjen. Dacára annak, hogy a szabadságu organumai elveszik a jogomet tőie, hogy szabadevű legyen, ő betörtölatatni magát nem enged. Hivatkozik harminegves politikai mutijára. Jövőre is következetesen szabadelvű marad. A magyarosodást óhajtja, különösen a nemzetiégi vidékeken és éppen ezért erőlyes kormányzati kezelt kíván, mely megzabolozza azokat, kik ez ellen dolgoznak. Ugyanez okból kívánja az iskolák államiságát, továbbá óhajtja a közizgatás egyszerűsítését. A gazdasági dolgokban a mai viszonyokat nagyon kedvezőleneknek mondja s a kisparosok helyzete is igen szomorú. Ipartörvényünk van de nincs végrehajtva. Értékesleges ipart és kereskedelmet kell teremteni a földművelés istapólasa mellett. A kiegyezés kérdését meg kell odani. Ha az osztrák a közös vánterület mellett nem lesz veünk konciális, akkor az önálló vánterület mellett kell állást fogajni. Ez rázkódatással fog menni, de jobb azon keresztül esni, ha belőle javunkat látjuk. Rendezní kell a kivándorias szomorú kérdését és rosszalja, hogy harminc év óta nem találtak arra módot, hogy hazafiainknak itthon olyan megébelést biztosítsanak, mely nem kényszeríti őket az anváuldi elhagyására. A gyors közigazgatást illetőleg szóló tudja azt legjobban, mi az, ki a periferián a kö igazgatásban élt. Az adóreform kérdését is megoldandónak tartja.

Hosszasan szól a politikai kibontakozásról és a két és fél év előtti zavarokról. Beszél az obstrukció leszereléséről és a fuzióról. Az obstrukció leszerelését helyesli, mert ő nem akarja, hogy a törvényhozás rakonciálásának színhebe legyen, ezt szóló és pártja még a korcsmban sem szereti. Megemlíti, hogy mily körülmények között hagyta el a főispáni széket. Azt tette, mert tudta, hogy oly szerepe kellene vállalkoznia ha maradna, mely tisztességével össze nem tér. O hóhér nem akar lenni. Ezután kijelentette, hogy ő Apponyinak lemondásakor bekejobbját nyujtotta, mert ezt az ország érdeke kívánta. Nem azért tette ezt, hogy ebből előnyököt szerezzen magának hanem, hogy Jászberény városában a teljes béke helyreálljon, hogy a kiegyesztelődés befejezett legyen. Sajnos, hogy ez a jóhis felépése nem hozta meg a kívánt eredményt. Szól a kiküldött vizsgálóbírósról, amelyet szerinte gyűlölség és bosszu vezetett, amely Jászberény becsületes tisztakart fellorgatta. Így pl. Török Aladár polgármester három és fél éve fel van függesztve, csak azért, hogy megbénítsák s mert nem akarta Apponyi zászlaját diadalra juttatni. A városánál körháznál, szóló szerint, alig van tisztviselő, aki a hatalom kezét ne érezte volna. Szóló azt kérdezi hát: ez a jog, törvény és igazság? Azt állítja, hogy mindez gróf Apponyi Albert tudtával történt. Szerinte ezek a dolgok mind azért történtek, hogy a szabadelvűpártot ennyomják és a volt nemzeti párt hegemoniáját lenntartsák. Igérve sok mindent a helyi érdekek kielégítése tekintetében, ismételtén az „üldözötésről” beszél és azt mondja, hogy a várt győzelemmel a jászberényi polgárság be fogja bizonyítani országvilágot, hogy a sok gyanúsítás, rágalom őt és pártját jogosan nem illeli. Ha szóló a törvénytelenség és erőszak nagymestere volna, akkor nem történne meg az, hogy három és fél év múlva 700 ember keresse fel egy tömegben ilyen impozáns módon. Megköszöni ismételtén a belőle helyezett szives bizalmat s a jövőben való politikai működésével azt teljes mértékben igyekszik kiérdemelni. (Éljenzés.)

Ezután a jászberényiek lakomára gyűltek össze s a magukkal hozott cigányzene hangjai mellett az éjjeli órákig együtt maradtak.

Tizenegy óra után zászlóval a menet élén megindultak a keleti pályaudvar felé, hol a rájuk várakozó különvonatra szálltak, hogy holnap jelen lehessenek a 9 órakor kezdődő választásnál, mely az országban a legizgalmasabbnak mutatkozik.

Az első nap.

Holnap, szerdán van a képviselőválasztások első napja. Háromszázharminc mandátum sorsa dől el ezen a napon és ezzel együtt az a nagy küzdelem is, amely már hónapok óta pártokra lépte az ország közvéleményét. Alább közöljük névsorát azoknak a kerületeknek, amelyek holnap választják meg képviselőjüket, feltüntetve mindenütt a jelöltek nevét, a választók számát, a volt képviselőt és zárójelben a szavazatok számát, melyet megválasztásakor elért. A jelöltek nevei mellett jelezzük pártatlanságukat a következő rövidítésekkel:

sz.	= szabadelvűpárt.
Kp.	= Kossuth-párt.
Up.	= Ugron-párt.
np.	= néppárt.
füg.	= pártönkivüli függetlenségi.
szoc.	= szociáldemokraták.
pk.	= pártönkivüliek.
nemzg.	= nemzetiségiek(tót, szerb, román).

I. A főváros.

Budapest I. ker. (3155): Falk Miksa sz.
Jelöltek: Falk Miksa sz., Bernáth István sz.
Budapest II. ker. (3116): Darányi Ignác sz.
Jelöltek: Darányi Ignác sz., dr. Németh Imre Kp.
Budapest III. ker. (1698): Országh Sándor sz.
Jelöltek: Vészi József sz., Nagy Dezső sz.
Budapest IV. ker. (3451): br. Podmaniczky Frigyes sz.
Jelöltek: báró Podmaniczky Frigyes sz., Madarász József pk. füg.
Budapest V. ker. (5704): Mezei Mór sz.
Jelöltek: Mezei Mór sz., Sándor Pál sz., Bokányi Dezső szoc.
Budapest VI. ker. (10.485): Radocza János sz.
Jelöltek: Radocza János sz., dr. Vázsonyi Vilmos demok.
Budapest VII. ker. (11.552): Morzsányi Károly sz.
Jelöltek: Morzsányi Károly sz., Hegedüs Gyula sz., dr. Somló Lajos füg. Goldner Adolt szoc.
Budapest VIII. ker. (81-9): Berzevics Albert sz.
Jelöltek: Berzevics Albert sz., Csepregy János iparosn., dr. Vig Viktor füg.
Budapest IX-X. ker. (6092): Tolnay Lajos sz.
Jelöltek: Hock János sz., Springer Ferenc sz., dr. Tompa Antal.

II. Vármegyék.

Abauj-Tornamegye.

Gárbóc-Bogdány (2411): volt képviselő: gr. Károlyi Sándor sz. 1163
Jelöltek: Hammersberg László sz.
Gönc (2038): v. k. Zich Jakab sz. 946.
Jelöltek: gr. Károlyi Sándor sz.
Göngy (582): v. k. Harsányi József sz. 309.
Jelöltek: Harsányi József sz., Várady Károly pk. füg.
Nagy-Ida (1880): Semsey László sz. egyh.
Jelöltek: Semsey László sz.
Szepsi (1933): Horánszky Nándor sz. 812.
Jelöltek: Horánszky Nándor sz.
Székely (1748): Darvas Béla sz. 1115.
Jelöltek: Darvas Béla sz., dr. Szalay László Kp.
Szin (842): Lakatos Miklós Kp. 373.
Jelöltek: gr. Hadik János sz., Lakatos Miklós Kp.

Alsó-Fehérmegye.

Alvincz (1105): Szóts Pál sz. egyh.
Jelöltek: Szóts Pál sz.
Magyar-Igen (735): Werner Gyula sz. 241.
Jelöltek: Werner Gyula sz., dr. Heráczek Imre sz.
Maros Újvár (7-9): Br. Kemény Géza sz. egyh.
Jelöltek: Gróf Bethlen Sándor sz.
Nagy-Enged (1007): Török Bertalan sz. egyh.
Jelöltek: Török Bertalan sz.

Araúmegye.

Boros-Jenő (2246): báró Solymossy Lajos sz. 1149.
Jelöltek: báró Solymossy Lajos sz.
Józsahegy (3969): Tagányi Sándor sz. 2717.
Jelöltek: Tagányi Sándor sz.
Kis-Jenő (2471): gróf Wenckheim F. pk. 616.
Jelöltek: báró Banhidyi Antal sz., dr. Lázár Zóárd Kp.
Pécska (201): Issekutz Marcell sz. 1018.
Jelöltek: Vassárhelyi László sz., dr. Szalay Mihály Kp.
Új-Szent-Anna (2978): Wittmann János sz. egyh.
Jelöltek: Wittmann János sz., Raucnbauer Nándor sz., Robitsek Lajos np.
Radna (2395): Vancsó Gyula sz. egyh.
Jelöltek: Vancsó Gyula sz.
Vágas (2324): Takátsy Sándor sz. 1156.
Jelöltek: gróf Zselénszky Róbert sz.

Arvamegye.

Alsó-Kubin (4792): Kubinyi Árpád sz. 1188.
Jelöltek: Kubinyi Árpád sz., Abaffy Ödön np.
Tóbró (6135): Zmeskal Zoltán np. egyh.
Jelöltek: Hrubjak István sz., Zmeskal Zoltán np.

Baranyamegye.

Dárda (3917): Hentaller Lajos Kp. 846.
Jelöltek: Antal Gyula sz., Kiss Emil sz., Herman Ottó Kp.
Mohács (3199): Jagies József sz. 1440.
Jelöltek: Jagies József sz., Staevics János sz.
Pécsvárad (317-4): Kardos Kálmán sz. 1362.
Jelöltek: Benedek Sámuel sz., Jeszenszky Ferenc Kp., Egy De só Up., Vedella Mihály np.
Sásd (3628): Szily Pongrácz sz. 2082.
Jelöltek: Daróczy Aladás sz., dr. Toldy Béla Kp.

Siklós (3082): Antal Pál Kp. 1207.
Jelöltek: Jantsits Sándor Kp., Antal Pál Kp.
Szalántha (3779): Brázay Kálmán Kp. 1684.
Jelöltek: Brázay Kálmán Kp., Vajay István Up.
Szent-Lőrincz (3894): Jeszenszky Ferenc Kp. 1977.
Jelöltek: Tormay Károly sz., Hoitsy Pál Kp.

Bács-Bodrogmegye.

Apatin (2557): Bedő Albert sz. 1214.
Jelöltek: Fernbach Péter sz., Falcione Lajos sz.
Bács-Almás (3116): Latinovics Géza sz. 1182.
Jelöltek: Latinovics Géza sz.
Hódság (3094): Monár Károly sz. 1220.
Jelöltek: Ertl János sz.
Kernyája (2754): Pukovics József sz. 1072.
Jelöltek: Pukovics József sz.
Kulpin (2913): Ivanovics Iván sz. 1226.
Jelöltek: Ivanovics Iván sz., Mihajlovics Kornél sz.
Ó-Bese (3252): Gombos Béla sz. 1184.
Jelöltek: Radovanovics György sz., Szűcs János sz., Grünbaum Pál sz., Popovits Pántó sz.
Ó-Kanizsa (2664): Bezerédj István sz. 972.
Jelöltek: Bezerédj István sz., dr. Pataj Sándor Kp., dr. Lovász Márton Up.
Rigyeza (2804): Latinovics Pál sz. egyh.
Jelöltek: Latinovics Pál sz.
Tüel (2640): Zákó István sz. egyh.
Jelöltek: Zákó István sz.
Tovarisova (3361): Gromon Dezső sz. 1438.
Jelöltek: Gromon Dezső sz., Adamovics István np.
Új Verbász (3511): Kozma László sz. 1349.
Jelöltek: Kozma László sz., dr. Kemény Miklós Kp.

Békésmegye.

Gyoma (4153): Barabás Béla Kp. 1053.
Jelöltek: Barabás Béla Kp.
Orosháza (4189): gróf Zay Miklós sz. 1233.
Jelöltek: Szalay József sz., Veress József Kp., Várkonyi István szoc.

Biharmegye.

Bárán (1666): Illyés Bálint Kp. 544.
Jelöltek: Illyés Bálint Kp.
Belényes (377-9): Gajári Ödön sz. 1402.
Jelöltek: Gajári Ödön sz., dr. Barta Ferenc Kp.
Berettyó-Ujfalu (1991): Leszka Gyula Kp. 839.
Jelöltek: Leszka Gyula Kp.
Bihar (2-54): Rigó Ferenc Kp. 852.
Jelöltek: Rigó Ferenc Kp., Kiss Elek füg.
Csáke (3234): Fassie Tódor sz. egyh.
Jelöltek: Fassie Tódor sz., dr. Kovács Dénes Kp.
Élesd (4742): Telegdi József sz. egyh.
Jelöltek: Telegdi József sz.
Hosszupályi (1620): Marjai Péter Kp. 619.
Jelöltek: dr. Várady Zsigmond sz., Marjay Péter Kp.
Marótt (27-3): Orley Kálmán sz. 1314.
Jelöltek: Orley Kálmán sz., Szatmári Mór Kp.
Nagy-Szalonta (2021): Balogh László Kp. 982.
Jelöltek: Balogh László Kp.
Szekényháid (2069): Kiss Albert Kp. 819.
Jelöltek: Szuynogh Zsigmond sz., Fáy András Kp., Molnár Ákos Kp.
Tenke (3886): Blaskovics Sándor sz. egyh.
Jelöltek: Hlatky Endre sz.
Ugra (2531): gr. Tisza István sz. 1058.
Jelöltek: Tisza István sz., Loránt Dezső Kp.

Bassómege.

Hermány (619): Jakabffy Imre sz. 345.
Jelöltek: Rombauer Emil sz.
Vidombák (756): Schmidt Károly pk. egy.
Jelöltek: Schmidt Károly pk.

Csanádmegye.

Battonya (2389): Babó Lajos sz. 21.
Jelöltek: Babó Lajos sz., Vertán Etele Kp.
Nagy-Lak (252-7): Kristóffy József sz. 07.
Jelöltek: Kristóffy József sz., dr. Molnár Albert Kp.

Csikmegye.

Csik-Karcsfalva (211-8): Várossy Gyula Up. 1223.
Jelöltek: Fejér Antal sz., Lázár Pál Up.
Csik-Szent-Márton (1714): Györfly Gyula sz. 1123.
Jelöltek: Györfly Gyula sz., Ladányi Miklós np.
Csik-Szereda (1667): Egyedi Arthur sz. 1039.
Jelöltek: Egyedi Arthur sz., Molnár József Kp.
Gyergyezent-Miklós (218): Lázár Menyhért sz. 1155.
Jelöltek: Lázár Menyhért sz., Földiák Gyula Up., Orbán János np.

Esztergommegye.

Dorog (2159): Huelényi György sz. 810.
Jelöltek: Szaceláry György sz., Szemere Huba Kp., Percei Béla np.
Köbölkút (2218): Kobek István sz. 966.
Jelöltek: Kobek István sz., Szander Károly Kp., Bónitz Ferenc np.

Fehérmegye.

Bodajk (3159): báró Fiath Miklós sz. 1248.
Jelöltek: Baross Károly sz., Kovács Endre Kp., Kéty László np.
Csákvár (2-38): Meszleny Lajos Kp. 1022.
Jelöltek: Tallán Vilmos sz., dr. Horváth Gyula Kp.
Rác-Almás (290-6): Nagy Gyula Kp. 1079.
Jelöltek: Koller Tivadar Kp., Szentiványi Károly np.
Sár-Keresztur (2-86): Madarász József Kp. egyh.
Jelöltek: Madarász József füg.
Vaal (2214): Szűcs Jenő sz.
Jelöltek: Szűcs Jenő sz., dr. Eötvös Bálint Kp.

Gömör-Kis-Hontmegye.

Jolsva (2592): Kubinyi Géza sz. egyh.
Jelöltek: Kubinyi Géza sz.
Kövi (1858): Szentiványi Árpád sz. egyh.
Jelöltek: Szentiványi Árpád sz.

Putnok (2289): Putnoky Mór Kp. egyh.
Jelöltek: Hevesi Bertalan sz., Putnoky Mór Kp.
Rimaszecs (2668): Fáy István Kp. 1089.
Jelöltek: Fáy István Kp.
Rimaszombat (2917): Török Gyula Kp. egyh.
Jelöltek: Farkas Abraham sz., Török Gyula Kp.
Rozsnyó (856): Gr. Andrássy Gyula sz. egyh.
Jelöltek: gróf Andrássy Géza sz., dr. Hodinka Tivadar Kp.

Győrmege.

Győrsziget (2264): Szabó István np. 1167.
Jelöltek: Szabó István np.
Peér (18-2): Lévy Lajos sz. egyh.
Jelöltek: Forster Géza sz., Szemecz Emil Up., Bozay János Kp., Jankovich Béla np., Markos Gyula fg. np.
Téth (2077): Fischer Sándor sz. 953.
Jelöltek: Fischer Sándor sz., Matkovich Zsigmond Kp.

Hajdumegye.

Hajdu-Nánás (3176): Oláh József Kp. 1349.
Jelöltek: Rákosi Viktor Kp., Oláh József Kp.
Nádudvar (2149): Papp Elek Kp. egyh.
Jelöltek: Papp Elek Kp.
Szoboszló (2484): Polónyi Géza Up. egyh.
Jelöltek: Kovács Gyula Kp., Polónyi Géza Kp.

Hámszékmege.

Illyefalva (1543): Székely György sz. egyh.
Jelöltek: Székely György sz.
Kézd-Vásárhely (2050): Molnár Józsiás Kp. 889.
Jelöltek: Sinkovics Ottó sz., Molnár Józsiás Kp.
Kovácsa (1171): Sándor József sz. egyh.
Jelöltek: Sándor József sz., Osinger János sz.
Nagy-Ajta (941): Weisz Berthold sz. 616.
Jelöltek: Weisz Berthold sz., Imecs Ernő sz.

Hunyadmegye.

Déva (1564): Barcsay Kálmán sz. egyh.
Jelöltek: Barcsay Kálmán sz., Tajcsék Ferenc sz.
Dobra (561): Lázár Árpád sz. 220.
Jelöltek: Lázár Árpád sz.
Hátszeg (1808): Ponory Sándor sz. egyh.
Jelöltek: Ponory Sándor sz., Surányi József sz.
Körösbánya (5049): báró Jósika Gábor sz. egyh.
Jelöltek: Hollai Imre sz., Okolicsányi Géza sz.
Szászváros (1087): báró Nopcsa Elek sz. egyh.
Jelöltek: báró Nopcsa Elek sz., Munteán Aurél sz.
Vajda-Hunyad (1145): báró Szentkereszthy György sz. egyh.
Jelöltek: báró Szentkereszthy György sz., Munteán Aurél sz.

Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegye.

Jákóhalma (3624): Márkus József sz. 1243.
Jelöltek: Márkus József sz.
Karcsag (4247): Madarász Imre Kp. 1610.
Jelöltek: Madarász Imre Kp., gr. Kreith Béla füg.
Kun-Szent-Marton (1920): Hajdu Józse sz. 619.
Jelöltek: Baghy Béla sz., Dienes Márton Kp.
Mezőtur (318-3): Tóth János Kp. 161-3.
Jelöltek: Tóth János Kp., Bentsik József dem.
Szolnok (4127): Kiss Ferenc sz. 1622.
Jelöltek: Kiss Ferenc sz., Kreutzer Balázs sz.
T-Szent-Miklós (23-8): Magyar-Kossa Géza sz. 1018.
Jelöltek: Borbély György sz., dr. Kerekes Géza Kp., Keresztes Mihály szoc.

Kolozsmegye.

Bánffy-Hunyad (872): Barcsay Domokos sz. egyh.
Jelöltek: Barcsay Domokos sz.
Gyula (668): Gr. Esterházy Kálmán sz. egyh.
Jelöltek: Gr. Esterházy Kálmán sz.
Kolozs (1266): B. n. István sz. egyh.
Jelöltek: Bónis István sz.
Teke (835): Ócsa Endre sz. 122.
Jelöltek: Gróf Bánffy Miklós sz.

Komárommegye.

Nagy-Igmánd (2661): Thaly Ferenc Kp. egyh.
Jelöltek: Thaly Ferenc Kp.
Ocsa (2137): Zámory Béla sz. 848.
Jelöltek: Eggenhoffer József sz., Pogrányi József Kp.
Tata (2094): Konkoly-Thege Miklós sz. 1113.
Jelöltek: Konkoly-Thege Miklós sz., Szabados Sándor szoc.
Udvard (2686): Feszty Béla sz. 1586.
Jelöltek: Feszty Béla sz.

Krássó-Szörénymegye.

Bogsdán (3496): Avramescu Pachonius sz. egyh.
Jelöltek: Avramescu Pachonius sz., Patthiánszky Elek sz.
Facset (1539): báró Harkányi János sz. egyh.
Jelöltek: báró Harkányi János sz., Nemes Zsigmond sz.
Karánsebes (7136): Vuja Péter sz. egyh.
Jelöltek: Jakabffy Imre sz.
Lugos (3084): Szende Béla sz. egyh.
Jelöltek: Szende Béla sz., Patthiánszky Elek sz.
Nagy-Zorlenec (4153): Szerb György sz. egyh.
Jelöltek: Szerb György sz., Scheider József sz., Grossmann Miksa szoc.
Oravicea (3284): Gränzenstein Béla sz. egyh.
Jelöltek: Gränzenstein Béla sz., Grossmann Miksa szoc.
Szászka (1867): Pulszky Ágost sz. egyh.
Jelöltek: Vuja Péter sz.

Liptómege.

Liptó-Szent-Miklós (3908): Matuska Péter sz. egyh.
Jelöltek: Joób Marcell sz., Ruzsiák János nemz.
Rózsabegy (3172): Angyal József sz. 1031.
Jelöltek: Angyal József sz.

Maros-Tordamegye.

Akosfalva (1409): Légrády Károly sz. 959.
Jelölt: Légrády Károly sz.
Gernyeszeg (915): gróf Teleki Samu pk. egyh.
Jelölt: gróf Teleki Samu pk.
Nyárádszereda (1938): Szentiványi Kálmán sz. 473.
Jelöltek: Szentiványi Kálmán sz., Gál Sándor Kp.
Szász-Régen (1397): báró Kemény Akos sz. egyh.
Jelölt: báró Kemény Akos sz.

Máramarosmegye.

Huszit (4021): Nyegre László sz. egyh.
Jelölt: Nyegre László sz.
Ókormező (4108): Szapocnay Miklós sz. egyh.
Jelöltek: gróf Teleki Gyula sz., Seyák Antal sz.
Sugatag (3537): Mihályi Péter sz. egyh.
Jelölt: Mihályi Péter sz.
Sziget (4138): Lator Sándor sz. egyh.
Jelölt: Lator Sándor sz.
Técső (3518): Rétyi Mihály sz. 1502.
Jelölt: Rétyi Mihály sz.
Vissó (3954): Nagy Ferenc sz. 1896.
Jelölt: Nagy Ferenc sz.

Mosonmegye.

Magyar-Óvár (2961): Reiter János sz. 1418.
Jelöltek: Günther Antal sz., dr. Landauer Béla np.
Zurány (2732): gróf Zichy János np. 1100.
Jelöltek: gróf Bathányi Tivadar sz., gróf Zichy János np., Zalkai Lajos radikális.

Nagy-Küküllőmegye.

Kóhalom (866): Pildner Ferenc sz. egyh.
Jelölt: Pildner Ferenc sz.
Medgyes (900): Obert Károly sz. egyh.
Jelölt: Obert Károly sz.
Szegvár (911): Melzer Vilmos pk. egyh.
Jelölt: Melzer Vilmos pk.
Szent-Agota (1006): Bauszner Guidó sz. egyh.
Jelölt: Schuller János sz.

Nógrádmegye.

Balassa-Gyarmat (2195): gr. Forgách Antal sz. egyh.
Jelöltek: gr. Forgách Antal sz., Hanzély Gyula sz.
Fülök (3214): gr. Berchtold Artur sz. 1870.
Jelöltek: br. Andreánszky Jenő sz., Beniczky Árpád Kp.
Losonc (3532): gr. Degenfeld Lajos sz. 1693.
Jelölt: gr. Andrassy Gyula sz.
Nógrád (2116): Beniczky Árpád Kp. 1172.
Jelölt: Szcitovszky János sz.
Szécsény (1819): Szcitovszky János sz. egyh.
Jelölt: Pintér Sándor sz.
Sziráks (2118): Sréter Alfréd sz. 1706.
Jelölt: Sréter Alfréd sz.

Nyit. amegye.

Érsek-Ujvár (2596): Crausz István sz. 934.
Jelöltek: Dr. Timon Akos sz., dr. Kovács Pál np.
Galgóc (2367): Rudnávnszky Béla sz. 730.
Jelöltek: Rudnávnszky Béla sz., br. Gager Miksa np.
Nagy-Tapolcsány (284): Szulovszky Dezső sz. egyh.
Jelöltek: Szulovszky Dezső sz., Janda József np.
Nyitra (2546): Janits Imre sz. egyh.
Jelöltek: Janits Imre sz., Emődy József sz.
Privogy (1904): Dr. Ernst Sándor np. 896.
Jelölt: Dr. Ernst Sándor np.
Szokolca (2321): Fridoczky Timót sz. 761.
Jelöltek: Fridoczky Timót sz., Csernoch János np.
Szencze (2454): Zmertyeh Iván sz. 1041.
Jelölt: Zmertyeh Iván sz.
Vágyhely (1296): Victorisz Miklós sz. 567.
Jelölt: Victorisz Miklós sz.
Vágvessze (2592): gr. Szechenyi Aladár sz. 794.
Jelöltek: Emmer Kornél sz., dr. Sztranzky Izidor Kp.
Verbő (1739): Sulyovszky Gusztáv sz. 677.
Jelölt: Sulyovszky Gusztáv sz.
Zsámbokrét (1839): Vörösmarty Béla sz. egyh.
Jelöltek: Rudnay Sándor sz., Rakovszky István np.

Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegye.

Abony (3417): Gullner Gyula sz. 1300.
Jelölt: Gullner Gyula sz.
Alsó-Dabas (4065): Halász Zsigmond sz. 1183.
Jelöltek: Halász Zsigmond sz., Rákos Lajos Kp.
Kezdel (3789): Tarajossy Sándor sz. 1410.
Jelöltek: Tarajossy Sándor sz., Pozsgay Miklós Kp.
Duna-Pataj (4416): Földváry Mihály sz. 2123.
Jelöltek: dr. Krasznay Ferenc Kp., Fürster Ottó Up.
Duna-Vecse (2611): gróf Benyovszky Sándor Kp. egyh.
Jelölt: gróf Benyovszky Sándor Kp.
Fülpösküllés (4855): Csávószky Lajos Kp. 977.
Jelöltek: Csávószky Lajos Kp., Eötvös Nagy Imre Kp., Thaly László Up.
Gödöllő (7053): Wolfner Tivadar sz. 1961.
Jelöltek: Wolfner Tivadar sz., Olay Szilárd Up.
Monor (4067): Lukács Gyula Kp. egyh.
Jelöltek: Hirsch Odön sz., Lukács Gyula Kp., Katona Gyula Up.
Ráczkeve (3702): Földváry Miklós sz. 1332.
Jelöltek: Földváry Miklós sz., Hegedüs Károly Kp., Jankovics Jenő np.
Szent-Endre (3129): Lippa Péter sz. 1157.
Jelöltek: Lippa Péter sz., Muzsa Gyula Kp.
Vác (3143): Gajáry Géza sz. 1548.
Jelöltek: Gajáry Géza sz., Majthényi István sz., Bossányi György np.

Poszonymegye.

Bazin (2252): Matlekovits Sándor sz. 949.
Jelöltek: gróf Apponyi Gyula sz., Hrabovszky József np.
Duna-Szerdahely (2575): Erdély Sándor sz. egyh.
Jelöltek: Bartal Aurél sz., dr. Rajcsányi np.
Galántha (3195): Zsigárdy Gyula sz. 1200.
Jelöltek: gróf Eszterházy Mihály sz., Hortoványi József Up.

Nagy-Szombat (2515): Emmer Kornél sz. 623.
Jelölt: Emmer Kornél sz., dr. Halmos np.
Somorja (2164): Sággy Gyula sz. 888.
Jelölt: Sággy Gyula sz.
Stomfa (2734): Komlóssy Ferenc sz. 800.
Jelölt: Komlóssy Ferenc sz.
Szempez (2535): gróf Eszterházy Mihály sz. 1247.
Jelöltek: gróf Dessewffy Emil sz., Gál Gyula np.
Szent-János (2180): Kubina József np. egyh.
Jelölt: Kubina József np.

Sárosmegye.

Bártfa (2619): Bornemisza Ádám sz. 835.
Jelölt: Bornemisza Ádám sz.
Eperjes (2431): Schmidt Gyula sz., Kezser Miklós sz.
Jelöltek: Schmidt Gyula sz., Kezser Miklós sz.
Girólt (2120): Kószeghy Sándor sz. egyh.
Jelölt: Semsey Boldizsár sz.
Héthárs (2308): Szinyey-Merse Pál sz. egyh.
Jelöltek: Szinyey-Merse Pál sz., Bornemisza Lajos sz.
Kis-Szeben (2165): Hódossy Imre sz. 672.
Jelöltek: Hódossy Imre sz., Szentiványi József np.
Zboró (2933): Fest Lajos sz. 1247.
Jelöltek: Fest Lajos sz., dr. Artim Mihály nép.

Somogymegye.

Csurgó (3016): Szalay Károly Kp. 1330.
Jelöltek: báró Inkey József sz., Szalay Károly Kp.
Kaposvár (3794): Vörös László sz. egyh.
Jelöltek: Vörös László sz., Matolcsy János Kp.
Lengyelőti (2578): iij. Abrányi Kornél sz. 1483.
Jelöltek: Abrányi Kornél sz., Kapotsy Jenő Kp.
Marcell (3247): Somssich Andor sz. egyh.
Jelöltek: Somssich Andor sz., Madarász Jenő Kp., dr. Zboray Miklós sz.
Nagyatád (3564): Psik Lajos sz. 1517.
Jelöltek: gr. Szechenyi Aladár sz., Chernel Gyula Kp.
Sigetvár (2882): Olay Lajos Kp. egyh.
Jelölt: Olay Lajos Kp.
Szül (2695): Maktalvay Géza sz. 1943.
Jelöltek: Maktalvay Géza sz., Kaaskovics Géza Kp.
Tab (2400): Agoston József sz. 1202.
Jelöltek: Agoston József sz., Ugron Akos Up., dr. Nesi Pál Kp.

Sopronmegye.

Csorna (3370): Rakovszky István np. 1360.
Jelöltek: Borsódy Géza sz., Rakovszky István np.
Eszterháza (2813): Molnár János np. 1691.
Jelöltek: Haller József sz., Molnár János np.
Lövő (3068): Páder Rezső np. 1499.
Jelöltek: báró Solymossy Odön Kp., Páder Rezső np.
Kis-Marton (2468): Bolgár Ferenc sz. egyh.
Jelöltek: Bolgár Ferenc sz., gróf Zichy Nándor np.
Nagy-Bajom (3122): Ragályi Lajos sz. 2071.
Jelölt: gróf Niezky Pál sz.
Nagy-Marton (2544): Dégen Gusztáv sz. 1108.
Jelöltek: Dégen Gusztáv sz., Talos István np.

Szabolcsmegye.

Kisvárd (2333): Farkas Balázs Kp. 833.
Jelölt: Farkas Balázs Kp.
Nagy-Kálló (1565): Mezőssy Béla Kp. 624.
Jelöltek: Mezőssy Béla Kp., Lázár Pál Up.
Nyir-Bátor (1959): Gencsy Albert Kp. egyh.
Jelöltek: Mandl Pál sz., Pécsy Béla Kp.
Nyir-Bogdány (154): Kállay Lipót Kp. egyh.
Jelölt: Kállay Lipót Kp.
Tisza-Lök (2615): Korniss Ferenc sz. 924.
Jelöltek: Korniss Ferenc sz., dr. Pap Zoltán Kp.

Szebenmegye.

Ker.-Sziget (719): Schwicker Henrik, pk. egyh.
Jelölt: Schwicker Henrik pk.
Nagy-Disznód (543): Trauschenfels Emil, pk. egyh.
Jelölt: Trauschenfels Emil pk.
Szászsebes (1007): Vészi József sz. egyh.
Jelölt: Báró Horváth Arthur sz.
Ujegyháza (425): Dörr Soma, pk. egyh.
Jelölt: Dörr Soma pk.

Szepesmegye.

Gölniczbánya (1215): Gróf Csáky Lajos sz. egyh.
Jelölt: Gróf Csáky Lajos sz.
Igló (1680): Münnich Aurél sz. 690.
Jelölt: Münnich Aurél sz.
Késmárk (2642): Veszter Imre sz. 865.
Jelöltek: Veszter Imre sz., Dr. Varságh Zoltán Kp.
Lőcs (2114): Engelmaier József sz. 905.
Jelölt: Hertelendy László sz.
Lubló (2494): Arányi Miksa sz. 960.
Jelöltek: Salamon Géza sz., dr. Pirchala Márton np.
Szepes-Szombat (2533): Kulman János sz. 1161.
Jelöltek: Nont Gyula sz., Kulman János sz.

Szilágymegye.

Diósd (4406): Sámuel Lázár sz. 1881.
Jelöltek: Sámuel Lázár sz., Gabányi Miklós Kp.
Szilágy Cseh (3255): Neményi Ambrus sz. egyh.
Jelölt: Neményi Ambrus sz.
Szilágy-Somlyó (3733): Ugron Gábor Up. egyh.
Jelölt: Ugron Gábor Up.
Tasnád (3332): Kovácsy Sándor sz. 1433.
Jelöltek: Szemere Miklós sz., Horváth Zoltán Kp.
Zúh (3638): Várady Gábor sz. 1197.
Jelöltek: Gróf Károlyi Mihály sz., dr. Lengyel Zoltán Kp.

Temesmegye.

Csákova (2188): Mayer Károly sz. egyh.
Jelöltek: Mayer Károly sz., Horváth Gyula Kp.
Fehérlétfalu (6745): Szivák Imre sz. egyh.
Jelöltek: Szivák Imre sz., Posa Miklós sz.

Kisberek (2244): Steiner Ferenc sz.
Jelölt: Steiner Ferenc sz.
Lippa (2311): Füllöp Béla sz. 902.
Jelölt: Füllöp Béla sz.
Moravica (2492): Manaszgy György sz. 958.
Jelölt: Manaszgy György sz.
Orcafalva (2982): Blaskovich Ferenc sz. 1023.
Jelöltek: Blaskovich Ferenc sz., Szilassy Zoltán sz.
Rékás (2069): Janicsary Sándor sz. egyh.
Jelöltek: Lendl Adolf sz., Joannovich Sándor sz., Végvár (2596) Vargics Imre sz. egyh.
Jelöltek: Gorove László sz., Vargics Imre sz.
Uj-Arad (2159): Capdebo Ferenc sz. 985.
Jelöltek: Capdebo Ferenc sz., Rubinek Gyula sz.

Tolnamegye.

Bonyhád (2897): Perczel Dezső sz. 1557.
Jelölt: Perczel Dezső sz.
Kölesd (2342): Pichler Győző Kp. 968.
Jelöltek: Bernrieder János sz., Pöbller Győző Kp.
Paks (2335): Szluha István Up. egyh.
Jelöltek: Kenedi Géza sz., Szabó Károly Kp., Szluha István Up.
Pincehely (3145): Rátkay László Kp. 1470.
Jelöltek: Rátkay László Kp., Szűcs József np.
Szaks (2518): Kammerer Ernő sz. 1325.
Jelölt: Kammerer Ernő sz.
Szegvár (2466): Boda Vilmos Kp. 1150.
Jelöltek: Boda Vilmos Kp., Geiger Gyula függ. pk., Schröder Béla Up.

Torda-Aranyosmegye.

Felvinc (1260): Végh Arthur sz. 640.
Jelöltek: Miksa Imre sz., Felszeghy Ferenc sz.
Maros-Ludas (887): gróf Bethlen Balázs sz. egyh.
Jelölt: gróf Bethlen Balázs sz.
Torda (1203): Pap Samu sz. 438.
Jelöltek: Pap Samu sz., dr. Vertán Endre Kp.
Torockó (535): gr. Thoroczkay Miklós sz. 249.
Jelöltek: Boncza Miklós sz., Thoroczkay Miklós sz.

Torontálmegye.

Nagy-Kemlő (2141): Beitska Béni sz. 997.
Jelöltek: Jankovits Mian sz., Beitska Béni sz.
Lovrin (1949): Rónay János sz. 1508.
Jelölt: Rónay János sz.
N.-Szent-Miklós (2416): gr. Nákó Kálmán sz. 1428.
Jelölt: Rónay Ernő sz., gr. Nákó Kálmán sz.
Pancsova (5053): báró Dániel Ernő sz. 1741.
Jelöltek: báró Dániel Ernő sz., Szocintzsky Adolf sz.
Párdány (2785): Csávóssy Béla sz. 286.
Jelölt: Csávóssy Béla sz.
Szent-György (2457): Pap Géza sz. egyh.
Jelöltek: Holländer László sz., Pap Géza sz.
Török-Becse (720): Rohonczy Gedeon sz. egyh.
Jelölt: Rohonczy Gedeon sz.
Török-Kamiza (2242): Talián Béla sz. 886.
Jelölt: Talián Béla sz.
Uzdin (Ozora) (5899): Jovanovits István sz. egyh.
Jelölt: Jovanovits István sz.
Zichyfalva (2158): gr. Karácsonyi Jenő sz. 799.
Jelölt: gr. Karácsonyi Jenő sz.
Zsomolya (2214): Babics József sz. egyh.
Jelölt: gr. Csekolics Gyula sz.

Trencsénmegye.

Baán (2461): Polyák Béla sz. 1283.
Jelöltek: Erdély Sándor sz., Terényi Antal sz.
Bitte (674): Urbanovszky Ernő sz. 294.
Jelöltek: Cseörgő Gyula sz., Teszelszky József np.
Csacza (675): Ráth Péter sz. 371.
Jelöltek: Hieronymi Károly sz., Gyurcsánzky De-meter np.
Ilava (1357): Kubinyi György sz.
Jelöltek: Kubinyi György sz., Cocholusz Bálint np.
Trencsén (1891): Rakovszky Géza sz. egyh.
Jelölt: Baross Jusztin sz.
Varin (Kisuteza-Ujhely) (564): Rosszival István sz. 432.
Jelöltek: Hajdú Imre sz., Karácsonyi Lajos np.
Vár-Beszterce (824): Zsámbokrétthy Emil sz. 867.
Jelölt: Zsámbokrétthy Emil sz.
Zsolna (1299): Smialovszky Valér sz. 552.
Jelöltek: Smialovszky Valér sz., Baross Károly np.

Turócsmegye.

Sztubnya (1632): Justh Ferenc sz. egyh.
Jelölt: Justh Ferenc sz.
Szucsán (1508): Lehoczky Antal sz. egyh.
Jelöltek: báró Révay Gyula sz., Thurzó nemzgt.

Ugocsmegye.

Halmi (2577): Szentpály Jenő sz. egyh.
Jelölt: Szentpály Jenő sz.
Nagy-Szöllős (1824): br. Perényi Zsigmond sz. 746.
Jelöltek: Reitmann Gyula sz., br. Perényi Zsigmond sz., dr. Csánk Béla Kp.

Ungmegye.

Nagy-Berezna (2551): Hegedüs Béla sz. egyh.
Jelölt: Kende Péter sz.
Nagy-Kapos (2120): Komlathy Béla Kp. 768.
Jelölt: Komlathy Béla Kp.
Szobránc (3007): Tomcsányi László sz. 11 0.
Jelölt: Tomcsányi László sz.
Ungvár (3164): gróf Sztáray Gábor sz. 1225.
Jelölt: gróf Sztáray Gábor sz.

Vasmegeye.

Felső-Eőr (2840): gr. Erdődy Gyula sz. egyh.
Jelölt: gr. Erdődy Gyula sz.
Kis-Czell (2506): Győry Elek Kp. 1834.
Jelöltek: Maróthy László sz., Győry Elek Kp.
Körmend (4026): Csernel György sz. 1855.
Jelöltek: Csernel György sz., dr. Pásztor Bertalan Kp.
Kőszeg (2613): Szajbély Gyula sz. 1130.
Jelölt: Szajbély Gyula sz.

Muraszombat (4580): gr. Széchenyi Tivadar sz. egyh. Jelölt: Károly Antal sz.
Nemet Urvár (563): Rosenberg Gyula sz. 893. Jelöltek: Rosenberg Gyula sz., dr. Semadam Sándor np.
Bum (2735): Buzáth Ferenc np. 1474. Jelöltek: dr. Ernusz Geza Kp. Buzáth Ferenc np.
Sárvár (2738): Fürsner Ottó np. 1435. Jelöltek: Mesterházy Gedeon sz., Fürsner Ottó np.
Szt.-Gothárd (2333): Széll Kálmán sz. egyh. Jelölt: Széll Kálmán sz.
Szombathely (3725): Major Ferenc np. 1506. Jelöltek: Ehen Gyula sz., dr. Major Ferenc np.

Veszprém megye.

Enying (2244): Purgly Sándor sz. 941. Jelöltek: Purgly Sándor sz., Bakó József Kp.
Nagy-Yászony (1861): Óváry Ferenc sz. egyh. Jelöltek: Óváry Ferenc sz., Vadnay Béla sz., Kenessey Zoltán Kp.
Somlyó-Vasárhely (2930): Meszlény Pál np. 1359. Jelöltek: Pekár Gyula sz., Héderváry Lehel Kp., Pongrácz Anzeim np.
Ugod (2498): Bauer Antal sz. 1267. Jelöltek: Bauer Antal sz., báró Kaas Ivor np.
Yeszprém (1735): Szabó Imre sz. 646. Jelöltek: Horánszky Lajos sz., Csomasz Béla Kp.
Zirc (2051): Kemény Pál sz. 829. Jelöltek: André Gyula sz., dr. Ferenczy Árpád Kp., Major Ferenc np.

Zalamegye.

Baksa (4413): Berger Ignác sz. 1690. Jelöltek: Berger Ignác sz., Hajós Kálmán sz., dr. Darányi Ferenc np.
Csiktoronya (2755): Wlassics Gyula sz. 1185. Jelölt: Wlassics Gyula sz.
Keszthely (3240): Bogvay Máté sz. 1645. Jelöltek: Bogvay Máté sz., dr. Somsich Béla np.
Lendva (3053): Mandel Pál sz. 1226. Jelöltek: Varga Gábor sz., gróf Wilczek Frigyes np.
Letenye (2804): Lepésny Miklós np. 1453. Jelöltek: Csesznák József sz., Sümegi Vilmos Up., dr. Szüllő Géza np.
Nagy-Kanisza (45-3): gr. Zichy Aladár np. 2014. Jelöltek: Koller István sz., Hajdu Gyula Kp., gróf Zichy Aladár np.
Szent-Gróth (3202): Kálmán Károly np. 1143. Jelöltek: Tagányi Ferenc sz., Eitner Zsigmond Up.
Tapolca (3352): Hertelendy Ferenc sz. 1393. Jelölt: Hertelendy Ferenc sz.
Zala-Egerszeg (4244): Farkas József np. 1984. Jelölt: Farkas József np.

Zemplén megye.

Homonna (6724): gróf Andrássy Sándor sz. egyh. Jelölt: gróf Andrássy Sándor sz.
Király-Helmec (2712): br. Sennyey István sz. egyh. Jelölt: báró Sennyey István sz.
Mád (1260): Bernáth Béla sz. egyh. Jelölt: Bernáth Béla sz.
Megyaszó (1304): Nagy Sándor sz. 982. Jelöltek: Nagy Sándor sz., Potoczky Dezső sz., Kovács Gábor Kp.
Nagy-Mihály (4710): gróf Andrássy Géza sz. egyh. Jelölt: gróf Hadik-Barkóczy Endre sz.
Olasz-Lászka (1787): Molnár Béla sz. 611. Jelöltek: Hammersberg László sz., Ballagi Géza sz.
S.-A.-Ujhely (2677): Dókus Ernő sz. 1177. Jelöltek: Dókus Ernő sz., Buza Barna Kp.
Terebcs (3568): gróf Andrássy Tivadar sz. 832. Jelölt: gróf Andrássy Tivadar sz.

III. Városok.

Arad (3694): Hieronymi Károly sz. Jelöltek: Salacz Gyula sz., Müller Károly Kp.
Baja (1148): Plósz Sándor sz. Jelöltek: Plósz Sándor sz., dr. Reich Aladár Kp.
Besztercebánya (551): Schmidt József sz. Jelöltek: Schmidt József sz., Tilles Béla sz.
Békes (2151): Meskó László Kp. Jelöltek: Réthy Lajos sz., Meskó László Kp.
Békes-Csaba (2439): Zsilinszky Mihály sz. Jelölt: Zsilinszky Mihály sz.
Czegléd (2436): Kossuth Ferenc Kp. Jelöltek: Kossuth Ferenc Kp., dr. Goldner Adolf szoc.
Debrecen I. ker. (1650): Thaly Kálmán Kp. Jelöltek: Kőrösy Kálmán sz., Thaly Kálmán Kp.
Debrecen II. ker. (1889): Király Ferenc sz. Jelöltek: Király Ferenc sz., dr. Bakonyi Samu Kp.
Debrecen III. ker. (1786): Kola János sz. Jelöltek: Szabó Kálmán sz., Dobieczy Sándor sz., dr. Varga Lajos Kp.
Eger (1718): Lukács László sz. Jelöltek: Babocsay Sándor Kp., Szederkényi Nándor Up.
Erzsébetváros (231): Dániel Márton sz. Jelölt: Issekutz Győző sz.
Észtergom (1332): Frey Ferenc sz. Jelölt: Frey Ferenc sz.
Győr (2057): Gróf Batthyányi Lajos sz. Jelöltek: Szávay Gyula sz., Hilbert Károly Kp., Klárk Ferenc szoc.
Gyöngyös (1181): Visontai Soma Up. Jelöltek: br. Thoroczky Viktor sz., Visontai Soma Up.
Gyula-Fehérvár (621): Mohay Sándor sz. Jelölt: Mohay Sándor sz.
Hajdu-Böszörmény (621): Szinay Gyula Kp. Jelöltek: gróf Degenfeld Pál sz., dr. Benedek János Kp.
Halas (1269): Kolozsvár Kiss István Kp. Jelöltek: Kolozsvár-Kiss István Kp., Szabó Mihály Kp., Bokányi Dezső szoc.
Jászberény (2204): gr. Apponyi Albert sz. Jelöltek: gr. Apponyi Albert sz., Almásy Géza sz.
Kecskemét a. l. ker. (1357): Nagy Mihály sz.

Jelöltek: Nagy Mihály sz., dr. Kovács Pál Kp., Várossy Gyula Kp.
Kecskemét I. II. ker. (1867): Horváth Ádám Kp. Jelöltek: Szelessy József sz., Rapcsányi István Kp., báró Kaas Ivor np.
Kolozsvár I. ker. (1877): Hegedüs Sándor sz. Jelöltek: Hegedüs Sándor sz.
Kolozsvár II. ker. (1819): báró Feilitzsch Arthur sz. Jelöltek: báró Feilitzsch Arthur sz., Bartók Lajos Up.
Komárom (178): Tuba János sz. Jelöltek: Tuba János sz., Jánossy Lajos Kp., Klárk Ferenc szoc.
Körmöcbánya (688): Chabada József sz. Jelölt: Lukács László sz.
Marosvásárhely I. ker. (1157): Geréb Béla sz. Jelöltek: Geréb Béla sz., dr. Sebess Dénes Kp.
Marosvásárhely II. ker. (551): Bedőházy János Kp. Jelöltek: Szentmarjay Dezső sz., Bedőházy János Kp.
Makó (2677): Justh Gyula Kp. Jelöltek: Gr. D'Orsay Olivér sz., Justh Gyula Kp.
Nagy-Kőrös (1831): Eötvös Károly Kp. Jelölt: Eötvös Károly Kp.
Oláhfalva (268): Daniel Gábor sz. Jelölt: Daniel Gábor sz.
Pápa (919): Hegedüs Loránt sz. Jelölt: Hegedüs Loránt sz.
Poszony I. ker. (1633): Szilágyi Dezső sz. Jelölt: Molec Dani sz.
Poszony II. ker. (1375): Neiszidler Károly sz. Jelölt: Neiszidler Károly sz.
Szamos-Ujvár (360): Molnár Antal sz. Jelölt: Molnár Antal sz.
Szarvas (1410): Gróf Bolza Géza sz. Jelöltek: Krecsmárk János sz., Draskóczy László Kp.
Sepsi-Szent-György (590): Bekics Gusztáv sz. Jelölt: Bekics Gusztáv sz.
Sopron (2119): Fabiny Teofil sz., Kasics Péter radikális. Jelölt: Fabiny Teofil sz.
Szeged I. ker. (2355): Lázár György sz. Jelöltek: Lázár György sz., dr. Becsey Károly Kp.
Szeged II. ker. Polczner Jenő Kp. Jelölt: Polczner Jenő Kp.
Székesfehérvár (2133): Kalocsay Alán np. Jelöltek: gr. Zichy Jenő sz., báró Manndorf Géza np.
Temesvár (2683): Báró Fejérváry Géza sz. Jelölt: Báró Fejérváry Géza sz.
Ujvidék (2156): Rohonyi Gyula sz. Jelöltek: Rohonyi Gyula sz., dr. Nemes Zsigmond tüggy., Teszársz Károly szoc.
Vizakna (337): Zeyk Gábor sz. Jelöltek: Zeyk Gábor sz., Söpkéz Sándor sz., dr. Bródy Lajos Kp.
Zenta (2676): Kovács Pál sz. Jelöltek: Kovács Pál sz., Bartha Miklós Up.
Zombor (2205): Széchenyi József sz. Jelöltek: Széchenyi József sz., Drakulics Pál sz.

Választási naptár.

3-ikán: Beregmege (4), Borsodmege (6), Fogarasmegye (2), Hevesmege (5), Szatmármegye (8), Udvarhelymege (3), Zólyommege (3).
 Városok: Abrudbánya, Brassó (2), Breznóbánya, Erzsébetváros, Hódmező-Vásárhely, Kassa, Körmöcbánya, Miskolc (2), Nagy-Kikinda, Nagyvárad, Nyiregyháza, Szatmár-Németi, Selmezbánya, Székesfehérvár.
4-ikén: Hontmege (3).
5-ikén: Városok: Gyula, Kézdivásárhely, Nagybecskerek, Szabadka (2).
6-ikán: Városok: Fiume, Szentés, Versecz.
8-ikán: Város: Fegyeháza.
10-ikén: Város: Csongrád.

KÜLFÖLD.

A délafrikai háború.

London, október 1.

Lord *Kitchener* jelenti Pretóriából tegnapi kelettel: Szeptember hó utolsó hetében elesett 27, megsebesült 24, fogságba esett 274 és megadta magát 48 boer. Azonkívül az angolok sok fegyvert és tölényt, néhány szekeret és sok lovat és marhát ejtettek zsákmányul. A távirat azt mondja továbbá, hogy azok az angolok, akiket a boerok szeptember 26-ikán az italai harcban elfogtak, de azután szabadon bocsátottak, azt beszélik, hogy látták, hogy a boerok táborukban 60 embert temettek el. *Hamilton* tábornok azt jelenti, hogy Itala környékén is több boer harcost temettek el. Szeptember 26-án és 27-én a halottak és sebesültek elvitelével voltak elfoglalva a boerok. Az ellenség főhadja most Berthasdorp mellett táboroz. Transvaalban és Oranjenban a helyzet változatlan. Fokföldön *Nyburgh* és *Fou he* boer kommandóinak nagy része Drackensburgtól keletre áll. *Smuts*, aki az angol csapatok elől sietve dél felé vette útját, most Sheldons közelében áll. Délén és nyugaton a helyzet változatlan.
 A gyarmat centrumából kitakarodott az ellenség. Szinte azt lehet mondani az északnyugati részről is. Eppen most hallom, hogy *Kekeutich* ezredes táborát Moedvillnél, Magatától nyugatra, szeptember 30-án hajnalban *Delarey* és *Kemp* megtámadták. Az angolok visszaverték a boerokat, akik reggel 6 óra után visszavonultak északnyugat felé.

London október 1.

A *Reuter-ügynökség* jeleenti Ethoweből (Zulu föld) tegnapi kelettel: A beérkezett újabb jelentések szerint a boerok az italai harcban 305 embert hagytak a csatatéren.

Ugyanaz az ügynökség jelenti *Ladysmithből*: Az angolok zulu földi győzelmei most sokkal jelentékenyebbeknek bizonyulnak, mint eddig hitték. Kétszáz boer elesett és 300-nál több megsebesült, vagy fogságba esett. Chapman órnagy nagyszerűen viselte magát. A bennszülött rendőrségnek egy századosa elesett, egy rendőrtiszt és az angol konzul fogságba esett.

London, október 1.

Pretóriából jelentik: Egy boer csapat behatolt Zulu földre s elvitte a zulu kafferek szarvasmarháit. A boerok azután azt az ajánlatot tették a zulu főnöknek, hogy visszaadják minden szarvasmarháját, ha becsületszavára kötelezi magát, hogy nem védelmezi meg a határt a boerok ellen. Erre a főnök kijelentette hogy hű fog maradni az angol királyhoz. *Botha* e miatt kénytelen volt csapatait visszavonni. *Botha* mostani állásában az előtt az alternatíva előtt van, hogy vagy benyomul a Zulu földre, vagy pedig Zulu föld északnyugati határának mentén gyorsan visszavonul Transvaalba.

Pretória, szeptember 30.

Tjard Krüger, Krüger elnök fia, aki nemrég megadta magát az angoloknak, ma reggel rövid betegség után meghalt.

London, október 1.

A *Reuter-ügynökség* jelenti Melmoutheból szeptember 29-ki kelettel: A boerok innen hat mértöldnyire elvettek egy nagy szekervonatot, amely délelőtt ment el innen Fort Prospect felé. Az ellenség legyújtotta a szekereket az eleséggel és az élő állatokat magával vitte. *Mansell*, a natáli rendőrség másodfelügyelője, fogságba esett. A bennszülött rendőrségből hat ember elesett, kettő eltűnt.

London, október 1.

A *St. James Gazette* jelenti: Hir szerint megint nagy erősítéseket fognak Dél-Afrikába küldeni és ismét több új milícia ezredet fognak alakítani. Állítólag több, Indiában álló csapatot is Dél-Afrikába küldenek.

HIREK.

Holnap.

Megeshetik, az Isten ne adja, hogy a holnap kronikása már kevésbé békességes napról számol be, mint az, aki a mait rajzolja meg. Pedig a mai se nyugodalmas, sőt ugyan-csak tele van az izgalom puskaporának a füstjével. Az utolsó pere ez annak a nagy kérdésnek az eldülése előtt, hogy hol ki legyen a képviselő. A kérdésnek persze első-sorban a jelöltekre nézve van nagy fontossága. Nagyon sok nullának, aki most, csak úgy hirtelenében akar numerussá válni. Olyan embereknek, akiknek a nevét se hallottuk idáig, aki pihent, míg a munka tartott s most egyszerre ujjabb, de most már kényelmesebb és méltóságosabb pihenésre készül — a mandátum révén. — Ez azonban nem új jelenség. Így van, amióta a világon kitalálták a parlamenteket s körül-vonalazták azokat a módokat, amelyekkel vagy amelyeknek feltétely megkerülésével be lehet jutni a törvényhozásba. — Azonban jó lesz csinálni banni a szóval, mert hiszen még egy éjszaka, aztán egy nap s kislül, hogy kik képviselik Budapest városát és azonkívül még egy csomó kerületet s nincs kizárva, hogy a szókimondó magyar bolnap-utánra udvarias, kedves ur lesz némely olyan urfiakkal szemben, akiket eddig észre se vett. Eddig talán ilyenformán intete le: — Ugyan kérem, ne beszéljen ilyen badarságot. Holnapután pedig szerényen mosolyogva szól: — Képviselő urnak tévedni tetszett. — A badarság és az éretlenség pedig a régi még, csak a titulusa vedlett át tévedéssé.

Mindazonáltal a mandátumra méltók és méltatlanok édes mindnyájan rossz éjszakát szenvednek ma végig. Igen kevés olyan kiválasztott embere van ennek a hazának, aki tökéletes bizonyos a dolgában. Hozhatnak a beavatottak akármicsoda megbízható híreket is, mégis ott lebeg mindenek felett valami

hátha. Egy kis föltevés, amiben bennefoglal-
tatik mindaz a kétség, ami elég ahhoz, hogy
ne hagyja elaludni az embert. — Köröskörül
pedig a város elpihen. Talán még korábban,
mint máskor s esalódik, aki azt hiszi, hogy pél-
dálul a pártirodákban a munkáé ez az éj-
szaka. Hajró jön a sok koei, meg megy, hord-
jak a fullajtárok az izeneteket, ideges, gyors
parancsok röpülnek szét a kerületbe a pár-
tok generalisszimusaitól... Dehogy. Akinek
idáig nincs rendben a szénája, most már nem
segít ez az utolsó szaka. Aludjatok katonák,
korán kelünk holnap.

Az útközetre nyugalommal kell felkészülni.
Ez az a nyugalom, amelyet hiába vetnek el
akármicsoda televény földbe, mégis csak há-
ború bokrosodik ki belőle. Hogy a választás
izgalmas, szenvedélyes, azon nem segít semmi-
féle törvény. Annak az oka a vér, mi-
nálunk Budapesten talán első sorban a
nagyon is igénybe vett idegzet is, no
meg a meggyőződés, amelyet abban az
utolsó percben már lehetetlenség letériterni
az utjáról. A választás annak, aki kívülről
nézi, rendkívül érdekes látványosság. Buda-
pesten ur, a vidéken népies, vagy talán job-
ban mondva Budapesten fiakkeres, a vidé-
ken pedig lécsős-szekeres. De hamisítatlanul
magyar ez is, az is. A legjózanabb embernek
is szabad lázban égni ezen a napon. Senki
se az a küzelemben, ami eredetileg, otthon,
hivatalában, a műhelyében. Csendes, jámbor
emberek idegesen rohannak erre-arra, volta-
képpen cél nélkül, de hajlja őket a bennük
égő katlan s lármas, epés, agilis polgárok
csendes elhuzódva gondolkodnak el azokon
az eshetőségeken, amelyeknek az előkészíté-
sében nagy szerepet játszottak. — Sok gondol-
kozás nélkül cselekvő agy kezei között
megfordul a nagy kérdés abban a pillanat-
ban, amikor már el van dobva minden kocka,
hogy: — vajjon jól lesz-e úgy, ahogy meg-
csinálták?

Minden jel arra vall, hogy az új ösze-
férhetetlenségi törvénynek a választásokra von-
natkozó paragrafusai érvényesülnek már
ezen a választáson is. Ez azonban keveset
változtat a harc külső képén. Némely ke-
rületben nagyon heves lesz a küzdés,
de hiszen ilyen kerülete volt a multban
is Budapestnek — s ha akad talán egy-
két bevett fej, az se új dolog. Akadt
eddig is. A magyar választás temperamentu-
s csapás lenne az, ha egyszerre úgy tönkre-
civilizálnánk, hogy már ez a nap se hozna
láza. Az ellenjelölt különben mind ennek az
oka. Hogyha az nem volna, háboru se lenne,
épségben maradnának a behatított koponyák
s álmosan szuszogva mennének voksolni.

Ezt különben nem mi találtuk ki, ha-
nem Sturm Albert, a felhivatalos könyv-
szerkesztője.

Tegnap este többen beszélgettek egy
gruppban a szabadelvű körben. Azaz hogy
közrefogták a tőkapiányt s kapacitálták,
hogy a szenvedélyek esetleges tulságos hul-
lámzásának lecsendesítésére kérjen katoná-
ságot is holnapra.

— Nincs rá szükség — mondta a fő-
kapitány.

— Dehogy nincs. A választás külön-
sen heves lesz. Nagy tömegek mennek az
utcaira...

— Ugyan, ugyan... Minden kerületbe
kimegy husz lovasrendőr. Ez bőven elég.
Nagyobb tömeg pedig nem lesz az utcákon,
mint a mekkora Vilmos császárt várta. És
akkor is fenn tudta tartani a rendőrség a
rendet.

Erre szólott közbe Sturm Albert:

— Igen ám, de Vilmos császárnak nem
volt ellenjelöltje.

Hát ez igaz. És ha háboru van az utcán,
annak sohase a jelölt az oka, hanem — a
másik.

Budapest, október 1.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Szeptember 30-án

az előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azo-

kat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése
ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról
idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytala-
nul küldhessük tovább.

— Személyi hír. Széll Kálmán miniszterelnök,
ugy is mint belügyminiszter, e hó 3-án és 10-én nem
tart általános kihallgatást.

— Az olasz királyi pár Velenoében. Veleno-
éből jelentik: A királyi pár ma meglátogatta a nemzet-
közi szépművészeti kiállítását és a hatóságokat fogadta.
Este a Szent Márk-tér, ahol a hangverseny volt, fé-
nyesen ki volt világítva. A közönség lelkes ovációban
részesítette a királyi párt, amely ismételt megjelent
az erkélyen.

— Kereskedelmi tanácsosok. A király az igaz-
ságügyminiszter előterjesztésére Adler Károly, Rausch
Ferenc és Hattl Tivadar budapesti kereskedelmi és
váltóértvényességi ünököknek a kereskedelmi taná-
csosi címet díjmentesen adományozta. Az erről szóló
királyi kézirat a hivatalos lap mai számában je-
lent meg.

— Október hatodika. A budapesti egyetemi
ifjuság, mint minden esztendőben, ugy az idén is ke-
gyelettel emlékezik meg október hatodikáról. A gyás-
szos emléknap alkalmából ugy itt Budapesten, valamint
Aradon is gyászünnepélyt rendez október 6-án, va-
sárnap. A budapesti gyászünnepséget, amelynek élén
E. Hencz Károly, az Egyetemi Kör elnöke áll, az új
városbáza dísztermében vasárnap délelőtt 11 órakor
rendezik és arra meghívják a nagyközönséget is.
Az Aradon tartandó ünnepségre pedig az ifjuság
egy küldöttséget meneszt Aradra. Ott vasárnap
délelőtt a szobornál az emlékbeszédet Berzeneczy
Domokos tartja, Toma István pedig szavainál fog.
Inuen az ifjusági küldöttek a vesztőhelyre vonul-
nak, ahol az emlékbeszédet K. Kiss Ferenc mondja,
Kecskeméthy Győző pedig szaval.

A gyásztisztviselőket miután 6-ika vasárnapra
esik, csak hétfőn tartják meg. A gyásztisztviselőket
a Ferencendek be városi templomban lesznek. Dél-
előlt 9 órakor gróf Batthyány Lajos vértanuhalált szen-
vedeti miniszterelnökért tartanak énekes gyászmisét;
az ünnepélyes grázmise az aradi vértanuk lelki-
üdvéért délelőtt 10 órakor lesz. Ezen jelen lesz az
Országos Honvédegyetlek központi választmányja, az
országos függetlenségi és 48-as pártkör, a honvéd-
menház tagjai is testületileg jelennek meg.

— A becsületrend új nagykancellárja.
Párisban a nacionalisták legújabbban a becsület-
rend nagykancellárjának, Davoust tábornoknak az
auerstádti heregnek elmozdításával izgatnak a
kormány ellen. Davoust valamikor legünnepelt
tábornoka volt Franciaországnak s természetesen
ismét a tábornoki kar az, mely kellemetlenkedik
a kormánynak. Lebelin és Laveure tábornokok ki-
léptek a becsületrend tanácsából. Egy újságíró
előlt meg kifécségték, hogy miért. Kijelentették,
hogy kilépésük nem akart tüntetés lenni az új
nagykancellár, Florentin tábornok ellen, de köte-
lességüknek tartották, hogy szolidaritást vállaljanak
Davoust tábornokkal, akit csak azért rendszabá-
lyoztak meg, mert nem akarta a rend névsorából
az államtervényességi által elítelt gróf Lur-Saluést,
a rend névsorából törölni. A nacionalisták azt
híresztelik, hogy a rendtanács többi katonatagjai
és Sully Prudhomme akadémikus szintén kilépnek
a rendtanácsból.

— A vitás tengerszem. Ki ne ismerné a vitás
tengerszemet, ezt a bosszúra nyúló tengeri kigyót?
A tengerszemért, ki tudja már mióta, elkekeredett küz-
delem folyik Galicia és Magyarország között. Né-
hány évvel ezelőtt tudvalevőleg választott bíróságot
küldtek ki a vitás kérdés eldöntésére. Most, mint
Krakóból táviratozzak nevezetes és Magyarországra
nézve igen kedvező fordulat történt ebben a régóta
huzódó dologban. A Krakóban megjelenő *Illustracya
Polska* azt a megiepő hírt közli, hogy Széll Kálmán
miniszterelnök energikus hangu jegyzéket küldött az
osztrák kormányhoz a vitás tengerszem dolgában. A
jegyzékben a többi között ezeket mondja: A tulaj-
don ogorl való vita és a választott bíróság tárgyalása
folylhat tovább; más kérdés azonban, hogy ki illet
meg a vitás terület használati joga. Ez a használati
jog sohasem illette meg a lengyeleket, hanem mindig
Magyarországot s ezért a vitás területet birtokunkba
vettük és sohasem fogjuk kezünköl kiengedni.

— Egyházi gyűlés. A pesti ág. hitv. ev. ma-
gyar és német egyházközösség közös presbitériuma
tegnap délután tartotta a nyári szünet után első ülését
Fabiny Gyula főlelölgyelő elnökelete alatt.

Fabiny megróván az ülést, kegyeletes szavak-
ban emlékeztet meg Walkó László buzgó és érdemud
presbiter elhunjáról. Emléket jegyzőkönyvben örö-
közik meg és a gyászoló csaláthoz részvétartó intéz-
nek. Walkó helyébe Kolba Lajos presbiter hivatják be
a közös presbitériumba. Ezután dr. Schneberger Nándor
újonnan megválasztott gimnaziumi tanár letele a
hivatali esküt, mire Fabiny meieg szavakkal üdvöz-
ölte. Megejtették az igazgató-választást; a gimnazium
igazgatója ismét Góbi Imre lett a polgári és elemi

iskola igazgatójává ismét Falvay Antal választották
meg. Végül tudomásul vették a gazdasági bizottság
jelentését.

— A budapesti távirtda és a választások. Az
általános országgyűlési képviselőválasztások alkalmá-
ból a budapesti távirtda-központban rendkívüli módon
szaporodott meg a munka. Az igazgatóság ennél fogva
a távirtda-emelyzetet megszorította, olyan mérték-
ben, hogy a munka semmi irányban sem fog halasz-
tást szenvedni. A választások után a helyközi telefon
központjának kezelőosztályát, amely eddigé a 16
posta épületében működik, a Szerecsen-utcai helyi
telefonközpontba helyezik át a távbeszélés egysége-
sítése érdekében.

— Waldersee betegsége. Waldersee tá-
bornok, az egyesült európai hadak Kínából
visszatért főparancsnoka nem élvezheti zavartalan-
ul messze Keleten szerzett babérait. Az ünnepelt
tábornok beteg, fájdalmas esontbántalom gyötří
s baját alighanem ott szerezte, ahol a dícsőséget,
— Kínában. Már a nagy német manőverekre sem
ment el s hogy a sok kérdézősködés ne zavarja, beteg-
ségét lehetőleg el is titkolták, ugy hogy még a család-
hoz közelállók is alig tudtak meg valamit. A beteg-
ség a tábornokot ünökabéscének a birtokán,
Schleswig-Holsteinban érte. A professzorok állítá-
sása szerint, a sincsonton vérdaganata támadt és
pedig nyilván a tengeri, ut alatt, a nagy forrásig
múlt muló vértólululásból kifolyólag. A beteg tá-
bornokot sógorúnöknek Neckarsulm mellett lévő
birtokán ápolják. Néhány nap óta étvágytalan.
Október harmadikán a tábornok nagyon szeretet
volna jelen lenni hannoveri villájában feleségé-
nek a születése napján, de vágya aligha való-
sulhat meg.

— Kínai hajórajnak hazaérkezése. Polból
táviratozzák: Ma reggel 9 órakor kötött ki a *Monte-
cuccoli* ellentengernagy parancsnoksága alatt álló *kelet-
ázsiai hajóra*, amely az *Elisabeth*, *Zenta* és *Leopard*
hajókból áll. Az Elisabeth zászlóshajó elvonulásokor
21 ágyulövéssel üdvözölte a hajórajt. A hajóraj jogá-
dására a kikötőben lévő Pietro-szigeten megjelentek a
helyörség összes csapatai díszben, *Chiari* hajóskapitány
parancsnoksága alatt. *Succovaty* tábornagy
hadtestparancsnok báró *Minatillo* kikötő-tengernagy,
Chavanne hadosztályparancsnok *Conrad* dandárparancs-
nok, *Broschelle* tengernagy, *Ripper* arzenál-parancsnok
és sok más magasrangú tiszt, továbbá *Rosetti*
helytartósági tanácsos, *Rizzi* polgármester sok pol-
gármester és sok polgári előkeösség. Mikor a hajóraj
Pietro-szigete mellett elhaladt, az ott felállított zene-
karok a néphimnuszot játszották, miáltal az összegyűlt
néptömeg és a fedélzeten felállított legénység lelkesen
horrázott. Az egészségégi bizonyítványok kiállításá után
Montecuccoli ellentengernagy a Pelikán hajó fedélzeten
jelentést tett báró *Spann* tengernagynak. Báró *Spann*
törzskarával az *Elisabeth* zászlóshajóra ment, ahol a
már kitüntetett és kitüntetőndő tiszték és matrózok
sorakoztak. A tengernagy személyesen adta át a ki-
tüntetéseket, üdvözölte a tiszteket és a legénységet és
a következő beszédet intézte hozzáik:

A kelet-ázsiai hajórajnak sikerült haditenge-
résztünk tradícióhoz híven zászlaját nehéz, rend-
kívüli körölmények között lennen lobogtatni az
ellenesség előtt. Ezt a boldogító hírt közölhetem
önökkel, hogy ő felsége megtagyni méltóztatott
nekem, hogy a hajóraj tisztikarának és legénységé-
nének úra kitejjezem legtel esebb elismerését. A
legtelőbb jóindulat és kegyelem ismételt bizonyí-
sáza, amelyekkel önöknek szerencsésük volt a
maguk és haditengerésztünk számára kivívni, a
legnagyobb büszkeséggel kell hogy elötsön ben-
nünk és bizonyára továbbra is a legbuzgóbb
kötelességteljesítésre fog bennünket sarkalni. Hála-
telt szívvel adok kifejezést a bennünket elöitő
érzelmeknek: Eljen ő felsége!

A jelenvoltak dörgő hurrazása törtek ki. Mikor
a tengernagy a hajót elhagyta, elöördült a szokásos
ágyulövés. Azután *Succovaty* tábornagy a hadügy-
miniszter megbízásából a hadosztályparancsnok és
dandárparancsnok kíséretében az *Elisabeth*re ment,
hogy a hazatért harcosokat üdvözölje. *Rosetti* hely-
tartósági tanácsos és *Rizzi* polgármester is a hajóra
mentek, hogy a hazatérteket üdvözöljék.

— Veszedelmes séta. Nagy veszedelemben
forgott tegnap, mint *Luxemburgból* jelentik, *Psirtsy*
németországi minisztertervezésnek és feleségének
élete. Az előkei házaspár sétatkozás betévedt
egy magánkertbe. Amint járnak-kelnek, a csész
fia, egy tizenkilenc éves suhano, rájuk rivált,
hogy semmi keresnivalójuk nincs a kertben. A
követ rászólt és folytatta útját. Csak néhány lé-
pésnyire lehetett, amikor *Wes* dörözt el. A golyó
nem talált. A csész fia másodsor is előzött, de
már nem sűthette el a fegyvert, mert lefogták. A
követ jelentést tett az esetről a luxemburgi kül-
ügyminiszteriumnak.

— Gyorsírási tanfolyam. A Magyar Gyorsíró
Társaság október hónap közepén kezdők és haladók
részére három hónapra terjedő gyorsírási tanfolyamot
nyit. A tanj az egész tanfolyamra 12 korona. Jelent-
kezeseket október 12-ikéig fogad el dr. *Rafie* Jusán,
IV. Vamház-körút 16. sz. a. délután 3 és 5 óra között.

— **Nincs bérkocsi!** Aki pedig holnap kocsi-kézni akar, az üljön villamosra vagy menjen gyalog. Mert ezt a nevezetes október 2-át az teszi még nevezetesebbé, hogy az alkotmány Budapestén lefoglalt minden bérkocsit, egyfogatut és kétfogatut, számozottat és számozatlanul a maga speciális céljaira. Fuvarozás tekintetében az új választási törvény nem szab korlátot. Gummirádlival szabad vesztegetni a végtelenségig. A fiakkerekeknek nincs okuk a régi jó időkről beszélni. A régi jó napok hajnalra holnap virrad reájuk, mikor is kora reggeltől öreg estig fényes javadalmazás mellett jöjjenek a legszentebb polgári kötelességet. Annyi binyos, hogy a holnapi napon a legszebb polgári hasznót ök teszik zsebre. Mert jeltől nélkül könnyebb fővárosi választást képzelné, mint fiakkor nélkül. A lobogódíszen robozó fiakkor a fővárosi választás apoteozisa s ha valamelyik jelöltnek a pokoli ötlete támadna, hogy előre feloglalna minden fiakkert, az a legbiztosabb pyrrhusi győzelemnek kocsikázna eléje. De a holnapi választásnál ez a veszedelem nem fenyegeti a fővárosi jelölteket, mindegyik megszerezte magának a szükséges kvantumot. Holnap egy fiakkor sem vesztgel a standon, mind üzembelen lesz, nordja az alkotmányos alanyokat, a cselekvő választóképességgel bíró polgárokat. A jogász-körököt az a kérdés foglalkoztatja, hogy szabad-e a fiakkerekeknek borralalót adni. Mert a borralaló eszmei vonatkozásban áll az itatással. Erről jól lesz célszerűségi, de különösen takarékosági szempontból elmélkedni. De ráér-e valaki elmélkedni? Alig hiszszük. Az elmélkedés ideje holnapután következik be. Akkorra pedig a fiakkorkérdés leszorol a napirendről.

— **Falkai hazaszállítása.** Annak idején sokat foglalkoztak Falkai, hogy mennyibe kerül az Amerikában elotlott Falkai László sikkesztő levélhordó kiadása. Most pontosan megállapították, hogy Falkai kiadási és hazaszállítási költsége csak 3844 korona, ami aránylag csekély összeg. mert az érdekeltek amerikai hatóságok az előírt alakosságok mellőzésével a kiadási eljárás egyszerűsítésére s így a költségek csökkentésére a legnagyobb előzetesnyességgel önként vállalkoztak. Az elsikkasztott 40.009 koronából 2900 koronát Falkai testvére adott vissza s a Falkainál talált 36.000 koronát a büntető törvényszék már kiadta a postának. Az észak-német Lloyd hajózási társaság pedig Falkai által családjának Amerikába való utazására váltott hajójegyek árát is készségesen visszatérítette a postának. A magyar postát ezek szerint ez esetben aránylag jelentéktelen kár érte.

— **A Fülöp-szigetek elkeresztelése.** Most, hogy az Egyesült Államok egészen a magukénak nevezhetik a Fülöp-szigeteket, a régi spanyol elnevezést a hódításra emlékeztető amerikai nevekkel akarják fölcserélni. A legközelebbi kongresszus elé törvényjavaslatot terjeszt a kormány, amely szerint a Fülöp-szigetek legnagyobbikát *Mac Kinley-szigetnek*, a többi pedig *Dewey*, *Otho* és más amerikai tábornokok nevével fogják elnevezni, akiknek a sziget megszerzésében érdemei voltak.

— **A budai Goldberger család köszönete.** Felkértek bennünket a következő sorok közlésére:

Köszönetnyilvánítás. Családunk szeretett főjének gyászos elhunytja a társadalom minden rétegéből a baráti részvételnek valóban meghatározó megnyilatkozásait váltotta ki. Svivünk halálán fogadtuk a meleg és őszinte rokonszerzés és kifejezését, mint tanúságtételeit annak a tisztelgetnek, mely szeretett atyánkat életében környezte s halálában is sirány elköszerte. Szeretettel és mély illetődöttséggel mondunk hálát családunk rokonainak és barátainak halál részvétükért.

Néhai budai Goldberger Károly családja.

— **A szoprán kiállítását** tegnap, a megnyitáskor napján igen sokan látogattak. A bejáratnál mindenkinél feltűnt a vidéknek egyik legnevezetesebb motoros gépjárára: Mayer E. fia, Szombathelyi. Rendkívül gazdagon felszerelt kiállítás, amely tetszetős rendezésével is kiválik. Ki volt állítva két benzomotoros szerelvény, 6 darab különféle csepplőgépek, több járgány, ekék, borsajtók, összesen 120 darab különféle gazdasági cikk. A benzomotoros szerelvény, melyet a látogatók közönségével működésben láthatott, magára vonta az érdeklődők figyelmét és a legjobb elismeréssel nyilatkozott eme honi gyártmányról. A bíráló-bizottság a cég gyártmányát az első díszoklevéllel tüntette ki. A kiállításokon, melyeken eddig résztvett, mindenkor kitüntetéssel nyert, úgy hogy eddig több mint 50 kitüntetés van. Meltó föltűnés kellett *Lacay* és *Fekete* újkirgysói gyárosok csepplődob szerkezete. Ezen dobrendszer mely bármely csepplőgépre felszerelhető a gazdaságosságának nagy hasznára van, mert ennek a gépben elhelyezése olytán a gabona ugyazólván tisztán jön ki a gépből és az egészséges magvakat nem enged ki hullani. Igen sok uradalomba be van már vezetve és a fiatalos, hogy a csepplőgépeket ezen rendszerrel szereljük fel. *Lacay* találmánya az ezidei kiállításokon mindenhol kitüntetésben részesült úgy a mostani kiállításra is. A gyárnál itt is a látogatók részéről sok megrendelés történik.

— **Lövöldöző anarchista.** *Kalluszban*, mint egy lemebergi távirat szerint a *Szlovo Polozkinak* jelentik, az ottani pályaudvaron tegnap délután véres harc folyt egy olasz anarchista és egy csendőr között. Amikor az anarchista a vonatból kiszállt, a csendőr megállította s igazolásra szólította föl. Erre az olasz gyorsan egymásután háromszor rálőtt a csendőrré, aki kibuzta bajonettjét s könnyen megsebesítette. Az anarchista még egyszer rálőtt a csendőrré, akinek karját keresztülvurta a golyó. E közben sokan összedültek és nagynehezen sikerült az olaszt letartóztatni. Zsebében revolverén kívül néhány tört és Ausztria-Magyarország térképét találták. Az olasz, akit börtönbe vittek, eddig vonakodott nevét megmondani.

— **Tizparancsolat.** Az időszaki irodalom a legnagyobb mértékben persze a választások alatt burjánzik. Ez az idő tudniillik, amelyben mindenkinél jussa van arra, hogy megszólaljon. Gombamódra terem a nóta. Az idén azonban szörnyen gyöngén ütött be a termelésnek ez az ága. Tudomásunk szerint egy olyan nóta se termett, amely just formálhatna magának arra, hogy fennmaradjon a jövőre számára. Lehet azonban, hogy valahol eldugva, szerényen, mint a kis ibolyácska, megtermett az igazi derék kortesvers. Szellemes, talpraesett, ügyes... Mi azonban nem olvastuk s amit olvastunk, az mind nagyon is hevenyészett masina-munka. Maguk a kortesek fabrikáltak össze. Persze egyebek is teremnek a választás idejében. Vicesz termékek s Istenem, hát a vice olyan zsáner, hogy vagy jól, vagy rosszul, de valahogy meg kell csinálni. Ma egy választási tizparancsolatot kaptunk jelölték részére *Kájé* aláírással. Esetleg míg hasznát veszik a jelöltek, hát ime leközöljük:

Képviselőjelöltek tizparancsolata.

- I. En vagyok a te egyedüli Reménységed, aki ki foglak téged vezetni az ismeretlenség egyiptomi homályából.
 - II. Ne legyenek neked hiu ábrándjaid e földön, hogy megválasztatásod több mint bizonyos.
 - III. Faragó képeinek vigyázz, hogy ne szolgájl mintaut, mert egyszeri baklövésed megboszuja magát harmad- és negyediziglen.
 - IV. Tiszteled atyádat a népet, hogy majdan a Házat tisztelhesd hosszú időnkig e földön.
 - V. Emlékezzél meg az inkompatibilitási törvény becikelyezésének napjáról és ne végezz semmiféle munkát igazgatói kancelláriákban.
 - VI. Ne lopj! — idegen államiérfiaitól hamis eszméket.
 - VII. Ne ölj! — malacot választóid részére fuvardij címén.
 - VIII. Ne garázdálkodjál — ha megválasztatnak — obstrukció idején.
 - IX. Ne kívánd ellenjelölt felebarátodnak, hogy záróra előtt gutaütést kapjon.
 - X. Ne kívánd szavazó felebarátaid feleségeitől, hogy férceiket külföldre praktikával részrehajlásra bírják.
- Az alkalmi irodalom nem arra való, hogy elkényeztetett kritikával szedegessük szét az alkotászeire. Mi maradna akkor belőle...

— **Goldmann Emma orosz kém.** A buffaloi merénylet után annyit emlegetett asszonyról, *Goldmann Emmáról* sok mindent összeirtak az amerikai újságok. Legújában egy washingtoni tekintélyes orosz ember ebeszélése alapján azt írják róla hogy az orosz rendőrség fizetett kémé és évek óta állandó összeköttetésben áll az ottani orosz ökonzulokkal.

— Ennek a nőnek — mondta az „tekintélyes orosz ember” — évek óta nincs bevallott foglalkozása tehát csak ilyen titkos pénzforrása lehet; magam láttam több ízben, amikor *Oriarousky* és később *Poploff* orosz ökonzulokkal tárgyalta. Megbízható heyről tudtam meg azt, hogy *Goldmann Emma* titkos értesítései alapján tartóztaták le annak idején Pétervárot a cári palota előtt azt a *Ginsberg* nevű nőt aki oda Amerikából ment, hogy a cárt megölje. Esküvel vagyok kész bizonyítani, hogy láttam írásbeli jelentéseit is; egyiket e szavakkal végezte: „Jöjjön a 6-ik avenue és a 125. számú utca sarkára s ott mindent bebizonyítok; ezt a papírt semmisítse meg, mert veszélyt hozhatna rám.” Utóbb mindig géppel irt jelentéseket küldött *Goldmann Emma* a főkonzulátusra.

Ezek a leleplezések kétszegtelenül igazak, sőt nem is csodálható, hogy az orosz rendőrség Amerikában, ahol olyan nagy és ékeseredett orosz s lengyel kolónia van, kémeket tart. Persze nem is lehettek volna ennél a nőnél jobb kémek, mert senki sem szerethet nála biztosabban értesüléseket.

Goldmann Emma erősen tagadja az oroszokkal való összeköttetéseit.

— **A zugluti posta megsztünése.** A budapest-zugluti időszaki posta- és távbeszélő hivatal e hónap 15-ikén megsztünik.

— **A nápolyi pestis.** *Nápolyi* jelentések szerint az ottani lakosság nyugodtan viselkedik, bár egyes lapok rémes híreket terjesztenek. A napolai kórházban ápolott öt beteget ma beoltották pestis-szérummal. A kórházban azonkívül még három ember van orvosi megfigyelés alatt, akiknek egészségi állapota különben jó, továbbá nyolc ember, akiket elszigetelve tartanak. Az Oretogzősön elhelyezett legénység egészségi állapota jó. Tegnap este egy pestisgyanus esetet jelentettek be. Ez a beteg is teherhordó. Meg kell várni a betegség lefolyását, hogy konstátálni lehessen, vajon pestisbeteg-e. A kórházakban és a város területén nem fordult elő újabb eset. San Giovanni Teduccioóban egy gyanus esetet jelentettek be. A beteg egy *Cortese* nevű munkás. A beteget valamennyi hozzátartozójával és mindazokkal, akikkel érintkezett, a napolai kórházba vitték, lakóházát elszigetelték és az ott lakó embereket mind beoltották. A malmot, amelyben dolgozott, bezárták. A hatóság elszigetelés végett kerest az a 170 munkást, akik a malomban dolgoztak. A szabad kikötőben folytatják a fertőtlenítést, amelynek befejeztével az egész területet behintik mézszel.

— **Egy örült gyilkossága.** Brünnből egy örült rémtételtől hoz hírt a táviró. *Wrdovicban*, egy morvaországi kis faluban egy *Straka* Jakob nevű parasztot örütségi rohamok lepték meg és ebben az állapotban agyonlötötte *Traska* kömvést és halálosan megsebesített egy házaót. A dühögő örült a végzés után a falu közelében levő erdőbe vette be magát, ahol nem lehet megközelíteni, mert halállal fenyegetőzik. A szerencsétlen embert néhány év e öt gyógyultat bocsátották ki a tébolydából.

— **A párbaj ellen.** A párbajellenes mozgalom erősen terjed Németországban. Tizenkilenc-cedikén *Lípesében* tanácskozás lesz, amelyben első sorban a párbaj ellen kibocsátott felhívás aláírói vesznek részt. A meghívót egy bizottság bocsátja ki, amelynek élén herceg *Lívenstein* Károly áll és amelyhez egész sor különböző pártállású személyiség tartozik. A felhívás szerint tárgyalni fogják azt a kérdést, hogy milyen elégtétel jár a sértett félnek és esetleg milyen büntetés a sértőnek, aminek megállapításával állami, vagy államilag elismert testületi becsületbíróságok biztatának meg, amelyeknek elsősorban közvetítő és békitő hivatása is volna. Erről a lípesei tanácskozáson előadásokat tartanak, majd jogászokból álló egy vagy több bizottság beszéli meg az ügyre vonatkozó kérdéseket. Ezek a bizottságok javasolják a büntető törvénykönyv megfelelő paragrafusainak a szükséges megváltoztatását s a becsületbíróságok alakítására is indítványt tesznek. Végül egy akció-bizottság szervezését is tervezi, mely a párbajellenes mozgalmat ébren tartja, a párbajellenes gyűlést határozatait megvalósítja és minden további lépést megtesz. — Itt emlékezzünk meg *Lueger*ről, Bécs városának polgármesteréről, akinek ma újabb alkalma volt a párbaj ellen szólnokolni. A bécsi közéletnek mai ülésén ugyanis *Lueger* hosszadalmasan tett jelentést arról az afferről, amelynek során lovag *Offenheim* öt provokálta. *Offenheim*, mint egyik bécsi lapnak munkatársa, megtámadta lapjában a bécsi vízvezetékét s erre a cikkre *Lueger* olyan megjegyzéseket tett, amelyekért *Offenheim* kihívta. De Bécs város polgármestere visszautasította a kihívást s ez alkalomból kifolyólag magyarázgatta ma bőségesen a városi tanácsosoknak, hogy a párbaj ostobaság. A maga dolgát egyébként tréfával ütötte el. *Offenheim* — mondotta — a helyett, hogy megfizetné vízfogyasztási díját, kritizálja a városi tanács által épített vízműveket, s amikor az illetékes helyen a vízdijakra emlékeztetik, a tárcája helyett kardhoz nyúl. Volt ezenkívül még egy csinos nyilatkozat a párbajról a közéletben. *Lueger* után *Neumeyer* alpolgármester szólott, s azzal toldotta meg *Lueger* előadását, hogy *Offenheim* lovag jól teszi, ha meglapul, mert párbajképtelen, hiszen — zsidó. A városi tanács hosszas tapsal honorálta ezt a mondást.

— **A keleti pályaudvar teteje.** A keleti pályaudvaron megérkező utasokat néhány nap óta egy óriási állványkolosszus fogadja. A töhomlokzat mögött, vasuti kocsik kerekeire építették a hatalmas állványokat, hogy a pályaház megrongált fedelzét kijavítsák.

A tetőt ugyanis hullámos bádoglemezekből építették, amelyek a hosszú idő alatt teljesen megrongálódtak. Kiküacsosodtak és így a pályaudvarba beest az eső. Sok panasz után utasították az osztálymunkásokat, hogy a tetőt haladéktalanul javítsa ki. Ezért van az az óriási állvány, amely azért is érdekes, mert három emeletnyi magasságra ellenére igen könnyen továbbtárolt egyik helyről a másikra. A vasuti kerekek, melyeken az állványok nyugszanak, sineken mozognak és csak egy mozdonyt kell eléjük bekapcsolni, mely az egészet elhuzza.

— **Becölt homokbánya.** *Kassáról* táviratozzák: *Szüksz* határában egy homokbánya beomlott. Két ember meghalt, négyen életveszélyesen megsebesültek. A mentés nagy járadtsággal történetelt csak.

Magyar hangszerek diadala a külföldön. A *drezdai kir. Operában Paderevskyné* egy új operát adtak elő, melyben igen szép és melodikus cimbalom-betét is van. Ebből e céből megrendeltek egy cimbalmot a legjobb hírnévnek örvendő budapesti hangszerkészítő cégnél *Reményi Mihálynál*. Ez a s éphangszer mind kiváló, mind hangban oly általános tetszésben részesült, hogy az udvari Opera vezetésére indítvatta érezte magát *Reményi* mesternek teljes elismerését és dícséretét kifejezni.

A Telefon Hírmondó ma, a választások napján, midőn az ország 360 kerületében vivják meg a döntő csatát, nagy szolgálatot teljesít. Talán még sohasem viseltetett a nagy közönség oly lázas érdeklődéssel a választások, főleg egyes fővárosi kerületek választási eredménye iránt, mint ez alkalommal és ezért a közönségnek felel meg a *beszélő újság*, midőn a választások különböző faszíriából beérkező tudósításait délelőtt 10 órától fogva egészen éjjeli 12 óráig fogja a közönség tudomására hozni.

(x) Csuz és községny ellen elismert legkiválóbb szer a *Zoltán-jele kenőcs*. Ara 2 korona. Zoltán Béla győgytárában, Budapest, V., Sétány-utca és Szabadságtér sarkán.

(x) Kérjünk mindenütt F. M. K. E. vagy E. K. E. gyűjtőt.

A statisztikusok kongresszusa.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, október 1.

Ma reggel még a szakosztályok ülései előtt egybeült a tegnapi kiküldött külön bizottság, amely a dr. *Körössi József* által tervezett nemzetközi népszámlálási munka ügyével foglalkozott. Ez a mű az 1900-ban világszerte megkezdett népszámlálások eredményeit összehasonlító módszer szerint foglalja össze és *Hegedűs* kereskedelmi miniszter a mű megjelenését tetemes anyagi támogatásban szándékozik részesíteni.

A bizottság, amelynek tanácskozásaiban *Inama-Sternegg* elnöklelte alatt *Levasseur*, *Bodio*, *Mayer*, *Blenck*, *Bertillon*, *Troinitzky* és dr. *Vargha Gyula* vettek részt, határozatilag kimondta, hogy dr. *Körössi József* tervét kivételnek és a munka megjelenését kívánatosnak tartja.

A demográfiai szakosztályban dr. *Chyzer Kornél* min. tanácsos az elmebetegek statisztikájáról tartott előadást.

Felhozta, hogy a népszámlálási közegek az elmebetegek számának megállapítására nem bírhatnak megfelelő képzettséggel és ezért a magyar belügyminisztérium az elmebetegeket 1895-ben orvosok által számoaltatta meg. Az 1900. évi népszámlálás képesen ez a fővétele most ismét folytatásban van; eddig 45 megyében és 21 városban 24.295 elmebeteg (körülbelül 2 per mille) konstatáltak míg az előző fővételeknél ugyanezen helyeken csak 17.903 elmebeteg (körülbelül 1 és fél per mille) számoalták. A jelentékeny emelkedés főleg a fővétele szigorításának tudható be.

Dr. *Guillaume* (Svájc) helyesli az előadó nézetét és azt javasolja, hogy a kongresszus az elmebeteg-ek és az ivasművek által eszközözendő fővételeire nézve mondjon ki egyöntetű elveket és e végből küldjön ki bizottságot, mely a javaslatát két év múlva előterjeszteni fogja.

A kérdéshez többen szóltak még: nevezetesen azt vitatva, hogy a külön fővételeken kívül a népszámlálásnál is össze kellene írni az elmebetegeket ellenőrzésképpen, noha az erre vonatkozó kérdésekre a közönség nem szivesen felel.

A szakosztály hozzájárult a dr. *Chyzer* által kifejtett eszmékhez és kimondta, hogy úgy az elmebeteg mint a tanköteles helyek fővételeinél követendő elvek egyöntetű megállapítása céljából bizottságot küld ki, mely a kérdésviz tekintetében javaslatokat fog bemutatni a jövő ülészekben.

Még *Hjelt* ismertette a rendszert, amely szerint Finnországban a 100 éven felüli egyénekre, ezek testi, lelki és szellemi állapotáról készítettek a felvételt. A szakosztály felkérte *Bertillon*-t, hogy ezen érdekes előadás tartalmát ismertesse a teljes ülésben.

A nemzetgazdasági és III. adminisztratív szakosztályok *Yves-Guyot* elnöklelte alatt egyesülten tanácskoztak.

Leon Vacher és dr. *Wenrich* a nemzetközi vasúti statisztika módszereiről értekeztek.

Az egyesített szakosztály *Raffalovich* indítványára bizottságot küldött ki, mely a vasúti és hajózási forgalom összehasonlító statisztikájának egyöntetű elveire nézve előterjesztést fog tenni a legközelebbi kongresszusnak.

Neymark bemutatja a hitelintézeti statisztikára vonatkozó javaslatát, míg *Körössi József* előterjesztette emlékiratát, melyben kifejti, hogy a részvénytársulatok ma statisztikája nagyon hiányos, mert a bukott társaságok veszteségeit nem veszi figyelembe.

A III. szakosztályban *Fahlbeck* ismertette a polgári perek svédországi statisztikáját, mely a perek összkénét tünteti fel kivált a falvakban.

Földes Béla és *Ráth Zoltán* a megfelelő magyar adatokat ismertető, kiemelték, hogy nálunk a polgári perek száma jelentéktelenül növekedett, ami tanúsítja a kereskedelem fejlődését és a váto használatának terjedését. *Blenck* és *Inama-Sternegg* azt a nézetüket fejezték ki, hogy a polgári eljárás statisztikáját fejleszteni kellene nevezetesen olyan irányban, hogy a

nemzetek közgazdasági, társadalmi és erkölcsi viszonyai felől is tájékoztasson.

A szakosztály ezt a kérdést csütörtökön újabb fogja tárgyalni.

A délutáni ülésen a II. szakosztályban *Fellner Frigyes*, a nemzeti vagyon becsüléséről ir. tanulmányát mutatta be. Azokat a nehézségeket fejtette, amelyekkel a nemzeti vagyon fogalmának megállapítása jár és részletesen ismertette az eddigi fogalom meghatározásokat és azok eltéréseit, maga is megállapítja a nemzeti vagyoni fogalmat.

A magyar nemzeti vagyon alkotó elemének behatározat vizsgálata után nemzeti vagyonunk részletes számszerű képét konstruálja meg.

Magyarország tiszta nemzeti vagyona kerek számban 31.0 milliárd korona. Ebből 15.374 milliárd a földbirtok 1639 milliárd a bányák és kohók értéke, az épületek 4432 az utak és közlekedési eszközök 3078 milliárd korona értéket képviselnek, az ingók 10.142 milliárdot. Adósságunk a külfölddel szemben 4631 milliárd korona. A nemzeti vagyonból 60% ingatlan. 28% ingó vagyon, 10% közlekedési eszközök.

Az előadást követő vitában részt vettek *Schnapper-Arnold* (Berlin), *de Foville* (Páris), *Földes* (Budapest), *Fahlbeck* (Svédország).

A délutáni összes ülésben a napirend előtt a II. szakosztály részéről bemutatották a *Raffalovich* által beadott határozati javaslatot, mely oda irányul, hogy egy kiküldendő bizottság a jövő ülészekre mutasson be jelentést a módszerekről, amelyek szerint meg lehet állapítani a vámtarifá-tételek visszahatóhatását az egyes fogyasztókra és az egyes iparágak helyzetére.

A fontos indítványt az összes ülés egyhangulag el fogadta. *Ferrari* javaslatot mutat be az iránt, hogy egy kiküldendő bizottság tegyen javaslatot a felsőbb oktatás statisztikájának követendő elvekről. Rövid eszmecsere után az összes ülés a javaslatot egyhangulag el fogadta és *Levasseur* elnök indítványára *Ferrari*-t, mint kiváló szakértőt, a felvetett kérdésben felkérte előadónak.

Foville ezután hosszabb előadást tartott a statisztika és a közvélemény cím alatt. Szellemesen eszetele, hogy a közönségnek olykor minő téves nézetei vannak a statisztika felől, milyen hamisan mondja be az adatokat és milyen ferdén bírálja azok részleteit.

Waxeller megjegyzi, hogy a statisztika ellen uralkodó előítéletek leküzdése céljából legjobb lesz, ha a statisztikusok az eredmények közzétételükre kifejezetten ráutalnak a kétesebb értékű adatokra, és megmaradnak hűzak okaira. Az így bemutatott adatok több bizalmat fognak kelteni.

Bertillon előadja az agykoruak finnországi fővételeinek eredményeit.

Kjaer Anders a reprezentatív (topologiai) felvételi módszer előnyeit fejtegette, amely szerint egyes tipikus kerületek eredményeit nagyobb területű egységekre alkalmazzák.

Igen beható vita után az össülés kimondta, hogy a *Kjaer*-féle módszer kellő óvatosság mellett alkalmazható ott, ahol más módszerrel nem lehet célt érni.

Levasseur a maga és *Bodio* részéről bemutatja legújabb tanulmányát, mely sorban ismerteti az európai államokra vonatkozó főbb adatokat. Az össze-oglaló táblázat szerint Európának 1900-ban 10,032,416 négyzetkilométeren 395,135,733 lakosa volt, mintegy tíz millió több mint amennyit az eddigi becslések mutatnak. Ez a táblázat feltünteti az 1800-ról 1890-ra, 1860-ra vonatkozó becsléseket is.

Tekintettel az idő előrehaladott voltára, e füzet ismertetését a csütörtöki összes ülésre halasztották.

(Fogadás az udvarnál.)

A budavári királyi palota régi szertartástermei ma este új fényben ragyogtak. A király vendégeül látta a nemzetközi statisztikai kongresszus tagjait, akik a koronázás dalaik alakjainak sorlala közt az új márványlépcsőn haladtak le a pompás terembe. A külföldi vendégek fényes rendezése tanubizonyosságot tett a mellett, hogy az előkelő tudományos társaság tagjai mekkora társadalmi megbecsülésben részesülnek. Mind ök, mind a magyar vendégek frakkba jelentek meg; csak elvétve láttunk állami egyenruhát vagy egy díszmagyart.

A hazai kitünőségek közül ott voltak: *Székely Kálmán* miniszterelnök, báró *Fejérváry Géza*, *Lukács László*, *Darányi Ignác*, *Wlassics Gyula*, *Pócs Sándor* miniszterek, gróf *Szapary Gyula* i. tábornokmester, *Rakovszky István*, az állami számvevőségek elnöke, *Klobucsar* altábornagy honvédségi adátnus és *Rohonczy* altábornagy városparancsnok *Gromon Dezső* államtitkár, gróf *Kelegyész István*, *Márkus József* i. polgármester, *Halmos János* polgármester, *Rózsavölgyi Gyula* alpolgármester, dr. *Kautz Gyula*, *Mattekovics Sándor*, *Fraknói Vilmos* püspök *Rudnay Béla* i. kapitány. *Below-Schlattan* német, *Riffault* francia i. konzulok, *Margherescu* román alkonzul, *Kuncz Jenő* spanyol konzul, *Vargha Gyula*, *Szalay Imre*, *Szalay Péter*, *Chyzer Kornél* miniszteri tanácsosok, *Ludwig Gyula* i. rendi tag, a m. kir. i. lamvasutak elnökgazdátja, *párdányi lovag Brám Miksa*, a cs. kir. szab. déli vasút h. vezérigazgatója *Vescey Tamás* tudományegyetemi, *Ilosvay Lajos* műegyetemi és *Hutyra Ferenc* átlatorvosi akadémiai rektorok dr. *Concha Győző* jogkari dékan, *Földes Béla* *Ráth Zoltán*, *Csarada János*, *Mandello Gyula* egyetemi tanárok, *Gonda Béla*, *Vértessy Kálmán*, *Rickl Gyula* *Hegyeshalmi Lajos*, *Hazay István*, *Halász Sándor*, *Hennyey Vilmos*, *Vizaknai Antal* osztálytanácsosok *Lers Vilmos*, *Kovács Aladár*, *Hollán Sándor*, dr. *Kulmány Jenő* min. titkárok, *Körössi József*, *Mezei Oszkár* a nemzetközi statisztikai intézet tagjai, *Kanter*

apátplébános, dr. *Fellner Frigyes*, *Domony Móric*, *Szalay István*, dr. *Szechtovszky Tibor* stb.

A vendégeket akik már hét óra után gyülekeztek a nagy szertartásteremben. gróf *Apponyi Lajos* magyarországi udvarnagy fogadta, kinek *Loebenstein* lovag udvari tanácsos, szertartási igazgató és dr. *Maszk* udvari titkár segítettek. Az első közt jelent meg *Hegedűs Sándor* kereskedelemügyi miniszter, aki a külföldi vendégeket bemutatta az udvarnagynak.

A lényesen kivilágított teremben csakhamar élénk társalgás indult meg. Nyolc óra után gróf *Apponyi Lajos* udvarnagy jelentést tett *József Ágost* főhercegnek, aki a király képviselőjében a kongresszus vendégeket fogadására a fővárosba érkezett. A főherceget, aki dragonyos-századosi egyenruhát viselt, tiszteletteljes néma főhajtással üdvözölte a vendégsereg *Hegedűs Sándor* kereskedelemügyi miniszter bemutatja a főhercegnek az önököség tagjait, majd a nemzetközi statisztikai intézet külföldi tagjait, nemkülönben a külföldi államok képviselőit, végül a kongresszus magyar résztvevőit. Közben frissítőket szolgáltak fel, amelyek között sem a demokráta sör, sem az arisztokrata pezsgő nem hiányzott.

A főherceg, aki viruló színben volt, a vendégekkel másfél óránál hosszabb ideig igen szívélyesen és behatóan társalgott, hol francián, hol németül, hol olaszul, hol angolul.

A hivatalos bemutatások után a főherceg hosszabb beszélgetést *Székely Kálmán* miniszterelnökkel, majd a kabinet többi tagjaival, *Szapary Gyula* gróffal és másokkal élénken társalgott.

Tíz óra felé a főherceg visszavonult és mesokára a társaság egy kellemes este emlékével gazdagabban oszladozni kezdett.

Az eltűnt ötvennyolcezer korona.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, október 1.

A városi villamos vasut pénztárnoka *Hoffer Adolf*, mint már megirtuk, tegnap a *Ferenc József*-térre rosszul lett, ugyannyira, hogy a mentők szállították Budán lévő lakására. E közben a kabátja zsebéből titokzatos módon eltűnt a pénztárcaja, amelyben ötvennyolcezer korona volt. A rendőrség megindította a rejtélyes ügyben a vizsgálatot és *Bérczy* kapitánynak sikerült megtalálnia a fonalat, amely elvezet az ügy megoldásához. Kétségtelen most már, hogy a tekintélyes összeg eltűntetésében maga *Hoffer* a bűnös, s hogy másokkal összejátszva könnyű szerrel akarta a szép summát elcsikasztani. *Hoffer* a rendőrség ma letartóztatta s a vizsgálat nyomában van a büntársaknak is, akik vidékre menekültek a rendőrség elől.

A vizsgálatnál megbízott *Bérczy* kapitány tegnap este kiballgatta az eset tanuját, *Kolumbán Miklós*-né, szék. *Bartos Rózát*, az illemhely felügyelőnőjét, aki a *Dalnok-utca* 27. számú házban lakik. Az asszony elmondta, hogy *Hoffer* délelőtt tíz óra tájban lett rosszul az illemhelyen. Ő hozzá nyitott be ezekkel a szavakkal:

— Asszonyom, rosszul vagyok, hívja a mentőket.

Kolumbán azonnal ápolás alá vette *Hoffer*-t, aki a fejét és szívért fájlalta. Többször felkiáltott:

— Jaj, mindjárt meghalok.

E közben két uri ember is sietett *Hoffer* segítségére. Mindkettő középmagas, 28-30 év körüli férfi volt. Az asszony erre a két uriemberre bízta a beteget, ő pedig a mentőkért telefonált. *Hoffer* időközben rosszabbul lett, mire két ápolója felgömbölyt a ruháját és hideg vízzel dörzsölte a szíve táján. *Hoffer* mellett a földön hevert egy fekete faládka. Ebben azonban nem volt a pénz. Ez a ládka meg is van. *Hoffer* a pénzt ruhája belső zsebében, egy tárcában tartotta. Ez a tárcá tünnt el a zsebéből.

A rendőrség előtt mindjárt gyanusnak tünt fel az egész dolog s ezért a vizsgálat abban az irányban indult meg, hogy *Hoffer* összejátszott valakivel, vagy esetleg többekkel s az egész rosszulletett szimulálta. A rendőrségnek ez a föltevése, mint a következmények mutatják, nem is volt alap nélkül való. *Hoffer* ezért nem hagyta magára, hanem a lakásában is detektívek őrizték s a házra is vigyáztak a titkos rendőrök, hogy *Hoffer* gyanus emberekkel ne érintkezhessek.

Még tegnap kiderült, hogy *Hoffer* ezuttal szabálytalanul járt el a pénz felvételénél. A városi villamos-társaság megbízásából ugyanis minden hónap utolsó napján ő maga ment el az alkalmazottak fizetésére szükséges pénzért az angol-osztrák bankba, a *Fürdő-utca* 6-ik szám alá. Eddig mindig telefonon értesítette a bankot, hogy elindult a pénzért, ezt a telefonozást azonban ezuttal elmulasztotta. Gyanus volt

mindárt az is, hogy míg eddig mindig egy szolgálattal, kocsin ment a bankba, ezáltal felajánlott kocsi is visszatartotta és szolgáló nélkül, egészen egyedül ment el a pénzért.

Mielőtt eltávozt a hivatalából, nyolcezer koronát adott neki, hogy ezt az összeget a Dorottya- és Wurm-utcai sarkán levő postán adja fel. Ezt is elmulasztotta. Hoffer mégis kocsin érkezett az angol-osztrák bankhoz. Itt azt mondta neki, hogy nem tudna aprópénzt adni, csak 25 darab esrest, a bank pénztárnoka azonban felajánlotta, hogy ha vár egy negyed órát, aprópénzt is kaphat.

— Köszönöm — szól Hoffer — majd elmegyek magam az osztrák-magyar bankba, ugyis dolgom van ott és felváltom a pénzt.

Ezzel távozt az angol-osztrák bankból s a bank előtt várakozó kocsiját az osztrák-magyar bank elé küldte a Dorottya-utca, hogy ott várja meg őt, amíg egyéb dolgait elvégezve odaérkezik. A kocsi ott is várt egészen délig, de hiába.

Hogy ezután hol járt Hoffer, senki sem tudja, körülbelül fél óra múlva érkezett a Ferenc József-terre, ahol a kis házikó előtt állítólag rosszul lett. Az is gyanus, hogy Hoffernek a pénzt a magával vitt kezébe kellett volna helyeznie, de ezáltal nem tette meg, hanem a pénzt a tárcájába rakta bele. Az üres kezét tudvalevőleg ott találták meg mellette.

Mikor a mentők Hoffert hazavitték, még déli előtt megvizsgálta dr. Sipőcz orvos, aki agyvérzést konstatacióra. Délután dr. Klár Manó vizsgálta meg s ő is konstatacióra a bajt. Ez azonban semmit sem bizonyított, azt mondták, hogy ezt a bajt mestersegesen is előidézhette magán.

Igy állottak a dolgok, amikor a detektívek ma reggel Hoffert kocsin bevitték a főkapitányságra, ahol Bérczy kapitány megkezdte kihallgatását és délután három óra után letartóztatta, mert uzzon sok gyanuok merült fel elene. A rendőrség ugyanis azt hiszi, hogy az egész rosszullet komédia volt s különösen az a két fiatalember tűnt fel gyanusnak a vizsgálatot vezető kapitány előtt, akik oly lázas gyorsasággal szettek segítségére a hirtelen rosszul lett embernek. Ezért azt hiszik, hogy Hoffer csak szimulálta a rosszulletet s az a két fiatalember összejátszott vele. De keres a rendőrség még egy Gránblatt nevű fiatalembert is, aki a mentőkocsin hazakísérte a rosszul lett pénztárnokot. A rendőrség a kihallgatott tanúk vallomása alapján azt hiszi, hogy Hoffer a bűnös és az a két fiatalember, akik ott élesztgették, régi ismerősei és előzetes megbeszélés alapján kerütek a „rosszullet” pillanatában melléje, hogy aztán segítség legyenek a pénz eltüntetésében. Ezt a két fiatalembert kereste a rendőrség ma s megtudta, hogy mind a kető elutazott ma a fővárosból egy alüdi városba.

A vizsgálat még folyik az ügyben s a rendőrség biztosra veszi, hogy holnap reggel a bűntársakkal együtt a pénz is megkerül.

SZÍNHÁZ. ZENE.

**** Az Operaházban** holnap, szerdán a Nemzetközi Statistikai Intézet kongresszusa tiszteletére (bérietszünetben) *Lohengrin* kerül színpadra a címszerző *Burriannal*. A többi szerepeket *Vasquezne, Diósné, Ney Dávid Beck, Mihályi, Dalnoki, Kiss B., Kornai* és *Ney B.* játsszák.

**** A Népszínház** ingyen-előadása. Pénteken, a király nevenapján délután tartják meg a Népszínházban a szokásos ingyen-előadást, melynek összes jegyeit az igazgatóság szétosztás végett elküldötte az előjáróságokhoz és iparos- és munkás-egyesületekhez, valamint a honvédséghez is, ahol *Varga Mór* százados osztja szét a jegyeket. Az előadás a rendes délutáni előadásoknál korábban, 2 órakor kezdődik.

**** Pálmay Ilka a Vígsházban.** *Pálmay Ilka* értesítette a *Vígsház* igazgatóságát, hogy október 4-én, pénteken Budapesten lesz s lehetőleg még aznap részt vesz a *Pillangókisasszony* (Madame Butterfly) próbáján, melynek címszerepét tudvalevőleg a diva fogja kreálni. A darabban a múlt hét óta folynak a próbák és ha *Pálmay Ilka* jelen lesz, naponként kétszer próbálják végig, úgy hogy a bemutatót e héten közönség táján meg lehet tartani. A *Pillangókisasszony* szereposztása a következők lesz:

Pinckerton hadnagy — *Bihari*; Kitty — *Szerémi G.*; Sharpless — *Balassa*; Yamadori — *Szerémi*; Makado — *Rónaszéki*; Pillangókisasszony — *Pálmay Ilka*; Suzuki, a csobdó — *R. Rostagni Irén*.

**** A Népszínház premierje.** A *Népszínházban* pénteken bemutatóra kerül *Katalin* című operettből már a főpróbák olynak a Népszínház színpadán teljes világitási effektusokkal és a darabban közreműködő egész személyzet részvételével. A műhelyekben ezalatt elkészültek a sokmudi korhű jelmezek, melyek közül nevezetesen a női díszreplők, *Hegyi Arankáé* (II. Katalin), *Küry Kláré* (Germain hadnagy)

és *Bojár Teruskáé* (Anica) a legkiválóbb. A *Katalin* bemutató-előadása, jölehet ugyanaznap délután is lesz előadás, nem 1/28-kor, hanem 7 órakor kezdődik. *Rudnay* főkapitány, tekintettel arra, hogy a délutáni ingyenes előadás a rendesnél félórával korábban kezdődik s így 5 óra előtt véget ér, a hazai szerzőkre való tekintettel szívesen beleegyezett s megengedte, hogy a premiere 7 órakor kezdődjék, ami elejét veszi annak, hogy az előadás tulokká tarson.

**** Magyar énekesnő sikere Bécsben.** A bécsi *An der Wien*-színházban nagy sikere volt tegnap *Ney Leona* kisasszonynak, a *M. kir. Opera* kitünő művésze, *Ney Dávid* leányának. A kisasszony a *Denevér* Rosalindáját énekelte s a kritika egyhangúlag a legnagyobb dicsőrelettel szól egy fiatal énekművészről hangjáról, mint énektudásáról. Második felvonásbeli magyar nő-tája egyenesen iretikus hatást tett.

**** A Telefon** *Hirmondó* Wagner *Richard Lohengrin* című operáját, melyet az *Opera* igazgatósága a nemzetközi statisztikai kongresszus tagjai tiszteletére soron kívül adott elő, ma közzétette előfizetőinek. — Tekintettel azon fokozott érdeklődésre, melylyel a közönség a képviselőválasztások iránt viselkedik: az egyes választások végén, illetőleg nyolc, kilenc és tíz órakor a beérkező választási eredmények fognak felolvastatni. — *Opera* után egészen újjei tizenkét óráig az egész nap folyamán beérkezett választási eredmények, a nevezetesebb bel- és külföldi hírek fognak a közönség tudomására hozatni.

A szerencsecsillag.

— A Magyar Színház bemutatója. —

Budapest, október 1.

A *Magyar Színházban* a mai estével új regime kezdődik. A színházat megalapító *Magyar Színház Részvénytársaság* soktagú igazgatósága helyébe, mint bérleti-igazgató, *Leszkay András* lépett, akit úgy ismerünk, mint aki egyike a vidéki színházigazgatói kar legszimpatikusabb, legintelligensebb és legrátermettebb tagjainak, akinek megvannak a kvalitásai, amelyek egy budapesti operett-színház vezetéséhez mulhatatlanul szükségesek.

Színházi ember tetőtől-talpig s mint igazgató agilis, találékony és erőskezi.

Mind ezekre a tulajdonságaira szükség is lesz a legnagyobb mértékben, mert a feladat, amelyet magára vett s amely teljes erkölcsi és anyagi súlyával nehezedik rá, nem könnyű.

Sőt ellenkezőleg! Egy — színházi Augias-istállót kell kitakarítani!

Korábbi regimek nagy bűnei nehezdednek erre a színházra. Regimek, amelyek válságról válságra bukdásoltak s amelyek nemcsak hogy megteremtteni nem tudták a budapesti színművészetnek szánt és a legfiatalabb hajlékát, de sőt aláásták léteit s amelyek a helyett, hogy meg tudták volna számára teremteni egy biztos, nagy törszükségletet, egyenesen ellenszenvessé tették a közönség előtt.

Nem vállalkozunk ez apróbb-nagyobb bűnök felsorolására, olyan hosszú a listám, de két főbűnt, amely szerintünk akadály volt és a jövőben is akadály lesz a *Magyar Színház* telvirágzásának, őszinte nyíltsággal megmondjuk. Ezen a színpadon a *demi-monde-szellem*et proklamálták, mint a legbiztosabb színház-entartó elemet, az előadásokban pedig a legnagyobb *izléstelenség* és *művésziatlenség* ürte gyakran legnagyobb orgádit, mint a sikernek legbiztosabb eszköze.

Ez a két rákötene beleette magát a színpad deszkáiba, elterjedt a levegőjében s kicsapott a nézőterre; — ismétéljük nem könnyű feladata lesz az új regimének purifikálni ezt a színházat. Óhajva-óhajítuk, hogy *Leszkay András*ban megjelent legyen az a színházi Herkules aki ezt a munkát elvégzi. Rátermettenek elég rátermett ember hozzá.

Bizonyosak vagyunk felőle, hogy vissza fogja adni ezt a színpadot rendeltetésének s az ő regiméje alatt nem fognak angol operettekben magyar nőkat énekelni s a tetejébe *sóletet*, meg *ricset* emlegetni, akár-hogy is röhhögjön az ilyesmikre a karzat. Nem kívánjuk, hogy egy éjszaka alatt végrehajtsa a csodát; időt kell engedni még a leghivatottabbnak a nehéz feladatára, de remélve-reméljük, hogy az új igazgató jól fogja végezni munkáját, meg fogja honosítani színpadát a kedvesen pajkos, bájosan művészi operett-szellemet, amely mindig és mindenütt hódított a színpadon, a közönség meg fogja szeretni a *Magyar Színházat* és az új regimének fel fog tenni a — szerencsecsillag!

Az új regime ma esti első ujdonságában, névszerint legalább, már meg is jelent: A *szerencsecsillag*. Szerző angolok és annyian írták, hogy bájos felsorolni valamennyiüknek a nevét. Nincs is rá semmi különös ok. Inkább ennek az operett-szövegnek a múltjából érdekes elmondani rövidesen egyetmást. Eredetileg francia ez a szöveg. Címe: *L'Étoile* (A csillag) volt és sok-sok évvel ezelőtt, csúndesen elszenderedett zenésztől együtt a *Népszínházban*, *Eva* igazgatása alatt. De ugyancsak ő volt, aki a szöveg ked-

ves meséjében felismerte a benne rajtözködő hatást s mikor egy napon egy kiváló tehetségű magyar operett-szerző, *Hegyi Béla* hozzá fordult, hogy adjon neki egy operett-szöveget, amelyet megzenésíthessen, *Eva* kiszedte a színházi könyvtárból *A csillag* poros sugópéldányát. És *Hegyi Béla*, társszerzőségben *Bátor Szidorról*, megírták az *Uff királyt*. Felejtethetien ez az operett még ma is azok előtt, akik látták a kis *Lazuli* szerepében *Pálmay* Ilkával és *Németh Józseffel*, aki klasszikusan-komikus volt *Uff király* szerepében.

A táncoperett hazájában, Angolországban, is rávetette a szerző *L'Étoile* szövegkönyvére egy kiváló zeneszerző. *Iván Caryll*, s így történt, hogy ma este újra találkoztunk a kis *Lazulival*, a kiből a ködös Britániában hadapród lett 6 brit felső 14-ik lovazeredében és a Lord *Teddy* névre hallgat. A történeti különben ugyanaz maradt: betéved egy exotikus király országába, ahol a király éppen nyárásra akarja huzatni, mikor a csillagjós kiolvassa a csillagokból, hogy a kis hadapród életéhez oda van kötve az exotikus felső élete s ha az meghal, huszonnégy órn múlva a királynak is utána kell halnia. Erre elkezdik aztán becézgetni a kis hadapródot s végül még *Laula* hercegnőt is oda adják neki, akit a király akart feleségül venni.

Nem kevesebb, mint négy angol librettista gyurta át az *Uff királyban* oly bájos-poétikusan feldolgozott mesét — angol táncoperetté. S most, hogy a közönség nyakig benne van az angol operett örüléteiben, épen nem valószínű, hogy *A szerencsecsillag* is megéri a maga jubileumait, mint ahogy tisztes elődei *A gésától* a *Czirkuszleltig* mind megérték. Miért is ne érné meg, van olyan értelmetlen és ostoba, mint sok más angol operett, ami pedig a muzsikáját illeti, *Jvan Caryll* melódiáit nemcsak meg lehet hallgatni, de az ember kiviszi magával az utcára is és ott tovább ütyörésgel.

Az előadásról nem óhajunk hosszasan foglalkozni. Amolyan átmeneti előadásnak tekintjük a régi regiméből az új regimébe. Bahadur királyt *Sziklai*, *Milint* csillagjóst *Boross* mókázta el. *Teddy* hadapródot *Leófsky* Gizella játszotta és itt meg kell egy kicsikét állapotnunk. Ez az ifjú énekesnő attól a pillanattól fogva, hogy betette lábát a *Magyar Színházba*, az igazi operett-művészetet képviselte ezen a színpadon. Ennekben és jätékben egyaránt nagy kvalitású művész, akinek skálája a legpajkosabb szubrettségtől a mély drámaiságig minden tönust úgy átog, mint rajta kívül ma senki az egy *Küry Klára* kivételével. A *Magyar Színház* vezető köreiben nem igen engedték eddig előre törtüni: az új regime feladata, hogy kinőveszse belőle a maga operett-startját. Mai estéje is legszebb sikerei közé sorakozik. Az első felvonásban, ahol a szerep anyagot ad a kezére, frenetikus hatással játszott és énekel; a másodikban, ahol szerepe beolvas az ensemble-ba, messze kimagaslott e fölé, a harmadikban pedig — egészen eltűnt. Olyan ez a kis hadapród, mint egy bájos szobrocska, amelyet a térdeimél ketté törtek: a harmadik felvonásra nem maradt, vagy pedig nem hagytak a szerepéből semmit. Sikere azért teljes volt s ismert ezüstös hangjával zajos tapsokat és virágokat aratott.

A mai estén egy fiatal kezdő-tehetség is bemutatkozott: *Bolgár Nelly* (*Laula*). Tudunkkal először volt ma színpadon s aki ért hozzá, hogy mi a színpad és ezt a kedves és bájos ifju teremtett olyan bizottsággal és elfogultsága dacára is olyan elevenséggel mozogni látta, az előtt kétségtelen, hogy ennek a fiatal leánynak szép jövője van a színpadon. Fogadmatosa meleg és rokonszenves volt s egy-két énekművet meg is ismételtették. Friss és údo talentum *Tomcsányi Rusi* (*Aloe*), aki szintén új tag a színház ensemblejében s akit szívesen néz és hallgat az ember. Nagyon ügyes volt *Palásty* Tápóka szerepében. *Sziklayné*, *Mátray* és *Delly* (szintén új tag) töltötték be a többi szerepet.

A kiállítás tarka színpompája — csupa élénk, rikító szín — elütött a megszokott sabilótól. Szépek voltak a díszetek is. Az operettet *Latskó* Andor, *Merei* Adol és *Makai* Emil fordították. *Latskó* Andor munkája a szövegkönyv prózai része, aki bizonyára nem vállal felelősséget az előadásba belerögtözött — szellemeségekért; *Merei* pompás operett-versei már ismeretesek, a szegény *Makai* Emil posthumus, pattogó operett-rimeit pedig mélyen éreztették velünk, hogy mennyit vesztett ebben a korán elhunyt poétában az operett-színpad is.

A zenekart a színház új karmestere, *Békessy* Ferenc vezette, aki nagy tudású és biztos kezű dirigensnek mutatta magát.

R ó m a.

— Az Uránia Színház bemutató előadása. —

Budapest, október 1.

Mio caro signore Zamboni!

Őn, öreg maestro, az Uránia Színház leküldte az örök városba egy fotográfáló masinával, hogy hozzon onnan új képeket, mert a sok meglévő kép között nehéz volna a válogatás. Lement hát a házájába és művészlelke végtelensége a képeknek olyan sorozatát, amelyekből nemcsak az tűnik ki, hogy vérbéli olasz, hanem hogy művészember is. Őn 180 képet hozott magával, amelyeket ideháza az Uránia műtermében ki is festett, hogy visszavarázsolja a képekre a természet színes szépségeit, amit a masina lencséje csak barna fehér, meg sötét foltokban tudott magába fogadni. Olasz levegőt lehel a hegyekre, az utcákra, a régi romokra, azt az olasz levegőt amely elbódítja pazar színeivel az idegent és amelyet érezni igazán csak az olasz érez. Gyönyörűséggel sétáltunk önnel, caro Zamboni a Forumon, ahol az ön ördögös kis fotográfáló gépe elsírta nekünk a mult dicső nagyságát, a lényt, a ragyogást, amiből csak sok kődarab, néhány szépen faragott oszlop maradt. Elvitt bennünket a csodás hangulatu templomokba, a Péter-templom kupolájára, ahonnan szédületes pompával tárja föl ez a hatalmas nagy város a szépségeit a lelkünknek. Szívesen végig néztük a muzeumok remekait: a Pietát, Junót, a nagy, vérszomjas császárokat. Kedves volt szemünknek a sok utcai alak: a varga, a cipőtisztító, a római rikkanca, a Campagna néhány típusa, a koldus, az utcai levélíró, a közbűri... És beültünk önnel az oszteriákba egy pohár vaipoliceo mellé, benézünk a nagy urak palotáiba, még a kolostorokba is, hogy láthassuk azt a helyet, ahol a *Gerosalemme Liberata* alkotta Torquato Tasso... Megelevenítette előttünk mozgólényképekké a Corso Vittorio Emanuele zürös-zajos életét, a Piazza del Campo dei fiori változatos mozgalmasságát és végül eljáratva néhány utcai suhanékát és kedvesen rongyos ruhájú lányait a saltarello...

Őn, öreg maestro, úgy tett Róma utcáin, mintha minden óél nélkül baranganá. Ott, ahol aztán meglepte valami hangulat, — ah, talán emlék is! — rákényszerítette a kis lencsét, hogy egy üvegrezetre komprimálja azt a sok szépséges, melankolikus, vidám, színes hangulatot. Ez sikerült önnel, caro Zamboni és irigylem azért az érzésekért, amik a lelkében fakadhattak. De sajnos, maestro, önnel a magyar nyelv idegen föld maradt. Tehát nem ön írta meg az Uránia új darabjának a szövegét, hanem *Imei Ferenc*. Ő is járt Rómában, irt is Római Leveleket, de, istenem, olyan régen volt mindez... Ma már erről a városról, amelynek nemcsak a híre, hanem a szépsége is örök marad, nem lehet Baedeker irt. Azt már régen megtette a vörös vászonba kötött angol. Az ön finom, hangulatos, kedves képeiből úgy-e nem *látéleti jegyzőkönyv* kell. Az ön nagy olaszbarát igazgatójának a fésűje nagyon is gyöngéden simogatta derék nyugalmazott pedagógus barátjának a kéziratát. De ez a fésűletés is elmaradhatott volna, ha valami modern íróembernek adják oda az ön pompás képeit, hogy írjon szöveget melléjük. És akkor talán szívesebben is barangoltunk volna önnel. No meg nagyobb élvezete lett volna az ön képeiben annak a sok szépséges hölgynek, aki ott volt ma a bemutatón, hogy elmerengjen az örök városnak a képén, amelybe — honny soit — minden ut elvezet... De caro Zamboni, önnel ez mindegy: ön nem tud magyarul, tehát nem érti, mi az a látéleti jegyzőkönyv. És azért mégis csak a képéért irigylem önt inkább...

s. t.

SPORT.

Őszi luxustólvásár. Ma este ért véget a Tattersall telepén rendezett őszi luxustólvásár, amely, dacára a vevők csekély számának, elég sikerültnek mondható. A beérkezett 818 ló közül 94 ló kelt el, vagyis a felhajtott anyagnak mintegy 30%-a; az átlagár a 900 koronát meghaladta. A lovak 1/3-ad része külföldre kelt el. Holnap délelőtti 10 órakor megkezdődik az állami némesítézetek lovainak árverése, mely valószínűleg még holnapután is tart. Az anyag bemutatása ma délelőtti történeti meg előkelő nagy közönség jelenlétében s a nyers ménesbeli csikók előhajtása szép látványt nyújtott a lökvedelőknél. Az állami lovak eladásának befejeztével ismét a magánménesek angol telivér loányga vonni be a Tattersall istállóba, és ezeknek, de csak az éves csikóknak és anyakacáknak árverése a hé 7-én délután 2 órakor lesz. A ménlévásár 13—15-ig tart.

Őszi lóversenyek. Váránul ma közönség előtt folyt le a mai versenynap. Úgy látszik, a sportmanek nagyobb része a választásokra típel, odakint

leginkább csak az egészen és félig professzionátus elemek sűrűtek a totalizátorok körül. Érdekeségben azért nem volt hiányosság, mert minden futamban volt ló bőven, s klasszikus is fölülemelkedett a közepesen. Különösen szép volt a Kétévesek államdíja; Vig nagyon érdekes verseny után verte itt a tegnapi előtti győztes *Macdonald*-ot melyet Tatal minden csalafintasága mellett sem tudott elsőnek betolni. Kivülről szabad volt ugyan az útja de azért lovával a barrier mellett akart előre törni, hogy ezzel meglepje Vig lovasát. A külső pályára ügyelő *Bullford*-ot. A csel azonban hajótörést szenvedett Vig klasszisán s Tatal csak annyit ért el vele, hogy kissé keresztvezen Limonádét, a második helyre jutott *Macdonald*-dal. A nap főszáma, a 10.000 koronás ősi handikap egyenesen szenzációs finish-sel végződött. A távoszlopnál még teljesen együtt volt 6—8 ló, s innen kezdve irtózatossá finisht vivot *Retour, Patron, Akárhogy, Ronny és Sellő*. Ez az utóbbi végül letörve esett vissza s *Retour* gyönyörű lovaglás után fejhszszal verte *Patron*-t.

A mai nap különben egészen csöndes volt; zajosab turfemesények híjján választási tipelgetésekkel tele, melyek során egy érdekes double event-fogadás híre kelt szárnyra. Egy szenvedélyes nagy fogadó Horner bookmakernél megfogadta: Szemere Miklóst győzelemre és lovát Mágnes helyre a St.-Legerben. Mágnes már beérkezett helyre, míg a jeles sportsman holnap „fut” Tasnádon. Ha jól „fut”, ami több, mint bizonyos, Hornernek 1500 forintjába kerül, mert a double eventet 3:1-gyel adta.

A mai eredményekkel itt számolunk:

I. Eladók handikapja. Díj 2000 korona. Távoltság 1000 méter. *Mauthner V. Esparsettoje* (Southey) első, *Cava canti* (Tatal) második, *Sa anella* (Gilchrist) harmadik. Azután: *Glory, Hardy, Ne engedj, Féltorony, Sárny* volt a neve. Népszava. *Oppositio*. Totalizátor: 10: 19. Helyretogadások: I. 50: 60. II. 50: 78. III. 50: 74.

II. Kétévesek handikapja. Díj 3000 korona. Távoltság 1000 méter. Herceg M. *Békése* (Prudames) első, *Marodeur* (Bullford S.) második, *Muslicza* (Ross) harmadik, azután *Parsley*. Csókos asszony. *Propaganda, Quitt, Babér, Paillard, Hajnalka, Különcz II., Dum-dum és Roulade*. Totalizátor: 10: 225. Helyretogadások: I. 50: 218, II. 50: 222, III. 50: 82.

III. Kétévesek államdíja. Díj 7000 korona. Távoltság 1000 méter. Mr. *Lincoln Vigje* (Bullford S.) első, *Macdonald* (Tatal) második, *Limonádé* (Ross) harmadik, aztán *Pumus, Sardou és Vezér*. Totalizátor: 10: 35. Helyretogadások: I. 50: 92 és II. 50: 82.

IV. Őszi-handikap. Távoltság 1600 méter. Díj 10000 korona az elsőnek, 1500 korona a másodiknak. *Dreher Antal Retourja* (Cleminson) első, *Patron* (Adams) második, *Ronny* (Prudames) harmadik, azután *Diadal, Davensberg, Ordensritter II., Dundi, Akárhogy, Mary Diamond, Gondi Medicus, Sellő*. Totalizátor: 10: 65. Helyretogadások: I. 50: 122. II. 50: 120. III. 50: 130.

V. Weiter-handikap. Díj 3000 korona. távoltság 1400 méter. *Báró Uchritz Zs. Fex*, e (Tatal) első, *Son sourire* (Adams) második, *Gallat* (Gray) harmadik. Azután: *Andrée, Praterstern, Marchioness, l'insiste, Kemény legény, Maida, Manila*. Totalizátor: 10: 22. Helyretogadások: I. 50: 72. II. 50: 98, III. 50: 112.

VI. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Távoltság 3200 méter. Gr. *Pejacsevich J. Hastmann* (Bonta) első, *Sötét* (Mándi) második, *Jagello* (Imre) harmadik, azután *Mr. John. Gazd'uram, Cordial*. Totalizátor: 10: 58. Helyretogadások: I. 50: 152. II. 50: 202.

Nyiltér.

Köszönetnyilvánítás.

Családunk szeretett fejének gyászos elhunytja a tarsadalom minden rétegéből a baráti részvétnek valóban megható megnyilatkozásait váltotta ki.

Szivünk halásan fogadta a meleg és őszinte rokonszeres é kifejezését, mint tenné: ételetnek annak a tisztelőnek, mely szeretett atyánkat életében környezte s halálában is sirjáig elkísérte.

Szeretettel és mély illetődöttséggel mondunk halát családunk rokonainak és barátainak szíves részvétükért.

Néhai budai Goldberger Károly családja.

(Az e rovat alatt közöltöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Kormos Adolf ügye** Abban a bűnpörben, amelyben **Kormos Adolf** nyugalmazott kuriai bíró ellen megvesztegetés büntette és **Szelle József** aradi ügyvéd felesége ellen megvesztegetés vétségé miatt folyik a bűnvizsgálat, dr. **Poscariu** vizsgálóbíró már befejezte a kihallgatásokat. Az összes ügyiratok, a kihallgatá-

sokról felvett jegyzőkönyvekkel együtt a vizsgálóbíró-tól az ügyészhez kerültek. Az ügyészesség jog most dönteni afelett, vajjon elégséges adatot talált-e arra, hogy vádat konstruáljon, vagy pedig újabb kihallgatásokat rendeljen el.

TAVIRATOK.

Bécs, október 1. A Reichsrathot október 17-ére hívták össze.

Géna, október 1. *Csun* herceg ma reggel ideérkezett és a Bayern hajóra szállt, amely nemsokára elhagyta a kikötőt.

Madrid, október 1. *Bejárban* gyári munkások helyi természeti viilongásokból kifolyólag felgyújtottak néhány házat. A csendőrség helyreállította a rendet. *Bejárba* egy század lovasagot küldtek ki.

Bombay, október 1. A *Pomone* és *Highflyer* angol cirkáló-hajók ideérkeztek. *Mabaruk* sejk számára néhány nagy ágyut küldtek Koveitbe. Szeptember 23-án *Követ* városán kívül *Mabaruk* csapatai és *Nejd* emir csapatai között harcok voltak. A veszteség mindkét részen csekély volt.

A német kormány gazdasági politikája.

Berlin, október 1. A reggeli lapok jelentése szerint *Moeller* kereskedelmi miniszter tegnap a kereskedelmi kongresszus alkalmával rendezett lakomán azt mondta, hogy a kormány nehéz helyzetben van. El kell ismernie, hogy hosszú határidőre szóló kereskedelmi szerződések szükségesek, de másrészt a mezőgazdaság nagyobb védelme politikai szükségesség. A kérdés csak az, hogy mennyire lehet menni. De találnak majd módot a kibékülésre.

A kínai bonyodalom.

Berlin, október 1. A Wolff-ügynökség jelentik Kantonból: A hszinguingi német misszió házát lázadók lerombolták. A hittérítők biztonságban vannak. A kantoni német konzul azonnal lépéseket tett, hogy a kínai hatóságok erőlesen intézkedjenek.

Lóvasuti sztrájk Párisban.

Páris, október 1. *Clermont-Ferrand*-ból jelentik, hogy *Lormel* csendőrezredest, amikor a sztrájkoló lóvasuti alkalmazottakat nyugalomra intette, néhány sztrájkoló bántalmazta. A rendőrségnek közbe kellett lépnie.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, október 1. A városi tanács mai ülésén elhatározták, hogy a kormányhoz intézendő petícióban a város kérni fogja az 1849. szeptember 21-én kelt császári rendeletnek akképpen való megváltoztatását, hogy Magyarországból a levágot srtések Alsó-Ausztriába csak földarabolatiannul, ki nem hasított vesével legyenek behozhatók és hogy a füstölt és pácolt sertéshús, amelynek behozataláról egy 1899-iki rendelet intézkedik, csak olyan időben lehessen importálni Magyarországból Bécsbe, amikor Magyarország teljesen mentes a rendőrsévtől.

Bécs, október 1. A *Rudolf-sorsjegyek* mai huzásán a 20000 koronás főnyereményt a 3344 sor 23 száma, a 4000 koronás második nyereményt a 109 sor, 26 sz. és a 2400 koronás harmadik nyereményt a 3782 sor. 16 sz. sorsjegy nyerte meg.

Borossó, október 1. A *Breslauer Zeitung* jelenti *Kattowitz*-ből: A *Steiner S.* fakerskedő cég megszűntette fizetéseit. Passzivái állítólag 1,400.000 márkára rugnak. Sok *kattowizi* cég érdekelve van.

New York, október 1. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Gyapot:* New Yorkban helyben 8 1/2 (8 1/2), okt.-re 7.70 (—). Januárra 7.71 (7.65). *New-Orleansban* helyben 7 1/2 (8.—). — *Petroleum:* Stand white New Yorkban 7.65 (7.65). Stand white Philadelphianban 7.60 (7.60). Refined in Cases 8.65 (8.65). Credit Balances at Oil City 1.30 (1.30). — *Zsir:* Western steam 10.35 (10.35). Rohe és Brothers 10.65 (10.65). — *Tengeri* irányzata gyenge. — Okt.-re 61.— (—). Decemebre 61 1/4 (61 1/4). — *Májusra* 62 1/4 (62 1/4). — *Buza* irányzata gyenge. — *Piros* ősi helyben 75.— (73 1/2). Októberre 27 1/2 (73 1/2). Decemebre 75 1/2 (75 1/2). márc.-ra — (—). — *Májusra* 78 1/2 (73.—). *Gabona* szállítási díja *Liverpoolba* — 7/8 (— 3/4). — *Káv:* fair Rio 7. sz. 5 1/2 (5 1/2). Okt.-re 5.— (—). Januárra 5.25 (5.25). — *Liszt:* Spring Wheat cseks 2.80 (2.80). — *Cukor:* 3 1/2 (3 1/2). — *On:* 24.25 (24.60). — *Réz:* 16 1/2 (16.42). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, október 1. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Buza* irányzata gyenge. Októberre 67 1/2 (68 1/2). Dec.-re 69 1/4 (70 1/4). *Tengeri* irányzata gyenge. — Októberre 54 1/2 (—). — *Zsir:* Októberre 9.90 (9.92). — Januárra 9.80 (9.87). — *Szaonna* short clear 9.55 (9.55). — *Sertéshús:* Októberre 15.52 (15.62). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Tünődés.

— Radó Antal fordítása. —

Ha majd álmatlan éjen
Láz győtri testem, elmém:
Ágyamnak vánsokához
Ki ül le mellém?

Ha karomat kinyujtom,
Már lesse a halált:
Egy gyöngéd kézzorítást
Velem ki vált?

Ha üveges szemekkel
Majd ott fekszem kihűlten:
Lecsukni szempillámat,
Ki lesz körültem?

Bucsumra ha a dómnak
Lélekharangja kong:
Egy esőndes Miatyánkot
Értem ki mond?

S ha merevült tagokkal
Lenn fekszem már a sírba:
Az egyszerű halomhoz
Ki lép majd sírva?

S ha újra jó a hajnal
S a nap majd fenn ragyog,
Kinek jut majd eszébe,
Hogy nem vagyok?

Gustavo Bequer.

— **A kis tündér.** Danzigban történt a következő érdekes eset: A városba nemrégiben egy nő költözött ki özvegynek adta ki magát. Csinos lakást rendezett be, hová lassankint bejáratos volt a város egész előkelősége, mert az özvegyasszony művelt és szép is volt. Az özvegy lassankint jó viszonyba került mindenkiel. Néha megesett aztán, hogy az özvegy, ha — állítólag — birtokai bérloje nem küldte el idejében a bérlet-összeget, bizalmasan kisebb kölcsönért fordult egyik-másik ismerőséhez. Természetesen mindenki szívesen állott rendelkezésére, annál is inkább, mert a kölcsönt pontosan fizette vissza. Egy nap az özvegyasszony örvendve újságolta, hogy leánya, kiről már többször tett említést, hazajön a nevelőintézetből. Néhány nap múlva csakugyan egy viruló, tizenhétéves leányt láttak az özvegynél. Természetesen ezután a férfiak még szívesebben keresték től az özvegy családjás összejöveteleit. De a kedves estélyek váratlanul véget értek: egy nap az özvegy is, a leánya is elutaztak — birtokukra. Az ismerősök csak várták, hogy visszajönnék, de mivel két hét múlva sem tértek vissza, a kis város kaszinójában kezdtek egyről-másról suttogni. Először az ottani gyógyszerész tette szövé a dolgot.

— Sajátságos, hogy oly sokáig elmaradnak. Tartok tőle, hogy talán nem is fogjuk őket viszontlátni. Pedig kétezer márkám banná a dolgot.

— Hogy-hogy? — kérdezték többen.

— A kis tündér a napokban felkeresett és könyveze mondta el, hogy a mamának a bérloje megszökött és ők most pénz nélkül maradtak, kért, hogy addig is, míg új bérloj találnak, adjak kétezer márkát kölcsön. Oly kedves, oly bájos volt a leánya, hogy nem tagadhattam meg kérését.

— A kis tündér nálam is volt, — szólt a polgármester. Tőlem 500 márkát kért.

— Tőlem ezer márkát! — kiáltá az orvos.

Es lassankint kiderült, hogy a kis tündér még másokhoz is ellátogatott és körülbelül 50.000 márkát szedett össze.

Persze a danzigi előkelőség kiábrándult a szép özvegyasszonyból és a kis tündérből, és a rendőrségnél jelentést tett. Ott azután kiderült, hogy az asszony, ki nem is özvegy, ismert szédelőg, a kis tündér pedig csak — bérelt leánya.

— **Megvarrott szív.** Dr. Watten sebészhez Lodzban egy 23 éves munkás került szurt sebbel. A seb tágított és a 4-ik borda porotát el kellett távolítani, mert a sziven 2 centiméter hosszú, erősen vérző seb tátongott. Az orvos kénytelen volt balkezének két ujjával a szivburokba behatolni, meglozni a szívet és addig tartotta azt, míg sikerült neki az első varratot elhelyezni a szívből felső részén. Az első szivvarrat tonalát huzva, sikerült az orvosnak a szívet szorosan felhuzni a burok nyílásáig. Mindaddig, míg a tonalát erősen huzták, a szívműködés gyéribb volt. Ez a körülmény lehetővé tette, hogy a szívből varrása be volt fejezhető. A varrás után a vérzés teljesen megszűnt és a szívműködés ismét rendes menetű lett. A szivburok sebtét is 3 varrattal varrták be. A beteg meggyógyult.

— **Az Elbe-Trave-csatorna.** Körülbelül egy éve, hogy Németországban az Elbe-Trave csatornát átadták a közforgalomnak, mint egy részét a tervezett óriási német Mitteland-Kanal hálózatnak. S ime már is megvan az a hatása, hogy Lübeck város kereskedelmi élete új, friss élénkségnek indult. Azóta a régi, de hanyatlásnak indult hanza-városban vállalat vállalat után alakul s egészen új nagyipar kezd gyökeret verni a nemrég megnyitott vizut mentén. A forgalom első feléve Lübeckben 100.000 tonna áru-rakodást vont maga után, amiből járul még több mint 200.000 tonna átmeneti áruforgalom a hajókon. Ezek alapján az érdekelt körökben mindinkább utat tör magának az a meggyőződés, hogy a forgalom kifejlődése nem csupán a Keleti-tengerre fog szorítkozni, hanem hogy a csatorna segítségével az Északi-tenger forgalma is oda fog terelődni. A közel jövő legfontosabb feladatául

tekintik, hogy ezt elősegítsék az által, hogy a hajózást a felső Elba kikötőhelyéig terjesztik és építik ki. Az Elbe-Trave-csatornán a hajózást a lübecki kereskedelmi kamara által igazgatott uszályvontató gőzhajózatok tartották fenn és pedig a legszebb eredményekkel. A járatoknak szigorúan betartott szabályszerűségét rövid idő alatt megbonosították és általános elismerést szereztek vele. Ha pedig egy nagyobb s különösen sürgős áruszállításról van szó, melynek egy tengeri gőzhajóhoz való csatlakozást és átrakodást kell elérnie, akkor külön járatot indítanak. Azonkívül hat teherszállító s vontató csavargózs áll rendelkezésre a szabálytalan uszályrakodásnak, úgy hogy a vontató szolgálát minden irányban el van látva. Az egész első évben 1578 hajó használta a csatornát, amelyek együttesen 223.000 tonna hordképességet képviseltek és tényleg 115.000 tonna árut szállítottak. Ebben az összefoglalásban Hamburg és az alsó Elba kikötői 47.000 tonnával szerepeltek, a közép-elbai kikötők 33.000 tonnával, a felső Elba kikötői 16.000 tonnával és magának a csatornának kikötői 20.000 tonnával. A Hamburggal és a közép-elbai kikötőkkel elért tekintélyes forgalom annál említésremélőbb, mivel Lübeck azeótt vasuton az Elba-vidékkel egyáltalában nem volt élénk üzleti viszonyban. Hogy a növekedő tengeri forgalommal is lépést tartson a város, szükségessé vált a tengeri ut javítása és mélyítése is, amit a belföld felé irányuló megnövekedett áruforgalom, a nagyobb tengeri hajók odavonása és a fokozandó északi-tengeri forgalom mindinkább sürgőssé tesz.

— **Álomkóróság és álmatlanság.** Az alvásnak egyik legsajátságosabb formája az afrikai álomkóróság. Némely orvos azt állítja, hogy ezt a betegséget a mértéketlen tubakozás okozza; a beenszüllötté ugyanis egy álomgerjesztő növénynek porrá zuzott leveleit szippantják föl. Mások szerint egy kékszinű rovar csipése okozza vagy a moszkítók szúrása. Olyan mély ez az álom, hogy nincs az a költögetés, mely véget vetne neki és a legtöbb esetben halállal végződik. Az alvás mérge csak évek múlva jelentkezik, de tüneteit a szakértő már jóval előbb fölismeri. A beteg nem érdeklődik semmi iránt, ereje csökken, étvágya hanyatlik, de a szomjúság napról-napra fokozódik és egyáltalában nem csillapítható itallal. A vége az, hogy elorvadva testében, tökéletesen elcsigázva lelkének és szellemének minden működésében, összeroskad és kateleptikus alvását a halál váltja föl. Arra is volt már akárhány eset, hogy valameily izomnak hirtelen megbénulása okozta a letargiát. Amily rettenetes az álomkóróság, még rettenetesebb és kegyetlenebb az álmatlanság. Hogy meddig bírja el az ember, testi szervezetének ellenálló-képességétől függ. Három nap és ugyanannyi éjszaka álmatlanul eltöltve, a legtöbb embert borzasztóan elcsigázza. Egy edinburgi orvos, dr. Stai-

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(41)

Igy is volt. Megindultak a derék vitézek, nyomukban a dragonyosok. Rettenetes volt a rohamuk. Három csapaton gázoltak át, a Steblew-és a Mirgorodzbeli kozákokat rögtön összetiporák. Ember, ló nem állhatott ellent a vágató vasasoknak, akik oly gyorsan végeztek a három csapatnál, mintha valami hatalmas sárkány a szája egy roppantásával halálra harapta volna őket. A mögöttük álló századok ia meginogtak, a gazdátlan lovak soraik közé rohantak, hátrálni kellett. Most a dragonyosok is hareba bocsátkoztak, s a vasintini századot egy-kettőre szétszórták, s egészen a kozáksáncig kergették. Chmielnickij s teljes derék hadaösszezarodott és hátrált. A vén Sachar bálmulva kiáltotta:

— Ezek nem emberek! Ezek maguk az ördögök!

Skrzetuski úgy viselkedett, mint egy eszelős. Hol sirt, hol nevetett, táncolt örömben és torkaszakadtából kiáltozott a harcól lengyelek felé vezényszavakat, mintha csak maga nyargalna az élükön. A küzdelem most már egészen a kozákok oldalára terelődött, úgy, hogy a sáncok ágyui már nem az ellenséget, de saját csapataikat lötték. A huszárok a testörközőkkel csatáltak s egyszerre egérvő ordítás hangzott föl: a nagy málnapiros lobogó megingott és aláhányatott. Ebben a percben rontott elő Krsecsovski ötezer pihent emberrel. Hatalmas pejljovon últ, hajadonlővel, s kardjával nagyokat suhintva vágatott az ellenség felé s látása új bátorságot öntött a futók szívébe, akik visszafordultak s új hareba kezdtek. De Chmielnickijnek most sem

kedvezett a szerenese, a két szárny fölbomlása új vereséget hozott reá. A tatárok, akiket kétszer vertek már vissza az oláh zászlóaljakk, földták a sárcot s Tuhaj bég, aki alól két lovat löttek ki, lefuvatott. Potocki teljes diadalt aratott s a harc most már befejeződött. Az eső újból megeredt s patakokban ömlött a víz a földön. Az erős zápor elnyomta a vezényszavakat, az átázott puskák földmondták a szolgálatot. Chmielnickij rettenetes dühvel tért vissza a sáncok mögé, senkihez sem szólt, csak behuzódott tevébőr sátorába. A kétségbeesés elvette minden erejét, s átkozta magát, amiért ilyen eszeveszett vállalkozásba kezdett. Mi lesz ezután, ha első csatájában a gyengébb ellenségkel sem tudott megmérkőzni? Mi lesz, ha a köztársaság legerősebb hadaival áll majd szemben, ha a hetmanok jönnek ellene? Kevésen mult, hogy fejét nem zuzta össze a legelső ágyu esővén.

Igy találta őt Tuhaj bég. A tatár arca kék volt a dühből, szemé villámokat szórt, fogait csatogtatta, s ráordított Chmielnickijre.

— Te kutya, hol van a zsákmány? Hol vannak a foglyok, a vezérek fejei? Hol a győzelem?

— Odaát! felelt mormogva Chmielnickij.

— Odaát? Akkor hát menj oda és hord el! És ha nem teszed meg, hát pályánv húzollak el rabszolgául a Krimbe.

— Odamegyek, még ma. Zsákmányt ejtek és foglyokat, de téged bopanaszollak a khánául, mert harcolni nem akarsz, csak zsákmányolni!

— Gyáva kutya, hát nem temiatadt hullottak el százával az embereim?

Egymáshoz ugrottak és hörögve néztek farkasszemet. Végre is Chmielnickij szólalt meg.

— Nincs okunk kétségbeesni. A Krsecsovski rohama áttörte a dragonyosok vonalát s ha nem erod meg a zápor, mi győztünk volna. No, majd holnap. Holnapra egy sártenger lesz a pusztá, akkor könnyű lesz a huszárokkal elbánni, akik különben is fáradtak lesznek.

— Ne igéress, úgy sem tartod meg a szavadat. Nem ígérted, hogy foglyokat kapok?

— Van néhány dragonyos, néked adom őket.

— Karóba huzatom a kutyákat!

— Mondok én jobbat! Bocsássad őket szabadon. Ukrániai emberek, akik majd hozzánk csábítgatják a testvéreiket. Hátha megismétlődik a Krsecsovski esete?

Tuhaj bég meglegegedetten bólintott és kigyónak nevezte Chmielnickij, aki csak mosolygott. Oh, a ravaszság nem ér sokkal kevesebbet, mint a bátorság, mondta. Még megalkudtak, hogy Potockit és Csarnieckit a bég kapja foglyul, azután inni kezdtek. Harmadiknak Krsecsovski csatlakozott hozzájuk. A kapitány mogorván köszöntött be, mert a sóvárgott starosztaságok, a kinecek, a kastélyok, a méltóságok most még elérhetlenebbek lettek a számára. Hanem a bitó és a kötél kecsgettette helyettők s most már szinte sajnálta, hogy a németek lemezáróalásával elégette maga mögött a visszavonulás hidját, mert e nélkül a legszívesebben átpártolt volna Potockihoz.

Odakünt elélt az eső. Skrzetuski boldogan, az izgalomtól teljesen kimerülten feküdt a székében. Körötte sötét éjszaka, lélkében azonban csupa fény, csupa derű. Ezt az első győzedelmet hány más fogja követni, ha egyszer megindul a herceg és ha kell, a király! Skrzetuski büszkén tekintett szét s az eljövendő harcok hőseinek minden erejét és hatalmát karjában érezte és szinte megszánta a kozákokat, akik ugyan rettenetes vétket követtek el, de fölbujtatta, félrevezette, elámitva vajjon nem kisebbedett-e meg a vétkők? Ha majd leteszik a fegyvert, a büntetést megenyhíti a bocsánat, béke lesz megint és boldogság, amelyből ő is kiviszi majd a részét. Gondolatai Roslogiba szálltak és Helenához tért meg a sóhajátása. Ágyudörgés riasztotta föl álmodozásából. Chmielnickij ittas fölvetni kezdte a lengyeleket, s rohamra vezényelt. Krsecsovski azonban visszartartotta őt, s csakhamar megint esőndesen szunynyadt a két tábor.

Második napon nem ítűköttek meg, mert

ner, mint az *Egészségügyi Lapokban* olvassuk, végre akart járni, meddig bírja ki az ember alvás nélkül; orvosi szerekkel tizenöt nap és tizenöt éjszaka egyolytában ébren maradt. Súlyosan bűnhődött a kísértelért, álomkórsgába esett: kilenvenhat óráig aludt egyolytában s éjtele végéig az álmatlanság rabja volt, csak altatószerekkel tudta megszerezni testének és lelkének a nélkülözhetetlen álmot. Még tragikusabb volt egy amerikai milliomas, Bain Ede sorsa. A boldogtalan mérhetetlen kapzsiságában testétől elvonta a pihenést kora ifjúságától elsőkort az alvási. Azt cselekedte, hogy naponta néhány peronyi alvással töltött volt el magától. Harmincéves korában már csak két órát aludt minden huszonnégy órában. Harminöt éves korában többszörös milliomas volt, de akkor beállt a reakció. Almél gazdagabb lett földi kincesben, annál jobban kerülte az álmot. Nem használt semmi szer, agya nem tudott megpihenni, folyton-folyvást dolgozott. Csakis a folytonos egyforma zaj tudta elkábítani perekre és az orvosok azt tanácsolták neki, hogy guruló biliárdgolyókkal próbáljon magán segíteni. Hálószobájában hat biliárdasztal állott és tizenkét inas egész éjszaka lökdöste a golyókat. Egy éjszaka hirtelen megszűnt a hánykolódó beteg nyugója. Az egyik szolgálta közelebb lépett a karosszékhöz: a beteg csakugyan aludt, de nem volt ébredése.

— A csodátévő páter. A biblia csodáira emlékeztek a kronstadti híres János páter csodáira tette, aki sok ezernyi tömeg jelenlétében gyógyított meg egy vak és bēna asszonyt. János páter a napokban szentelte fel az új konszolkosi oroszországi templomát. A szertartás befejeztével két férfi és két öreg asszony közeledett feléje, akik egy látszólag életelen asszonyt cipeltek magukkal. Ez az asszony már hét év óta bēna volt s tagjait teljesen képtelen volt megmozdítani, sőt szemét sem tudta kinyitni. Mikor János páter megátá a nyomorék teremtést, fölállott az asszony elé lépve, merően a szemébe nézett. Azután hangosan felszólította, hogy nyissa ki a szemét. Az asszony némi erőlködés után teljesítette a páter parancsát.

— Most nézz az arcomba! — parancsolta újra a páter.

Az asszony ráemelte tekintetét a papra.

— Vess keresztet! — folytatta a páter.

Az asszony megpróbálta kezét megmozdítani és íme, csakugyan sikerült a bēnának, hogy magára vessen a kereszt jelet.

— Még egyszer! Harmadszor is!

Az asszony hűségesen engedelmességet s mind névközvél bizalommal ismételtette a kereszt jeleit.

— Kelj föl! — szólt újra a páter.

Es íme, a nyomorék asszony talpra állott és biztos lépésekkel kezdett járni; majd a páterhez lépett és zokogva borult lábai elé.

vasárnap volt; csöndesen telt el a nap, békés, finnében. Szkrzetuski azt hitte, hogy a kozákok harcra kedve megcsappant. A valóság azonban az volt, hogy Chmielnickij a szabadon bocsátott dragonosoktól árulásra csábítgatta Balabant. Hétfőre virradóra azután újból megkezdődött a harc. Szkrzetuski a győzelem reményével vidáman nézte a küzdelmet. A király serege ezáltal nem támadott, hanem a sánc előtt sorakozva bevárta az ellenséget. A pusztá egészen fölözött, a nehéz lovasság alig mozdulhatott, a kozákoknak és a tatároknak ellenben nagyon a kedvére való volt ez a körülmény. El is tűnt csakhamar a vidámság Szkrzetuski arcáról. A királynak keskeny harc-sorát egészen elfodte az ellenség sáskaraja, amely minden pillanatban a sáncokra vetette magát, annyival is inkább, mert a lengyelék szemmeláthatólag sem harcoltak az első csata lelkedésével. Vitézül veredtek ma is, de csak védekeztek. Az ellenség is látta ezt és fölborodott. Látta tétlenül állani a huszárságot, amely legzavesebben leszállott volna a sárba süppedő lovokról, nem kellett félnie, hogy ma is letiporják őket, átgazolnak rajtuk.

Chmielnickij volt a lelke a harcnak. Százfélé járta, a tartalék minden csapatát maga vezette a tűzbe s csak az ellenséges kardok közelében állt félre éléről. Lelkesedése átcsapott a kozákokra is, akik elcsántan, halálmegevetéssel, valóságos versenytfutásban rohantak a lengyelekre s akiket nem riasztott vissza az sem, hogy a föld helyett elesett társaik holttesteit taposták. A lengyel csapatok itt is, ott is meginogtak, helyenként vissza is húzódtak, úgy tűnt föl az egész, mintha a gyengébb birkózó végődne, szabadulást keresve erősebb ellenfelének karjai között. Délfelé tűzben állott már az egész kozák-sereg. A fáradt csapatok roskadozva, verejtéktől és vértől piszkosan jöttek vissza kurta pihenőre a táborba, de azért ragyogott az arcuk, ujjongó volt a kedvük, bizakodtak győzelmekben. Szkrzetuski arca elborult.

(Folytatása következik.)

— Menj és imádkozzál! — szólt János páter és megadotta a most már teljesen ép, egészséges asszonyt.

A csodát sok ezer ember látta és senki sem tudta visszafojtani könnyeit a rendkívüli csoda láttára.

— Amerika legújabb városa. Csakis a leges-legújabb térképeken van meg az amerikai vállalkozószellemnek a legújabb terméke. Az a hely, hol most a vaskohászat nagy mesteréről elnevezett város Alabama-államban, New-Orleans és Louisville között, elterjeszkedik, 1887-ben még sötét őserdőtől volt borítva. Alig négy évre rá a csendes völgy már az emberi tevékenység pezsgő műhelyévé alakult át. A városnak már temploma, iskola, bankai, mindenféle boltjai, több újsága és vaspályái vannak. A földolgoz azonban, ami az egészséges életet ad, az a 900 kokszenke és a hatalmas hengermű. Honnan van a gyors leírás? A titok a vasgyártás nyers termékeinek közvetlen közelségében rejlik: együtt van ott az érc, a szén és a mész. Ott ez anyagok oly olcsók (nem lévén Ivarbér) hogy Bessemer az öntöttvas tonnáit körülbelül husz koronával olcsóbban adhatja, mint Pittsburg.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A tisztviselők és a hazai ipar. A Magyar Köztisztviselők Országos Szövetsége legutóbbi ülésén fontos lépést tett a hazai iparfejlesztés érdekében. Vörös László indítványozta, hogy a szövetség szólítsa fel az ország összes tisztviselőit az iránt, hogy mindennemű ipari és kereskedelmi áruszükségleteiket magyar forrásból szerezzék be, még pedig az ipar-árakat lehetőleg a kisparosoktól közvetlenül. A tisztviselők fizetésének javítása immár a megvalósuláshoz közeledik s a polgárok ez akciót teljes jóindulattal fogadták, joggal elvárhatnák tehát a tisztviselőktől is némi rekompenciációt. A jelen volt tagok nagy lelkesedéssel fogadták az indítványt s fogadalomszerű kijelentést tettek arra nézve hogy csak hazai iparcikkkel fedezik szükségleteiket. Csépj József a fogyasztási szövetkezetek létesítését javasolja. Szilágyi József épp az előbb hangoztatott akcióval ellentétben véli ezt, mert a már meglévő fogyasztási szövetkezetek, a drága kezeléssel nem sok hasznót nyújtanak a tisztviselőknél, de sok kárt tesznek a kisparosoknak és kiskereskedőknek. Beregi Endre Csépj indítványát, a többség pedig Szilágyi érvelését helyeselve, megmaradt határozata mellett, amelynek keresztülvitelére a szövetség elnökségét utasította.

Ezután a szövetség elnökévé Vörös Lászlót, al-elnökévé Benedek Sándor közigazgatási bíró, négy hiányzó választmányi tagsági állásra pedig Mocsary Béla, László Pál, Kövér Andrást és Csépj Józsefet választották meg. Az alapszabályok módosítása keretében Szilágyi József azt indítványozta hogy a tagsági díjakat évi négy koronáról két koronára szállítsák le, de indítványát nem tárgyalták egyelőre, hanem elvben elogadhatónak mondták ki.

Első Leánykiszárasítási Egylet, mint szövetkezet. Folyó évi szeptember hóban 1004 jutalékrész irattott be és nászjutalékok fejében 65917 K. 08 f. fizetett ki. 1901 évi január 1-től szeptember 30-áig beirt összes jutalékrészek száma 9958 és a kifizetett nászjutala ékek összege 42540 K. 79 f.

Hajó-jaratok. Fiuméből táviratozzák tegnapi kelettel: Az *Adria* m. kir. tengerhajózási részvénytársaság „Andrássy” nevű gőzöse Messinába, „Tisza” nevű gőzöse Génúba a mai napon megérkezett; a társaság gőzöse közül pedig a mai napon „Buda” Irizsetel, „Szent László” Napolyt elhagyta.

Vasutmegnyitási engedély. A *Vinkovce-zsupan-jei* helyi érdekű vasut műtanrendőri bejárása akadálytalanul megtartván a bejáró bizottság elnöke a kereskedelemügyi magyar kir. ministertől kapott felhatalmazás alapján a vasutnak szeptember 30-ával a köztörzsalomnak való megnyitására az engedélyt megadta.

Sorsolás. Az 1854-iki sorsjegyek mai húzásán a 33.000 koronás lőnyereményt az 1833 sor 5. sz. sorsjegy, a 10.500 koronás második nyereményt a 2371 sor. 43 sz. sorsjegy nyerte meg 4200 koronát nyertek: 458 sor. 48 sz., 1041 sor. 28 sz., 2770 sor. 16. sz., 3797 sor. 30 sz. és 38.0 sor. 9 sz. 2100 koronát nyertek: 824 sor. 11 sz., 1060 sor. 21 sz., 2786 sor. 1 sz., 2950 sor. 4 sz. és 3212 sor. 3 sz.

A tiszai-szegedi m. kir. nyerevénykölcsönös sorsjegyeknek ma délelőtt tíz órakor volt az ötvenharmadik húzása. Elsőször is a következő 36 sorozatszámot húzták ki: 57 69 275 577 777 1133 1161 1232 1404 1619 1668 1808 1923 1954 1999 2050 2222 2310 2418 27 3 2964 3008 3200 3 05 3245 3272 3290 3299 3390 3426 3570 3728 3949 4150 4239 és 4346. Ezek közül a lőnyereményt 18.000 koronát nyerte 3728 sorozat 93 nyereszám. Két-kétezer koronát nyertek 1161—4 1984—34 3290—48 3570—47 4346—59. A kibuzott 36 sorozatszám többi összes nyereszámait egyenként 240 koronát nyertek.

Vásárosarnok. (Vámos és Bruszt hatósági közvetítők üzeleti jelentése.) A mai keddi hetivásár élénk lefolyású volt. A nagy hozatalok a jó kereslet folytán

változatlan jó áron keltek el és a hűvösebbre fordult időjárás olytan az utóbbi napokban elhanyagolt vagott baromfiiban és husneműekben is élénkebb üzelet volt észlelhető. Az idényekkékké ugyint szőlő nemes fau alma és körte. Jómínőségű szilva és vadfélék jó áron helyezték el miert is ajánlunk a szállítást. Gyümölcs: Szép száraz I. rendű ehér és piros chasselas ma 34—40, gyengébb minőségű áru 28—32 fillér muskotály 40—48 fillér. I. rendű passatutói 50—60 fillér és II. rendű 40—60 fillérré kelt el kilónként, — rétes alma 12—14 fillér. Zörsökbalinti 20—32 fillér, ponyk 14—16 fillér sóvári 16—28 fillér, arany ranet 14—24 fillér, bór ranet 16—20 fillér, közönséges válogatott 8—16 fillér. muskotály körte 14—20 fillér, Káimán körte 20—30 fillér, császár körte 20—40 fillér, vaj körte I. rendű nagy 30—60 fillér, II. rendű 16—32 fillér, közönséges válogatott körte 14—26 fillér kilónként szilva I. rendű nagy berzenice 12—16 fillér II. rendű 8—10 fillér kilónként. — *Baromfi.* Rántani való csirke 1.10—1.20 korona. I. rendű sütni való 1.80—2.— korona I. rendű hízott kacsa 4.40—5.— korona I. rendű hízott lud 9.—11.— korona II. rendű 7.—9.— korona páronként. — Vágott kacsa és iba I. rendű 1.06—1.10 korona, II. rendű 96—1.04 korona kilónként. — *Tajás:* I. rendű friss teit alföldi áru 66—69 korona minőség szerint. — *Vajban* a fogyasztás élénkül, jómínőségű másodrendű teavaj kereset és kilónként 1.80—2.10 koronával volt e helyezhető. főzövaj 1.40—1.60 kilónként *tehenturó nem fogy*, kilója 4—8 fillér. *Vadfélék:* Nagy nyulak 1.60—2.40, süldők 1.—1.20 korona. fogoly párja 1.60—2.20, fácán 4.80—5.20, szarvas egészben mérve 40—50, őz 1.40—1.60, vadriszno —60—90 korona kilónként.

Denaturált szesz. (Kalmár Sándor cég jelentése.) Új áru a szokotnál korábban jelent meg a piacon és az áruakvást kontingens szeszben kedvezőtenül beteljesítette. Excontingens elneben — a készletek megcsappanása folytán — határozottan szilárdabb és így denaturált szesz mely szintén az excontingensből készül — nagyobb figyelemben részesült. Paacozott áru után állandóan élénk a kereslet és bosszu lejárta kötések tartott áronkon létesítettek. Mai nagybani jegyzések azonnali szállításra 34—35 korona. jövő évi szállításra 34½—35½ korona 1000 literfokonként hordóval együtt budapesti állomásokra szállítva, készpénzfizetés mellett engedmény nélkül. Egyes hordók egy koronával drágábbak.

Borjvásár. 1901. évi október hó 1-én. (A budapesti marhavásártári vásár-pénztár részvényintézetétől.) Felhajtás: Belüldi élő borju 530 drb, leült borju — db, bécsi borju — db, — db, — db, növendékmarha 25 darab, bárány élő — darab, leült bárány — darab. *Arjgyezések.* — Beüldi élő borju I. rendű 77—85 l.-ig. kivétel 94 l., II. rendű 69—75 l.-ig, 1 kilónként, leült borju I. r. — l.-ig, II. r. — l.-tól — l.-ig, kivét. — l. kilónként levonás nélkül. Rugott borjúkét 32—46 l.-ig. Növendék marha — l.-tól — l.-ig, I. r. — l.-ig, középminőségű 48—50 l.-ig, alárendelt — l.-ig, 1 kilónként. Bárány élő — k., leült bárány — k., kivételesen ár — k.-ig páronként. — Élénk irányzat mellett az árak szilárdak maradtak.

Budapesti sertés-konzumvásár. A erencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-tővárosi sertés-konzumvásár arjgyezése 1901. évi október 1-én. Készlet 316 darab. Erkezett 978 darab. Összesen 1289 darab. Eladott 932 darab. Maradt 357 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm súlyban 88—94 koronáig, 220—280 kilogramm súlyban 88—94 koronáig, 320—380 kigr. súlyban 88—94 K.-ig. Öreg nehéz páronként 400—600 kilós 80—88 koronáig. Malac — k. korona. A vásár élénk.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásárosnokban ma megtartott sertésvásárra bejelentettek 11963 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak; 4002 darab fiatal sertést, 7897 darab magyar hízott sertést — nehéz sertést. Összesen 11899 darabot.

Jegyzések: kgknt élő súlyban (a togyasztási adót nem számítva) eisördnő sertés 82—83 fillér, kivételesen 84 filléren. középminőségű sertés 76—80 fillér. könnyű sertés 68—74 fillér, fiatal sertés 68—88 fillér, süldő — fillér.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, október 1.

Jó kínálat és élénk vételkedv mellett készbuzában az irányzat kedvező. Elkelet 45 000 mm., kezdetben tartott, később pedig 5 fillérig magasabb áronkon. A többi cikkekenban aránylag megfelelő iorgalom mellett csendes a tendencia.

Eladottak: *Buda. Tiszavidéki:* 300 mm. 80 k. 8 K. 15 f., 550 mm. 75-5 k. 8 K. 12½ f., 400 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 200 mm. 78 7 k. 7 K. 97½ f., 100 mm. 78-6 k. 8 K. 05 f., 600 mm. 78-6 k. 8 K. — f., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 95½ f., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 97½ f., 200 mm. 78-3 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 78 k. 8 K. — f., 300 mm. 77-5 k. 8 K. 05½ f., 300 mm. 77-5 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 45 f., 100 mm. 77-3 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 77-2 k. 7 K. 80 f., 200 mm. 77 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 87½ f., 100 mm. 77 k. 7 K. 77½ f., 2800 mm. 76 k. 7 K. 92½ f. *Oroszhazi:* 3000 mm. 78 k. 8 K. 11½ f. *Kis-uzszállási:* 600 mm. 78-5 k. 8 K. — f. *Tolnai:* 2200 mm. 77 k. 7 K. 87½ f. *Dunaföldvári:* 960 mm. 76-5 k. 7 K. 82½ f. *Marosi:* 1000 mm. 78 k. 8 K. — f. *Pestmegyeri:* 100 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 79-5 k. 8 K. — f., 100 mm. 78-5 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 77-7 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 77-5 k. 7 K. 72½ f., 100 mm. 75-5 k. 7 K. 65 f. *Bécsi:* 400 mm. 75 k. 7 K. 80 f., 900 mm. 76-2 k. 7 K. 80 f. *Bánsági:* 1400 mm. 76-2 k. 7 K. 80 f.

Ó-kiszíai 4300 mm 744 k. 7 K. 80 l., 300 mm. 75 k. 7 K. 80 l.
 Kovul-i: 1700 mm. 745 k. 7 K. 65 f.
 Pancsovai: 1830 mm. 738 k. 7 K. 35 f.
 Szerb: 2000 mm. 734 k. 7 K. 30 f.
 Ó-buda, Nagy-Abonyi: 1000 mm. 75 k. 7 K. 85 f.
Mind három hónapra.
 Rozs: 100 mm. 6 K. 82½ f., 500 mm. 6 K. 65 f., 100 mm. 6 K. 65 f.
 Zab: 100 mm. 6 K. 90 f., 100 mm. 6 K. 82½ f., 100 mm. 6 K. 80 l., 100 mm. 6 K. 65 l., 100 mm. 6 K. 65 l., 100 mm. 6 K. 65 f., 100 mm. 6 K. 60 l., 100 mm. 6 K. 40 f.

Készpénzfizetés mellett.
 A készáru hivatalos jegyzése a budapesti ár- és értéktőzsde sokakai szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kiló	Kilogramm ára		Kiló	Kilogramm ára	
		K.-10l	K.-9g		K.-10l	K.-9g
Házvidéki új	76	7.06	7.86	81	8.11	8.16
"	77	7.20	7.86	82	8.11	8.16
"	78	7.75	7.99	82	8.11	8.16
"	79	7.10	8.04	81	8.11	8.16
Fehérmezeyei	77	7.06	7.86	81	8.11	8.16
"	78	7.10	7.81	81	8.11	8.16
"	79	7.10	7.81	81	8.11	8.16
"	79	7.10	7.81	81	8.11	8.16
Pestvidéki	76	7.06	7.70	80	7.98	8.04
"	77	7.7	7.86	81	8.11	8.16
"	78	7.7	7.86	81	8.11	8.16
"	78	7.7	7.86	81	8.11	8.16
Bánági	76	7.06	7.7	80	7.98	8.04
"	77	7.06	7.7	80	7.98	8.04
"	78	7.06	7.7	80	7.98	8.04
"	79	7.06	7.7	80	7.98	8.04
Bácska	76	7.06	7.7	80	7.98	8.04
"	77	7.06	7.7	80	7.98	8.04
"	78	7.06	7.7	80	7.98	8.04
"	79	7.06	7.7	80	7.98	8.04

Egyéb gabonafélék	Kiló	Kilogramm ára	
		K.-10l	K.-9g
Rozs új	76	7.06	7.70
" második	77	7.06	7.70
Árpa	76	6.86	6.90
" egynél való	76	6.86	6.90
" szétválasztva való	76	6.86	6.90
Zab	76	6.86	6.90
Tengeri	76	6.86	6.90
Repcse	76	6.86	6.90
Köles	76	6.86	6.90

A határidőzset íojamán a következő kőlések történtek:

Buza októberre	7.73—7.74—7.73—7.73—7.74
Áprilisi buza 1902.	8.19—8.20
Rozs októberre	6.87—6.88—6.89—6.87—6.86
Zab októberre	6.67—6.68—6.69—6.68
Áprilisi zab 1902.	7.05—7.06—7.07—7.06
Májusi tengeri 1902.	5.11—5.12—5.11

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza októberre	7.72	pénz	7.73	áru
Áprilisi buza 1902.	8.18	"	8.19	"
Rozs októberre	6.86	"	6.87	"
Zab októberre	6.68	"	6.69	"
Áprilisi zab 1902.	7.06	"	7.07	"
Májusi tengeri 1902.	5.11	"	5.12	"

Délután fél 5 óraker zárul:

Buza októberre	7.74—7.75
Buza áprilisra	8.20—8.21
Rozs októberre	6.85—6.86
Zab októberre	6.69—6.70
Áprilisi zab 1902.	7.06—7.07
Májusi tengeri 1902.	5.11—5.12

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde teljesen csendes irányzattal nyílt meg. Semmiféle érték iránt nem mutatkozott érdeklődés. Az értékek csak névlegesen jegyezhetők és árfolyamaik változatlanok.

A helyi piac teljesen el volt hanyagolva. A déli tőzsde szintén kedvtelenül folyt le. A választások előtt állva, a tőzsde nem tudta magának a közönség érdeklődését megtartani; ennél fogva változatlan árfolyamon nyugodtan zárult.

A valuták és éremváltók változatlanok. Az előtőzsde: csendes.

Közltek: Osztrák hitelrészvény 608.25—609.25 korona.

A déli tőzsde: kedvtelen.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 616.—617.50. Osztrák hitelrészvény 603.25—603.—. Államvasutak 618.75—614.—. Ipar és kereskedelmi bank 63.—69.—. Közüti vasut 548.—650.— korona.

Forgalomba került tovább: Hazai bank 210.—. Kereskedelmi bank 2390.—. Salgótarjáni részvény 519.—. Ganz és társa 2150.—2800.— korona.

Utóelőzde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 613.—. Magyar hitelrészvény 619.25. Leszámlító —. Rimamurányi vasut 414.—. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 615.25. Közüti vasut —. Villamos vasut —. korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar —. korona, vörös aprószemű —. korona, vörös erdélyi —. korona, vörös bánági —.

korona. középszemű —. korona, nagy szemű —. korona. Disznózsír: budapesti 55.50—56.—. korona, vidéki —. korona. Táblaasztalona: légszáritott vidéki —. korona, városi 4 darabos 44.—44.50. korona, 3 darabos 46.—46.50. korona ústölt —. korona. Szilva: boszniai szokás szerinti minőség 13.25—13.75 korona 120 darabos —. korona, 100 darabos 14.25—13.75 korona, 85 darabos 15.75—16.—. korona. azonnali szállítással. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.—13.50 korona, 100 darabos 14.—14.50 korona. 85 darabos —. korona. Szilvaiz: szlovéniai 19.25—20.—. korona, szerbiai —. korona, azonnal való szállítással.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, október 1. (A Budapesti Napló telefontelefontése.) A küllőrdőlolyton érkezé báyadát jelentések az itteni piacra nem hatottak nyomasztólag, sőt az irányzat még valamivel szilárdabb volt. E tekintetben az itteni tőzsde megegyezett a budapestivel ahol ma nyíltak meg az októberi jegyzések. Főmondás csekély számmal mutatkozott és a előfordult fedezeti vásárlások következtében az irányzat szilárd lett. Miként eddig, ugy ma is zab volt favorizálva, amely cikknek árfolyama 3—4 fillérel emelkedett; tavaszi buza 2 fillérel javult, egyebekben pedig az árfolyamok alig változtak. Közltek: Buza tavaszra 8.36—8.37, rozs őszre 7.23—7.22, zab őszre 7.—6.99, zab tavaszra 7.37—7.40—7.39 korona. Jegyzettek: Buza őszre 7.94—7.95, rozs tavaszra 7.38—7.40, tengeri szeptember-októberre 5.52—5.55 tengeri május—júniusra 5.40—5.41, repce január—február 14.20—14.40. Főmondottak 1000 mm. tengerit. A készáruk piacán gabonafélékben a fogyasztás részvételesege olytan majd nem teljesen szűnőtet a forgalom, ugyszintén árpában is, amely iránt az export nem érdekelt. Az irányzat változatlanul tartott, különösen zabban, amey cikkben a követélesek 5 fillérel emelkedtek. Zárlatkor maradtak: Buza tavaszra 8.35—8.36, rozs őszre 7.21—7.25 korona, Tengeri május—június 5.41—5.42 koronát jegyzetelték.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde csendesen indult. Az irányzat később meglehetősen javult és a hangulat barátságos volt. Az előtőzsde végén a vételkedv javult.

A déli tőzsdét nyugodt hangulat jellemezte. Zárlat Bécsre tartott.

Bécs, október 1. (Magyar értékek zárata.) 4%-os aranyjárdék 118.30. Híszai és szegedi kölcson sorsjegy —. Magyar vasuti kölcson ezüstben 100.15. Magyar keleti vasuti állami kötvény 119.35. Magyar eszámító-és pénzügytőzsde 407.—. Rimamurányi vasutőrszövet 411.50. Magyar koronajárdék 92.25. 4%-os Magyar földterem. kötvény 92.—. Magyar hitelbank részvény 615.—. Magyar nyerevény kölcson sorsjegy 175.50. Kassa-oderbergi vasuti részvény 350.—. Magyar kereskedelmi bank 2390.—. Magyar cukoripar —.

Bécs, október 1. (Osztrák értékek zárata.) 4%-os papírjárdék 93.50. 4%-os osztr. aranyjárdék 118.35. 1860-os sorsjegy 138.50. Osztrák hitelrészvény 396.50. Angol-osztrák bank 258.50 Bécsi bankeszközlet 416.—. Osztrák-magyar bank 162.—. Déli vasut 76.—. Dunagőzhajózási részvény 7.5.—. Dohányrészvény 275.—. Casaszari és királyi arany 11.32. Német bankváltók 117.20. 4%-os ezüst járdék 93.30. Osztrák koronajárdék 92.50. 1864-iki sorsjegy 212.—. Osztrák hitelintézeti részvény 612.50. Unionbank 508.—. Osztrák Lándnerbank 382.50. Osztrák-magyar államvasut 615.—. Elbavölgyei vasut 458.—. Alpei bánvárszfévény 335.—. 20 frank arany 1901. Londoni váltóór 239.07. Bécsi Tramway Líti B. 225.—. Bécsi Tramway Líti A. 227.—. Lipót kóné 260.—. Az irányzat szilárd.

Bécs, október 1. (A Budapesti Napló tudósítójának telefontelefontése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 613.—. Magyar hitelrészvény 616.—. Angol-Osztrák bank 259.—. Bécsi bankeszközlet 416.50. Union bank 508.50. Lándnerbank 382.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 615.50. Déli vasut 76.50. Elbavölgyei vasut 458.50. Északnyugati vasut részvény 461.—. Dohányrészvény 275.75. Rimamurányi vasut 412.—. Alpei bánvárszfévény 335.—. Májusi járdék 93.50 Magyar korona járdék 92.25 Török sorsjegy 93.— Német birodalmi márcia 117.30—31. Napoleon d'or 1902.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 1. (Tőzsdéi tudósítás.) A tőzsde tartása kezdetben elég szilárd volt. Bánvártoké jói tartották magukat. A harpeni bánvártásaság kedvező kumulálására. bankok pedig arra a főtveésre, hogy a tőzsdétörvény revizójának javaslata még az őz ózen kerül a birodalmi gyűlés elé. Egyébként a forgalom üzletetlen volt. Később bánvártoké ingadoztak. A tőzsde még folytan a visszadásek okozta tartózkodás hatása alatt áll. Magánészámítóási kamatláb 3%.

Berlin, október 1. (Zárlat.) 4%-os papírjárdék —. 4%-os osztrák aranyjárdék 101.30. Elbavölgyei vasut —. Magyar koronajárdék 93.40. Osztrák-magyar államvasut 131.75. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóór 85.25. Magyar vasuti beruházási kölcson 103.25. Alpei bánvárszfévény —. Disconto-Commandit 169.80. Általános villamosságai Edison 170.50. Gelsenkircheni 155.75. Laura-kóhó 175.10. 4%-os ezüstjárdék 93.50. 4%-os magyar aranyjárdék 99.80. Osztrák hitelrészvény 192.25. Déli vasut 19.75. Károlyi Lajos vasut —. Orosz bankjegy 216.10. 4%-os új orosz kölcson 95.50. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 99.25. Magyar hitelbank —. Dynamit Trusi 148.10. Harpen 149.25. Az irányzat szilárd.

egy készvény 171.—. Buschtiehradi 99.25 Orosz bankjegy —. (Utimo.) Lombard —.
 Frankfurt, október 1. (Zárlat.) 4%-os papírjárdék 93.60. 4%-os osztrák aranyjárdék 101.25. Magyar koronajárdék 93.40. Osztrák-magyar bank 116.20. Déli vasut 19.60. Elbavölgyei vasut 117.—. Londoni váltóór 203.60. Bécsi bankeszközlet 106.50. Villamos részvény 117.—. 3%-os magyar aranykölcson 93.95. 4%-os ezüstjárdék 98.45. 4%-os magyar aranyjárdék 99.90. Osztrák hitelrészvény 192.10. Osztrák-magyar államvasut 131.90. Északnyugati vasut —. Bécsi váltóór 85.20. Párisi váltóór 8065.—. Unio bank —. Alpei bánvárszfévény 170.50. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, október 1. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Aranyomok január. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 193.10. Német bank 191.30. Disconto 171.25. Berlini kereskedelmi bank —. Gelsenkircheni 157.10. Harpen 150.75. Laura-kóné 176.49. Olasz járdék —. Szilárd.

Hamburg, október 1. (Zárlat.) 4%-os ezüstjárdék 93.20. 1860. sorsjegy 139.10. Déli vasut 19.50. 4%-os osztrák aranyjárdék 101.—. Osztrák hitelrészvény 193.—. Osztrák-magyar államvasut 132.—. Olasz járdék 99.05. 4%-os Magyar aranyjárdék 99.50. Az irányzat csendes.

Páris, október 1. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut —. 4%-os osztrák aranyjárdék 103.15. Osztrák Lándnerbank —. 3%-os francia járdék 102.10. Ottonbank 521.—. 3%-os francia járdék 101.87. Alpei bánvárszfévény —. Déli vasut 103.—. 4%-os magyar aranyjárdék 101.80. Párisi bankszfévény 1033. Osztrák járdék 99.50. Francia törleszt. járdék 100.40. Osztrák földterületi részvény 11.80. Török donányrészvény 308.—. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Október 1. A sertésüzletirányzata változatlan.
 A) Hízói sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (paronkint 400 kilogramm feletti súlyban) — fillérg. Oreg közép (paronkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Fiatál nehéz (paronkint 250 kilogramm feletti súlyban) 92—93.— fillérg. Fiatál közép (paronkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 92—93.— fillérg. Fiatál könnyű (paronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. II. Magyar szedett: Nehéz (paronkint 280 kilogramm feletti súlyban) — fillérg. Közép (paronkint 240—280 kilogramm súlyban) — fillérg. Könnyű (paronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. III. Romániai: Nehéz (paronkint 320 kilogramm feletti súlyban) — fillérg. Közép (paronkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (paronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (paronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (paronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. V. Szerbiai: Nehéz (paronkint 280 kilogramm feletti súlyban) 91.—92 fillérg. Közép (paronkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 90.—91 fillérg. Könnyű (paronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 90.—91 fillérg.

Sertésüzlet száma 1901. szeptember 29. napján volt készlet 44.347 darab. — 1901. szeptember 30. napján lehajtatott 260 darab. 1901. szeptember 30. napján elszállított 769 darab, 1901. október 1. napjára maradt készletben 44.850 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 1. —
 Kinevezések. A földmiveltésügyi miniszter a központi szőlészeti kísérleti állomás és ampelológiai intézethez dr. Bálint Sándor kolozsvári tudományegyetemi magántanárt, az Erdélyi Múzeum-Egylet segédét, osztályvezetőt, László Gábor és Kadics Ottokár tanárjelölteket a földtani intézethez ideiglenes minőségben másodosztályú geológusokká, Fekete Zoltán erdőszelvényt a selmecbányai bánvárszati és erdőszeti akadémiához, az erdőrendezési tanács mellé tanársegédet, az igazgatógymnázium Marschang József, a szegedi kertügyi börtönnél alkalmazott díjnokot ugyanezen intézethez ideiglenes minőségű tisztit inokká; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Bartos Irén okleveles tanítónt a nagykanizsai állami elemi népiskolához rendes tanítóntól kinevezte.
 Pályázatok. A besztrecsbányai ügrészégnél állványzó állásra 2 hét alatt; — a debreczeni gazdasági tanintézet vegytani tanzske mellé rendszeresített tanárszégi állásra október 20-ig; — az aranyos-maróti adóhivatalnál hivatal-szolgái állásra november 10-ig; — a szabadrai járásbírószégnél albírói állásra 2 hét alatt; — a kismartónai járásbírószégnél inróki állásra 4 hét alatt; — a hajdúszoboszlói járásbírószégnél albírói állásra 14 nap alatt; — a nagybányai adóhivatalnál hivatal-szolgái állásra november 10-ig; — a nyitrai ügrészégnél állványzó állásra 2 hét alatt; — a zsolnai járásbírószégnél albírói állásra 2 hét alatt; — a zalaegerszegi pénzügyigazgatóságnál titkari állásra, esetleg segédtitkari állásra 2 hét alatt; — az aradi pénzügyigazgatóságnál végrehajtói állásra 14 nap alatt.

Viz állás.		Szept. Okt. 20. a. méter	Szept. Okt. 30. a. méter
Inn	Schárding	1.10 0.90	
Duna	Pannau	1.19 1.68	
	Linx	0.76 0.58	
	Polony	1.21 1.08	
	Komárom	2.— 1.78	
	Budapest	1.63 1.58	
	Félsz	1.23 0.73	
	Méhes	2.45 1.68	
	Gombos	3.62 2.70	
	Ujvidék	3.10 2.28	
	Pancsova	2.86 2.52	
	Orosz	3.16 0.—	
Morva	Magyarfalva	0.16 0.14	
Vág	Zsolna	0.24 0.14	
	Trancsón	0.20 0.21	
	Szered	0.26 0.42	
Rába	Sz.-Góthárd	0.18 0.17	
	Sárvár	0.51 0.26	
	Győr	2.12 1.92	
Dráva	Pottau	1.60 1.58	
	Zádky	0.26 0.26	
	Eszék	1.20 1.31	
	Eszék	2.45 2.11	
Mura	M.-Szerdah.	0.90 0.70	
Száva	Zágráb	1.19 0.90	
	Szibcsk	4.12 3.13	
	Mitrovica	4.07 3.85	
Szamos	Décs	0.74 0.22	
	Szatmár	0.25 0.15	
Kraszna	N.-Majány	0.28 0.16	
Latorca	Monács	0.28 0.02	
Laborca	Honoma	0.10 0.06	
Ugocsa	Ungvár	0.06 0.02	
	Tisza	M.-Sziget	0.25 0.20
		Tekelbánya	0.12 0.14
		V.-Kanyán	0.12 0.10
		Tóka	0.02 0.02
		Tisza-Párad	0.02 0.30
		Szolnok	0.— 0.40
		Csongrád	0.72 0.79
		Szeged	0.62 0.32
		Török-Bécs	1.01 0.83
		Titel	2.83 0.—
		Békés	0.26 0.25
		Hódor	1.11 0.14
		Zemplén	0.48 0.32
		Sajó	1.60 1.59
		Hernád	0.19 0.39
		Bereettyó	0.30 0.22
		R.-Ufalu	0.20 0.33
		Csanca	0.— 0.—
		N.-Várád	0.20 0.22
		Balonyos	0.24 0.—
		Tenke	0.40 0.10
		Gurabona	0.— 0.22

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szerda, 1901. október hó 2-án.
Lohengrin.

Regényes opera 3 felvonásban. Irtá és zenéjét szerzette Wagner Richárd. Fordították Böhm Gusztáv és Ormay Ferenc.

Személyek:
I. Henrik Ney A király hir. Mihályi
Lohengrin Burrian 1) Dalmóki
Brabant Vasquezóné 2) Kiss
Gottfried h. Blánszky 3) tag Ney B.
Teirumndi Beck 4) Kornai
Ortrud, neje Flósyne

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. október hó 2-án.

A tenger asszonya.

Színmű 5 felvonásban. Irtá: Ibsen Henrik. Fordította Szöllösi Zsigmond.

Személyek:
Dr. Vangel Gál Arnholm Mihályfi
Elida Márkus Lyngstrand Almássy
Bolette Ligeti Ballested Rózsahegyí
Hilda Vizvári M. Az idegen Iványi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. október hó 2-án.

Másodsor:

A szerencsesíllag.

Angol operett 3 felvonásban. Szövegírók Irták Adrian Ross, Charles Brookfield és Aubrey Hopwood. Fordították Litzkó Andor, Makai Emül és Mérei Adolf. Zenéjét szerzette Ivan Caryll.

Személyek:
Bahadur Sziklay Lord Teddy Ledofsky
Bim-Shing-Tapa Dolly Oázis Almássy
Milimati Boross Cukornád Lukácsy
Rhoiceros Mútraí Ananász Mezei
Alóé Tomesányi Mákvirág Sziklayné
Tapióka Palásthy Mika Turehányi
Laula Bolgár N. Ajtonálló Iványi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. október hó 2-án.

Szívem!

Vigjáték 3 felvonásban. Irtá Bilhaud és Hennequin. Fordította Molnár Ferenc.

Személyek:
Grisolles Góth Maximo Tapolezai
Montureux Balassa Francino Fábián
Antonette Csilag Rose Bálint
Héliéne Gazai M. Joseph Kassay
Gaston Chateau Bihari

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. október hó 2-án.

Blaha Lujza asszony mint vendég

A mikolai bíró.

Népies színmű a kuruc időkől 3 felvonásban. Irtá Abonyi Árpád. Zenéjét összeállította Barna Izsó.

Személyek:
Mikolai Horváth László Raskó
Eva Baán Nelli Cselkó Szabó
Mátyás Tollagi Zsófi Izsóné
Panna Erdélyi Veszzelka Szedrahelyi
Laczkovics Solymosi Antal Kiss M.
Katinka Blaha Zenóbia Krecsányi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szerda, 1901. október hó 2-án.

Róma.

Három szakaszban. Irtá Irmei Ferenc.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

Ma és naponta:

Rosario Guerrero

a „Róza és tör” című drámában.

Mörbitz

az 5 műsorával.

O. K. SATO

kómikus zsonglór.

Nordsterne Trio

bájos énekesnők.

Fiorati testvérek

tanácsnők.

Paul Conchas

manőver-jelenetek a táborban.

Helene és Emilon

eróművész-tornászok.

La belle Zarina

plastikus jelenetek.

Továbbra szerződött:

Olly Jolly Margherita Jim és Jam

Kövecssy Baumann

Kozmográf (új sorozat)

Az előadás 8 óraker kezdődik.

Breitner Károly

Óbuda, Lajos-utca 198.

a Haszmann József-féle házban.

Arany-, ezüst-, ékszer- és óraműves.

Régi arany, ezüst és drágaköveket

a legmagasabb áron vesz vagy becserél.

Javítások gyorsan és olcsón elkészítetnek.

POLIFKA KÁROLY

III. kerület.

Korona-vendéglő és kávéházi helyiségében

minden kedd, csütörtök, szombat és vasárnapon

komáromi BOKAI RUDI

népszerű zenekara játszik.

A nagyterem és mellékhelyiségei bálókra és lakodalmakra

legalkalmasabbnak bizonyulva a nagyérdemű közönség szíves figyelmébe ajánlom.

Tisztelettel

Polifka Károly

vendéglős és kávé.

DISZES SIRKÖVEK

szienitből, gránitból és tiroli márványból

a legolcsóbb áron

kaphatók

Gartenfeld Mór sirkőraktárában

Budapest, III. Lajos-utca 114. sz. a.

HAGGENMACHER-féle

a sörfőzde által palaeozott

GÓLIÁT MALÁTA-SÖR

legköltemesebb üdítő és tápláló ital.

Dr. Telbiss János kir. keresk. törv. hit. vegyész nyilatkozata: „A Haggenmacher-féle góliát maláta sör, vegyvizsgálatom alapján, főleg magus extract és maláta-ekkor (Maltese) tartalma következtében a legköltemesebb maláta-sörök közé sorozom.”

Megrendelési hely:

Budapest, V., Kádár-utca 5. sz.

Páris 1900 Grand Prix.

1896. állami arany érem.

Uj Petőfi.

Az első szabad képes Petőfi kiadás. Tolodgy, Tull és Neogrady festőművészek 52 rajzával. Minden rajz egy egész oldalt foglal el a szórakoztatón van művészi módon reprodukálva. A két kötetet dr. Radó Antal rendezte saját árá és látta el jegyzetekkel. A szöveg tökéletes pontosságra. Dr. Ferenetz Zoltán, a legteljesebb és legjobb Petőfi-monográfia szerzője, őrtékes, magvas eljáratot irt az első kötet elé. A könyv papírja famentes, finom papír, a nyomás mintaszép, kitűnően olvasható. A művészi kötés, a melyet Petőfi díszborítvánnyal körképe díszít, pártát ritkítja. A két kötet ára 10 kor. Kiadja Wodniser F. és Fial (Lampel Róbert) es. és kir. udv. könyvkereskedés Budapest, Andrássy-ut 21. Kapható minden könyvkereskedésben.

Ne legyen senki hangszert, míg Reményi Mihály műhangszerszész legújabb képes árjegyzékét nem olvasta, melyet ingyen és bérmentve küd Budapestről Király-utca 44/d.

Erzsi néni Szakácskönyvei

a legnépszerűbb és leghasznosabb szakácskönyvek, melyek a szakácsművészet egy-egy ágát mutatják ki részletesen és az idő szerinti gyakorlati állásukat a szakácsművészeti irodalomban. A hal és vadféle készítése című kötet közel 400 receptet a legkülönbözőbb halak, nemkülönböző rágak, tengeri rágak, csigák, bókák elkészítéséről. — Ára köve 2 korona. A testvér könyve. Főtt és sült testvér készítésének gyakorlati kézikönyve. Tartalma: borba való testvér, gombócok, mentések, galusok és rétegek, pudingok, kecskék és kocsonyák, ermek, torták, tea-életemények, cukor- és gyümölcsök. — Ára köve 2 kor. Hogy kell betelni? A gyümölcs, életemény, sült készítésének gyakorlati kézikönyve. Ára köve 2 korona. Megrendelhető: Lampel Róbert (Wodniser F. és Fial) es. és kir. udv. könyvkereskedésben, Budapest, Andrássy-ut 21. Kapható minden könyvkereskedésben.

Jót, olesó

Árban adunk el: Egy tóli kabát 14 forintól. Egy Saccóöltöny 14 forintól. Egy gazdász szőrmekabát 14 irttól. Egy városi utazóbunda 24 forintól. Egy havelok 8 irttól kezdve tisztagyapjuszövetből Kohn Heilmann és fia az „Angel szabóhoz” címzett legnagyobb férfi- és gyermekruházásában Budapest, Károly-körut 12. földszint és 1 em.

Kéretlk a címre ügyeink.

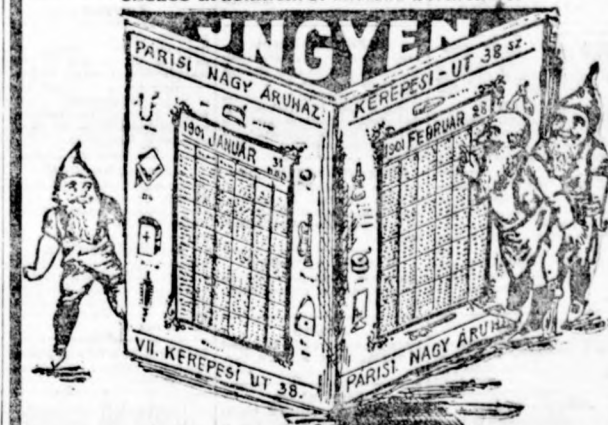
Aktuális a választásokra!

A GYŰLEKEZETI JOG

..... Irtá
Dr. Rényi József.
FONTOSABB FEJEZETEI: Korlátozások a gyűlékezetekben való részvételt tekintetében; a bekésen és fegyvertelenül való gyűlékezés; a gyűlékezetek államrendészeti joga; a bejelentés, a betiltás, az engedély; a vezetőség joga és kötelessége; a hatóság felosztás joga; az illetékes hatóságok; kivételes állapotok; a gyűlékezeti szabadság biztoaltékai stb. stb.
Ára 4 korona.
Kapható és megrendelhető:
LAMPÉL RÓBERT
(Wodniser F. és Fial)
es. és kir. udv. könyvkereskedésben
BUDAPEST,
Andrássy-ut 21

Az 1901. évi teljes naptárral ellátott képes nagy árjegyzék

épp most jelent meg a közkezdett egy- és kétkoronás áruosztályról, ugyszintén az 6-szes árucikkekről kívánatra bérmentve.

Foghiányban szenvedők!

forduljanak bizalommal
AGULÁR ANTAL
fogmátérmetben
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 29.
Igen jutányos árak.
10 évi jótállás.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Csütörtök	Bánk bán	Elektra	Szívem	Ugyanaz	Ugyanaz
Péntek	Tannhäuser	A sasok	Ugyanaz	d. u. Miklók a hó alatt este Katalin	Ugyanaz
Szombat	A varázsfuvola	Ugyanaz	Ugyanaz	Katalin	Ugyanaz
d. u. Vasárnap este	— A seviliai borbély	Endre és Johanna A sasok	Ocskay brigadéros Szívem	Mikolai bíró Katalin	New-York szépe Szerencsesíllag

Schunda V. József

es. és kir. udvari hangszergyáros, a m. kir. opera, a m. kir. zenekademia és nemzeti zenede szállítására pedálcimbalom és az újonnan javított tárogató föltalálója.
Budapest, Magyar-utca 18. sz.
Ajánlja mindennemű saját gyártásban készült réz-fúvó-, fa-fúvó-, vonó- és ütőhangszereit valamint saját találmányai javított és szabadalm. **CIMBALMAIT.**

